

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

4/2024

Duben

**Finanční a ekonomické
INFORMACE**
Dokumentační bulletin MF
**Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, PhDr. L. Tvrdá,
Mgr. N. Vaidišová, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 30. 4. 2024
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
PhDr. L. Tvrdá, Mgr. N. Vaidišová,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám dubnové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématům najdete přehledový článek „Ukrajinský faktor v českém rozpočtu“, který přibližuje dostupná data a ohlasy v odborném tisku týkající se ukrajinských uprchlíků ve vtahu k českému rozpočtu. Text se věnuje oficiální rozvojové pomoci Ukrajině, srovnání výdajů na humanitární dávku pro ukrajinské uprchlíky s tím, kolik příchozí Ukrajinci do rozpočtu přispěli, všímá si též počtu nově zaměstnaných Ukrajinců v Česku po invazi Ruska, obchodování České republiky s Ukrajinou, zejména operativní pomoci a zbrojních dodávek. Stranou nezůstává ani otázka potenciálních příležitostí na budoucí obnově Ukrajiny.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Benda

vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Evropská komise publikovala přehled výdajů na obranu "Defence spending in the European Union":
https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/defence-spending-european-union_en

Evropská komise publikovala dlouhodobou demografickou prognózu členských států EU se zaměřením na hospodářské a rozpočtové dopady stárnutí populace "2024 Ageing Report. Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022-2070)"

https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en?preflang=cs

Publikováno na webu MF

Dubnová predikce MF: Česká ekonomika se vrací k růstu

<https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2024/dubnova-predikce-mf-ceska-ekonomika-55476>

Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí ČR na léta 2025 až 2027 a Konvergenční program České republiky (duben 2024)

<https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2024/rozpoctova-strategie-sektoru-verejnych-instituci-c-55643>

Monitoringy tisku

Pravidelný speciální monitoring za období 30. 3. 2024 – 30. 4. 2024 se tentokrát věnuje tématu:

Dostupnost bydlení

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<https://knihovna.urad.mfcr.cz/monitor.php>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Ukrajinský faktor v českém rozpočtu	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	8
Daně.....	8
Ekonomické vědy. Ekonomie	17
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	19
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	25
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	27
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	28
Podnik a podnikání	29
Pojišťovnictví. Sociální péče	32
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	33
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	34
Právo.....	37
Statistika. Demografie. Sociologie	39
Účetnictví	40
Veřejná správa	41
Veřejné finance. Rozpočet.....	44
Zdravotnictví	46
Životní prostředí	46
Životní úroveň	47
Ostatní	47
Přehled nových knih.....	53

Ukrajinský faktor v českém rozpočtu

Mgr. Natálie Vaidišová

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Dva roky od vypuknutí ruské invaze na Ukrajinu můžeme sledovat, jak se ukrajinští uprchlíci postupně stali přispěvateli do českého rozpočtu, z něhož prvotně čerpali potřebnou pomoc. Přítomnost ukrajinských uprchlíků v Česku a humanitární dávka, kterou česká vláda uprchlíkům poskytovala, však v českém informačním prostoru slouží zároveň i jako katalyzátor šíření dezinformací o „nepracujících ukrajinských uprchlících“. Dostupná data však ukazují pravý opak: za dva roky se výdaje na humanitární dávku pro ukrajinské uprchlíky vyrovnaly s tím, kolik příchozí Ukrajinci do rozpočtu přispěli. Podle tiskové zprávy MPSV z ledna tohoto roku přispěli do rozpočtu dvojnásobek toho, kolik stála humanitární dávka.¹ Současná situace a debata ohledně budoucí obnovy Ukrajiny přináší také množství příležitostí pro české firmy.

Dostupná data vyvrací dezinformace o ukrajinských uprchlících v českém informačním prostoru

Stálé místo tématu Ukrajiny a ukrajinských uprchlíků v dezinformacích kolujících Českem ukazují průzkumy Středoevropské observatoře digitálních médií (CEDMO), která se zabývá monitorováním odolnosti obyvatelstva vůči dezinformačním narativům. Poslední zprávy z konce března 2024 ukazují, že se toto téma stále drží na předních pozicích dezinformačních webů.² Podle tohoto průzkumu respondenti zaznamenali například narativ týkající se toho, že „vládní podpora Ukrajiny, včetně pomoci ukrajinským běžencům, je jedním z hlavních důvodů narůstajícího státního dluhu České republiky“.³ Dezinformace se objevují také ohledně celkového počtu uprchlíků z Ukrajiny na území Česka a počtu těch z nich, kteří zde pracují. Web iRozhlas na začátku ledna například vyvrátil rok starou dezinformaci, že „v České republice pobývá 637 tisíc uprchlíků z Ukrajiny, přičemž z tohoto počtu jen 95 tisíc (tedy cca 15 %) pracuje.“⁴ Danou zprávu označilo za spíše věrohodnou 42 % dotázaných, 12 % poté za zcela věrohodnou, přičemž 3 % z nich šířily zprávu dál.

Oficiální údaje dostupné z dat MPSV a dalších institucí však ukazují opak.

Podle dat dostupných na webu Ministerstva práce a sociálních věcí bylo měsíc před ruskou invází na Ukrajinu v lednu 2022 v Česku zaměstnáno **198 470** cizích státních příslušníků pocházejících z Ukrajiny.⁵ Počty se proměnily poté, co do Česka začali přijíždět ukrajinští uprchlíci prchající před ruskou invází. Podle studie MPSV z července roku 2022 tvořily 44 % procent uprchlíků ženy a 36 % děti, v důsledku čehož je nejčastějším typem domácnosti matka s dítětem.⁶ Jako druhý nejčastější typ určila studie domácnost o jednom dospělém a poté matku se dvěma dětmi. Studie rovněž detekovala rozvojový potenciál pro Česko, jelikož vysokoškoláci byli mezi uprchlíky zastoupeni

¹ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Dva roky pomoci ukrajinským uprchlíkům v datech MPSV: do rozpočtu přispěli dvojnásobek toho, kolik stála humanitární dávka* [online]. 23.1. 2024 [cit. 2024-04-16].

Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/7095934/TZ_bilance_UA_23022024_final.pdf/2cd843dc-330b-e0a2-313e-da2a6f6cfc97#:~:text=Do%C4%8Dasnou%20ochranu%20v%20souvislosti%20s,p%C5%99edev%C5%A1%C3%ADm%20o%20matky%20s%20d%C4%9Btmi

² CEDMO. *CEDMO Trends: 12. vlna očima Medianu* [online]. 24.3. 2024 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://cedmohub.eu/wp-content/uploads/2023/11/CEDMO-Trends_OcimaI-Medianu-8.-vlna-1.pdf

³ Tamtéž.

⁴ PIKA, Tomáš. *IROZHLAS. Jakým nepravdivým informacím lidé nejvíce věří? V Česku stále dominují ty o ukrajinských uprchlících* [online]. 2.1. 2024 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/overovna-hoaxy-fake-news-nepravdy-overeni-dezinformace-propaganda_2401020500_cib

⁵ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Zaměstnávání cizích státních příslušníků* [online]. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace?mesic=3&rok=2023&typPohledu=STATY>

⁶ KLIMEŠOVÁ, Magdaléna, Jiří ŠATAVA a Michal ONDRUŠKA. *MPSV. Situace uprchlíků z Ukrajiny* [online]. 13.7. 2022 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/1248138/Situace_uprchliku_MPSV_13072022.pdf/7f85ee74-a010-fc04-d696-364b1c4e3eab,3.

dvojnásobně oproti české populaci.⁷ Převahu žen dokládají i data MPSV z konce roku 2022: z **269 911** zaměstnaných Ukrajinců bylo 140 374 žen.⁸

Podle tiskové zprávy MPSV z listopadu 2022 si od začátku invaze do konce října 2022 našlo práci téměř 160 tisíc příchozích ukrajinských občanů s dočasnou ochranou, z nichž 98 tisíc v době vydání zprávy stále pracovalo v Česku.⁹ Mnoho Ukrajinců čelilo při svém příchodu nemožnosti zapojení do pracovního procesu ve svém oboru, což vedlo k tomu, že 80 % z nich pracovalo na nízko kvalifikovaných pozicích.¹⁰

Všichni občané Ukrajiny, kteří před 24. únorem 2022 pobývali na Ukrajině a Ukrajinu následně opustili, získali nárok na institut dočasné ochrany.¹¹ Dočasná ochrana vyplývá z práva EU a slouží k pomoci a koordinaci v případě hromadného přílivu vysídlených osob. V České republice se jedná o zákon č. 65/2022 Sb., známý jako Lex Ukrajina.¹² Podle statistik Ministerstva vnitra bylo během prvního roku ruské vojenské invaze na Ukrajinu v Evropské unii vydáno celkově 5 milionů dočasných ochrany, 490 693 v České republice.¹³ Ti, kteří po svém příchodu do Česka získali dočasnou ochranu, měli možnost zažádat o její prodloužení. Od 1. ledna 2024 je účinný zákon č. 454/2023 Sb., známý jako Lex Ukrajina VI, který stanovuje podmínky pro prodloužení dočasné ochrany občanů Ukrajiny na území České republiky do 31. 3. 2025.¹⁴

Podle Ministerstva vnitra bylo na konci března 2022 evidováno 246 729 osob, kterým bylo uděleno pobytové oprávnění v souvislosti s válkou na Ukrajině.¹⁵ Na konci roku 2022 toto číslo vzrostlo na 433 071 osob. Data z 31.12. 2023 ukazují mírný pokles tohoto čísla na 375 021, přičemž nejaktuálnější údaje z 8. dubna tohoto roku uvádí 340 144 osob.

Česko zároveň obdrželo mimořádnou pomoc z Azylového, migračního a integračního fondu EU v celkové výši více než 1,3 mld. Kč.¹⁶ Částka je určena ke zvládnutí následků migrační vlny způsobené ruskou agresí na Ukrajině. Česko je také hned po Polsku druhým členským státem, který obdržel takto vysokou míru této podpory.

⁷ Tamtéž.

⁸ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Zaměstnávání cizích státních příslušníků* [online]. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace9?mesic=3&rok=2023&typPohledu=STATY>

⁹ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Počet dávek vyplácených uprchlíkům z Ukrajiny klesá, stále častěji nacházejí uplatnění na trhu práce* [online]. 23.11. 2022 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/TZ_UA_zamestnanost_davky_23112022_aktualizovano.pdf/d92e103e-6eb6-335a-5931-c5fcec95480b

¹⁰ KLIMEŠOVÁ, Magdaléna, Jiří ŠATAVA a Michal ONDRUŠKA. MPSV. *Situace uprchlíků z Ukrajiny* [online]. 13.7. 2022 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/1248138/Situace_uprchliku_MPSV_13072022.pdf/7f85ee74-a010-fc04-d696-364b1c4e3eab, 3.

¹¹ FRS. *Dočasná ochrana* [online]. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://frs.gov.cz/docasna-ochrana/>

¹² MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Dočasná ochrana: Zajištění pomoci osobám přechajícím z Ukrajiny z důvodu válečného konfliktu vyvolaného vojenskou agresí Ruské federace* [online]. [cit. 2024-04-16].

¹³ Tamtéž.

¹⁴ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *DŮLEŽITÉ – Opětovné prodlužování dočasné ochrany občanů Ukrajiny (do 31. 3. 2025)* [online]. 18.1. 2024 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/aktualni-informace/dulezite--opetovne-prodluzovani-docasne-ochrany-obcanu-ukrajiny-do-31-3-2025--279319/>

¹⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Statistika v souvislosti s válkou na Ukrajině - archiv* [online]. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/statistika-v-souvislosti-s-valkou-na-ukrajine-archiv.aspx?q=Y2hudW09MjY%3d>

¹⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Česko získalo od Evropské komise další finanční podporu na zvládnutí následků migrační vlny způsobené ruskou agresí na Ukrajině* [online]. 2024 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cesko-ziskalo-od-evropske-komise-dalsi-financni-podporu-na-zvladani-nasledku-migracni-vlny-zpusobene-ruskou-agresi-na-ukrajine.aspx>

Humanitární pomoc ukrajinským uprchlíkům a jejich příspěvky do českého rozpočtu

Podle zprávy ministra zahraničí Jana Lipavského poskytnuté vládě ČR na přelomu června a července 2023 poskytlo Česko v roce 2022 oficiální rozvojovou pomoc ve výši 20,86 miliardy korun, což je o 12 miliard korun více než v roce 2021.¹⁷ Tento nárůst je způsoben zejména ruskou invazí na Ukrajinu 24. února 2022 a přílivem ukrajinských uprchlíků do České republiky. V reakci na ruskou invazi byl ihned následujícího dne 25. února 2022 vládou schválen návrh předložený Ministerstvem zahraničních věcí na „poskytnutí naléhavé pomoci Ukrajině v celkové hodnotě 300 mil. Kč, zaměřené na pomoc obyvatelstvu Ukrajiny, včetně vnitřně vysídlených a uprchlíků v sousedních zemích.“¹⁸ Pomoc Ukrajině zahrnovala rovněž finanční prostředky například na nákup ochranných pomůcek a obleků, výměnu zkušeností v oblasti kybernetické bezpečnosti nebo posílení spolupráce kriminální policie ČR a Ukrajiny. Podle zprávy zahrnovala česká humanitární pomoc v roce 2022 14 miliard pro zajištění příjmu a poskytnutí dočasné ochrany uprchlíkům z Ukrajiny.¹⁹

Od března roku 2022 mohli uprchlíci s dočasnou ochranou žádat o příspěvek ve výši 5 tisíc korun měsíčně na úhradu základních životních potřeb s tím, že první dávku dostali všichni držitelé speciálního víza.²⁰ Od 1. července 2023 se pravidla pro žádost o humanitární dávku pro cizince s dočasnou ochranou změnila. Podle nových pravidel jsou při žádosti posuzovány „veškeré příjmy cizince s dočasnou ochranou a majetkové poměry na území České republiky.“²¹ Nově byly také rozepsány konkrétní částky a podmínky, za jakých je možno o ně žádat. Nejnovější data Ministerstva práce a sociálních věcí z ledna 2024 potvrzují, že podpora pro ukrajinské uprchlíky měla formu především nouzového ubytování a sociálních dávek, konkrétně humanitární dávky a příspěvku pro solidární domácnost, který byl vyplácen do srpna 2023.²² Podle zprávy žilo bezprostředně po invazi v solidárních domácnostech až 44 % příchodících, což vedlo k čerpání podpory českými domácnostmi ve výši 2,9 miliard korun.

Humanitární dávku, která je nyní dostupná pouze pro tzv. nejzranitelnější skupiny, nyní pobírá asi 97 tisíc osob, což je výrazně méně než na jejím vrcholu v květnu 2022, kdy ji pobíralo 237 614 osob. Podle MPSV se během čtyř čtvrtletí roku 2023 bilance příjmů a výdajů na podporu uprchlíků zásadně proměnila: zatímco v první polovině roku 2023 přesahovaly státní výdaje na podporu ukrajinských uprchlíků příjmy odvedené uprchlíky do rozpočtu, v druhé polovině 2023 začali uprchlíci přinášet do rozpočtu více peněz, než bylo vydáno na dávkách.²³ Příjmy do rozpočtu vzrostly zejména díky odvodům na pojistném. Zatímco na začátku roku 2022 byly výdaje českého rozpočtu na humanitární dávku 25 mld. korun a příjmy 12,6 mld., na konci roku 2023 byla tato čísla téměř vyrovnaná. Humanitární dávka ukrajinským uprchlíkům stála v minulém roce Česko 21,6 mld. korun, sami Ukrajinci však do rozpočtu odvedli 21 mld. korun.

To, že počet zaměstnaných Ukrajinců v Česku, kteří přišli po invazi, dále stoupá, dokazují i data z PAQ Research, na kterých se podílelo MPSV. Podle nich jsou příjmy ze zaměstnání hlavním zdrojem financí u 75 % domácností uprchlíků. V současné době je v Česku zaměstnáno asi 118 tisíc osob s dočasnou ochranou, 63 % z nich tvoří ženy. Ty podle průzkumu pracují nejčastěji na nízko kvalifikovaných pozicích. Průzkum upozorňuje také na oblast podnikání – od začátku invaze vzrostl počet OSVČ s ukrajinským občanstvím přibližně o 10 tisíc.

¹⁷ MINISTERSTVO ZAHRAŇIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Informace a zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci v roce 2022* [online]. 7.7. 2023 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_prehledy/informace_a_zahranicni_rozvojove.html

¹⁸ MINISTERSTVO ZAHRAŇIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Humanitární pomoc během roku 2022* [online]. 5.2. 2022 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_behem_roku_2022.html

¹⁹ MINISTERSTVO ZAHRAŇIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Informace a zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci v roce 2022* [online]. 7.7. 2023 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://mzv.gov.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/vyrocní_prehledy/informace_a_zahranicni_rozvojove.html

²⁰ ÚŘAD PRÁCE ČR. *Pomoc pro občany Ukrajiny a jejich zaměstnavatele* [online]. 10.11. 2023 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/-/pomoc-pro-obcany-ukrajiny-a-jejich-zamestnavatele>

²¹ ÚŘAD PRÁCE ČR. *Pomoc pro občany Ukrajiny a jejich zaměstnavatele* [online]. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/pomoc-pro-obcany-ukrajiny-a-jejich-zamestnavatele#hud>

²² MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Dva roky pomoci ukrajinským uprchlíkům v datech MPSV: do rozpočtu přispěli dvojnásobek toho, kolik stála humanitární dávka* [online]. 23.1. 2024 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/7095934/TZ_bilance_UA_23022024_final.pdf

²³ Tamtéž.

Mezi problémy však stále zůstávají nesnadné pracovní podmínky ukrajinských uprchlíků a špatné sociální podmínky. Podle studie PAQ Research z prosince 2023 se 57 % uprchlíků nacházelo stále pod hranicí chudoby i přes svou ekonomickou aktivitu.²⁴ 50 % dotázaných uvedlo, že pracuje o víkendech nebo pozdě do večera, 40 % uvedlo že dostává nižší odměnu než Češi na stejné pozici. Podle průzkumu zároveň 55 % procent ukrajinských uprchlíků uvedlo zvýšený stres a náročné pracovní podmínky, často s nedostatkem právní a sociální ochrany. Studie zároveň ukazuje, že kvalifikace ukrajinských uprchlíků zůstává nevyužita, k prosinci 2023 pracovalo 61 % z nich pod svou kvalifikací.²⁵ Klíčovou překážkou je právě znalost češtiny a nedostatek rozšiřování a přizpůsobování nabídky kurzů jazyka.

Rekonstrukce Ukrajiny jako příležitost pro české firmy

Rekonstrukce Ukrajiny ničené ruskou invazí přináší rovněž investiční příležitosti pro české firmy. Za tímto účelem v září 2022 vytvořena platforma Ministerstva průmyslu a obchodu, Business klub Ukrajina, sloužící pro koordinaci zapojení českých firem do rekonstrukce Ukrajiny.²⁶

Rostoucí potenciál Ukrajiny jako partnera pro české podnikání zaznamenávala Mapa oborových příležitostí Ministerstva zahraničí už před invazí v roce 2022, a to zejména v důsledku ekonomické části Asociační dohody mezi EU a Ukrajinou. Od roku 2015 do roku 2022 se tak český vývoz na Ukrajinu zdvojnásobil, z 15,2 mld. na 35,5 mld. Kč.²⁷ Mapa příležitostí v současné době vytyčila několik odvětví pro možnou spolupráci. Jedná se o operativní obnovu zničených objektů a zajištění základního fungování státu a základních potřeb pro obyvatele, jako jsou dodávky vody a elektřiny, vytápění nebo fungování zemědělsko-potravinových řetězců. Velký potenciál pro české firmy je spatřován ve dlouhodobé spolupráci na obnově ukrajinských měst, modernizaci a rozvoji ukrajinské infrastruktury. Spolupráce by se podle mapy měla v tomto ohledu dotknout sektorů jako doprava a infrastruktura, strojírenství a energetika, zdravotnictví nebo zemědělství. Podle informací Business klubu se od jeho spuštění do poloviny února 2024 přihlásilo již 200 firem.²⁸

V současné době válečného stavu je však důležité zdůraznit, že české obchodování s Ukrajinou obnáší zejména již zmíněnou operativní pomoc a také zbrojní dodávky. Podle Ministerstva obrany pomohlo Česko od začátku invaze zkoordinovat komerční dodávky zbrojní techniky na Ukrajinu v hodnotě vydaných licencí cca 117 miliard korun, přičemž asi 51,2 miliardy Kč je hodnota již realizovaných projektů.²⁹ Za účelem podpory exportu českých firem na Ukrajinu schválila vláda v červenci minulého roku návrh na posílení kapitálu Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP) za účelem pojištění vývozních úvěrových rizik na Ukrajinu.³⁰ Celková výše státní podpory činila 339 mil. korun. Stoupající trend českého vývozu na území Ukrajiny potvrzují i data Českého statistického úřadu: od roku 2022 do konce roku 2023 stoupl český vývoz na Ukrajinu o zhruba 10 mil. korun.³¹

²⁴ ŠAFÁŘOVÁ, Kateřina, Michael ŠKVRŇÁK, Daniel PROKOP a Michal KUNC. *Příjmy a zaměstnanost uprchlíků narostly. Ztráta bydlení zdarma ale prohloubila chudobu* [online]. 18.12. 2024n. 1. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.paqresearch.cz/post/prijmy-a-chudoba-uprchliku-podzim2023/>

²⁵ Tamtéž.

²⁶ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Business klub Ukrajina* [online]. 30.6. 2023 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/informace-v-souvislosti-s-invazi-ruska-na-ukrajinu/business-klub-ukrajina/business-klub-ukrajina--275323/>

²⁷ MODERNÍ EKONOMICKÁ DIPLOMACIE MZV ČR. *Obnova a rekonstrukce Ukrajiny – příležitosti pro české firmy* [online]. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.export.cz/akce/obnova-a-rekonstrukce-ukrajiny-prilezitosti-pro-ceske-firmy/>

²⁸ BKUA. *Business klub Ukrajina: 200 členů a nové cíle pro rok 2024* [online]. 15.2. 2024 [cit. 2024-04-16].

Dostupné z: <https://www.businessklubukrajina.cz/business-klub-ukrajina-200-len-a-nove-cile-pro-rok-2024>

²⁹ VOCHOZKOVÁ, Tereza Rozalie. ČT24. *Business klub Ukrajina: 200 členů a nové cíle pro rok 2024* [online]. 12.12. 2023 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/hodnota-licenci-pro-export-zbrojni-techniky-na-ukrajinu-dosahla-117-miliard-oznamila-cernochova-344093>

³⁰ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Vláda schválila návrh na posílení kapitálu EGAP.*

Umožní to pojišťovat vývoz na Ukrajinu [online]. 12.7. 2023 [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-navrh-na-posileni-kapitalu-egap--umozni-to-pojistovat-vyvoz-na-ukrajinu-275497/>

³¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zahraniční obchod se zbožím (ZOsz)* [online]. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z: https://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO_ZO.STAZO

Daně

Christian Sterzinger

Aktuelle Änderungen des UStG und der UStDV durch das Wachstumschancengesetz und andere Gesetze

Aktuální změny zákona o dani z přidané hodnoty a prováděcího nařízení k zákonu o DPH zákonem o šanci k růstu a jinými zákony

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 73, (2024) Nr. 4, S. 117-127

Přehledné shrnutí změn německého zákona o dani z přidané hodnoty (UStG) a příslušného prováděcího nařízení (UStDV), přijatých kvůli jiným souvisejícím zákonným normám (zákon o šanci k růstu – Wachstumschancengesetz, zákon o financování budoucnosti – Zukunftsfinanzierungsgesetz). V případě zákona o šanci k růstu se věnuje oblastem služeb obecně prospěšné, dobročinné nebo církevní povahy ve smyslu § 12 odst. 2 č. 8 a zákona o dani z přidané hodnoty, mj. daňovým zvýhodněním různého druhu, přezkumu veřejných soutěží, přenosu emisních certifikátů, změnám ve zdanění výnosů z lesů a pozemků a úpravě hranice pro zdanění podle skutečného stavu ve smyslu § 20 věty 1 č. 1 zákona o DPH i nové definici elektronické fakturace (§ 14 odst. 1 tamtéž). V případě zákona o financování budoucnosti se zabývá změnami v oblasti zdanění (resp. osvobození od zdanění) správních služeb alternativních investičních fondů, týchž služeb vedoucích konsorcií a zdaněním prodeje tabákových výrobků. - Poznámky.

Angelika Xygka

BEFIT: a blast from past or a modernized approach to tax simplification?

BEFIT: závan minulosti nebo zmodernizovaný přístup ke zjednodušení daní?

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 1, p. 31-35

Autor rozebírá návrh evropské směrnice "Business in Europe: Framework for Income Taxation (BEFIT)" (Podnikání v Evropě: rámec pro zdanění příjmů) a mechanismus jejího fungování. Návrh byl Evropskou komisí zveřejněn v září 2023 a stanoví jednotný soubor pravidel pro určení základu daně skupin společností v EU. Článek se zaměřuje na koncept souboru pravidel a na praktické cíle regulace, věnuje se pravidlům pro přeshraniční využití ztrát a identifikuje odlišnosti a podobnosti mezi návrhem BEFIT a návrhy společného konsolidovaného základu daně z příjmů (CCTB a CCCTB), které byly oficiálně staženy z dalšího projednávání. - Poznámky.

Viktor Borisov

Bulgaria implements BEPS Pillar two rules, leading to effective tax cost uplift for MNEs

Bulharsko zavádí pravidla druhého pilíře BEPS, což povede ke zvýšení efektivních daňových nákladů pro nadnárodní společnosti

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 1, p. 28-30

Příspěvek seznamuje s návrhem novely bulharského zákona o dani z příjmů právnických osob, která transponuje evropskou směrnici o zajištění globální minimální úrovně zdanění (č. 2022/2523/EU). Návrh odráží iniciativu OECD o zavedení globální minimální sazby daně ve výši 15 % pro velké nadnárodní podniky a domácí skupiny podniků. Pro Bulharsko, jako jednu z mála členských zemí EU, která má v současnosti sazbu korporátní daně nižší než 15 %, bude dopad této změny významný. Autor komentuje vybrané aspekty návrhu a rozebírá některé procesní stránky, které zůstávají nevyjasněny (období pro reporting dorovnávací daně, tresty za neplnění povinností, aj.). Zdůrazňuje, že nový daňový režim je významnou fází harmonizace přímých daní v EU a dalším pokrokem v rámci iniciativy BEFIT. - Poznámky.

Afton Titus

The COVID-19 pandemic and the taxation of individuals in Africa : proposals for reform

Pandemie nemoci covid-19 a zdanění fyzických osob v Africe : návrhy změn

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 1, p. 31-40

V období 2010-2019 před pandemií koronaviru se DPH a daň z příjmů fyzických osob v Africe společně podílely na růstu daňových příjmů. Vlivem pandemie si Afrika prošla nejhorší recesí v posledních padesáti letech, z nepříznivé situace se ale kontinent rychle zotavil. Autorka v článku analyzuje, jaká

opatření mohou africké státy zavést, aby byly jejich daňové systémy odolnější v případě podobného ekonomického šoku (mj. jaké další daně zavést). Otázkou je ovšem vliv korupce na proveditelnost navrhovaných reforem. - Poznámky.

Jan Mašát

Daňová gramotnost žáků středních škol v ČR a její determinanty [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 19 (2024), č. 1, s. 77-89

Autor v příspěvku prezentuje výsledky výzkumu daňové gramotnosti provedeného mezi žáky pěti typů českých středních škol. Použita byla metoda dotazníkového šetření na 500 respondentech a chí-kvadrát test nezávislosti. Bylo zjištěno, že přibližně třetina studentů nemá povědomí o základní sazbě DPH ani o významu této daně pro státní rozpočet. Ještě výraznější nedostatky byly odhaleny o povědomí o dani z příjmů fyzických osob. Rozdíly ve znalostech studentů jsou ovlivněny typem navštěvované školy. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/03/Cesky_financi_a_ucetni_casopis_1_2024_str_77-89.pdf

Anne Brockmeyer, Giulia Mascagni, Vedanth Nair, Mazhar Waseem, Miguel Almunia

Does the value-added tax add value? : lessons using administrative data from a diverse set of countries Jaká je přidaná hodnota daně z přidané hodnoty? : zjištění na základě využití administrativních dat ze vzorku různých zemí

The Journal of economic perspectives, Vol. 38, (2024) No. 1, p. 107-132

Používání daně z přidané hodnoty je celosvětově rozšířené kvůli vnímaným výhodám této daně oproti jiným nepřímým daním (efektivita, neovlivňuje rozhodování firem o výrobě, snazší vymáhání). Teze o výhodách DPH nicméně vycházejí z ideálního ("učebnicového") nastavení, skutečná praxe se může lišit (např. zavedením více sazeb DPH, nebo nastavením pravidel pro vrácení nadměrného odpočtu). Předpoklad dokonalého vymáhání daní bez dodatečných nákladů rovněž nemusí odpovídat realitě, zejména v nízkopříjmových ekonomikách. Autoři v této souvislosti zkoumají data z různých zemí (převážně nízkopříjmových, zastoupeno je ale např. i Maďarsko) o zkušenostech s DPH z praxe. Zjištěny jsou čtyři skutečnosti: daňové příjmy jsou vysoce koncentrované u největších poplatníků; efektivní daňové sazby jsou u větších firem nižší; nevykazování DPH na vstupu je běžné u malých firem; vrácení nadměrného odpočtu bývá zatížené zpožděním. Nicméně nahradit DPH např. daní z obrátu by se podle autorů u nízkopříjmových ekonomik nevyplatilo. - Poznámky.

Václav Benda

DPH u služeb v oblasti kultury a sportu a změny od 1.1.2024

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 32, (2024) č. 1, s. 28-32

V článku je nejprve vysvětleno základní vymezení předmětu daně a místa plnění u služeb v oblasti kultury a sportu, dále jsou rozebrány podmínky, za nichž se na tyto služby vztahuje osvobození od daně bez nároku na odpočet daně a podmínky, za nichž jsou zdanitelným plněním. Autor informuje, že novelou zákona o DPH, která je součástí konsolidačního balíčku, byly s účinností od 1.1.2024 provedeny změny sazeb daně i v oblasti kultury a sportu. Nová snížená sazba DPH ve výši 12 % se aktuálně uplatňuje u většiny služeb v oblasti kultury a sportu. -- Specifika DPH u sportovních činností rozebírá čas. DPH aktuálně č. 4/2023, s. 1-5. -- Ke změnám sazeb DPH viz také Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 6-7/2024, s. 10-19.

Brian J. Arnold

Earth to OECD: you must be joking : the subject to tax rule of Pillar Two

Země volá OECD: to si děláte legraci : pravidlo zdanitelnosti v rámci druhého pilíře

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 2, p. 42-62

Autor hodnotí přínosnost tzv. "pravidla zdanitelnosti" (subject to tax rule, STTR) pro rozvojové země, tedy region, pro něhož je pravidlo přímo určeno. STTR je spolu s tzv. pravidlem pro zahrnutí příjmu (Income Inclusion Rule, IIR) a pravidlem pro nedostatečně zdaněné platby (Under Taxed Payments Rule, UTPR) součástí druhého pilíře dvoupilířového systému OECD proti erozi daňového základu a přesouvání zisku (BEPS 2.0). Cílem STTR je umožnit rozvojovým zemím uvalit dorovnávací daň na některé nedostatečně zdaněné platby vztahující se k nerezidentům. Po důkladné analýze STTR autor dochází k závěru, že pravidlo pro rozvojové země přínosné není, nepovede podle něj k zásadním daňovým

příjmům, a naopak může být nákladné jej uplatnit. - Poznámky. -- K dalším aspektům dvoupilířového systému OECD v kontextu rozvojových zemí viz i dva články v č. 1/2024 tohoto titulu časopisu (s. 3-29).

Mária Stachová, Kamil Ščerba

EU countries tax evasion clustering

Shluková analýza daňových úniků v zemích Evropské unie

Statistika, Vol. 104 (2024), No. 1, p. 5-15

Studie analyzuje četnost a okolnosti daňových úniků v členských zemích Evropské unie v letech 2000-2019. Identifikuje vzorce šedé ekonomiky na základě motivací k daňovým únikům jako dominantního rysu. Využívá kritérií, která vycházejí z výzkumů Světové banky (úroveň demokracie, politická stabilita, efektivita vlády, kvalita regulací, vymahatelnost práva a efektivita boje s korupcí), a staví je do souvislosti s výsledky MIMIC modelu, aplikovaného metodou shlukové analýzy na dostupná data o šedé ekonomice a daňových únicích ve vymezeném období. Z výsledků autoři vyvozují, že se v případě šedé ekonomiky jedná o setrvale slábnoucí jev ve všech zkoumaných státech, s dočasnou výjimkou finanční krize v r. 2009. Skandinávie vykazuje nižší hodnoty daňových úniků, než je evropský průměr. Nejvyšší úroveň daňových úniků autoři nacházejí u nových členských zemí (Chorvatsko, Rumunsko, Bulharsko), kde zdůrazňují souvislost s politickou vyspělostí, efektivitou státní správy a měrou korupce. Poukazují na souvislost mezi mírou úniků a hodnotami indikátorů demokratické účasti, politické stability, efektivní státní správy a nízké korupce. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.34>

Lutz Richter, Stephan Meyering

Geringwertige Rechnungsabgrenzungsposten in der handels- und steuerrechtlichen Rechnungslegung : wesentlich, oder nicht?

Náklady příštích období s nízkou hodnotou v obchodně a daňověprávním účetnictví : podstatné, nebo ne?

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 4, S. 149-156

Příspěvek se věnuje dopadu změn v § 5 odst. 5 věty 2 německého zákona o dani z příjmů (EStG) na zdanění nákladů a výdajů příštích období nízkých hodnot se zaměřením na sporné body zákonné úpravy. Ty spatřuje zejm. v konfliktní definici nákladů příštích období, upravených § 252 obchodního zákoníku (HGB), který v rámci tzv. zásad řádného vedení účetnictví (GoB, Grundsätze ordnungsmäßiger Buchführung) stanovuje podmínky aktivity či pasivity v bilancích. Zákon o daních pro rok 2022 (JStG 2022) však zmíněným § 5 větou 2 tuto povinnost omezuje tak, že kromě ohledu na hranici zboží nižší hodnoty (GWG, Grenze geringwertiger Wirtschaftsgüter) umožňuje právo volby daňové bilance. Autor shledává zarážejícím, že s ohledem na význam GoB v obchodním právu a v důsledku stanovení zdanitelného zisku nedošlo k návratu k regulaci obchodní bilance. V článku systematicky rozebírá rámeček GoB a nákladů příštích období nízkého rozsahu před přijetím JStG 2022, srovnává jej s novým právním stavem pro přijetí daňového zákona pro rok 2022, nastiňuje alternativní možnosti postupu a analyzuje kompatibilitu GoB a § 5 odst. 2 věty 2 zákona o dani z příjmů. - Poznámky.

Gregor Danielmeyer, Marco Fuß

Der Geschäftsvorfall "Herausgabe eines Non-Fungible Token (NFT) gegen Rechteeinräumung" aus dem Blickwinkel der Umsatzsteuer

Obchodní případ "Vydání nezastupitelného tokenu (NFT) oproti uznání práv" z pohledu DPH

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 73, (2024) Nr. 3, S. 81-85

Článek rozebírá fiktivní situaci financování pivovaru prostřednictvím NFT v pevně stanovené ceně oproti kryptoměně (v tomto případě etheru), kdy NFT slouží současně jako poukázka pro odběr zboží. Nahlíží modelový příklad optikou zákona o dani z přidané hodnoty, vypořádává se v současném zákonném rámci s otázkou zdanitelného obrátu, NFT jako poukázky, otázky zdanitelnosti dopravy jako služby v rámci Německa i mezinárodně, a podrobněji se zabývá vyměřovacím základem daně. - Poznámky.

Oyebola Okunogbe and Gabriel Tourek

How can lower-income countries collect more taxes? : the role of technology, tax agents, and politics
Jak mohou nízkopříjmové ekonomiky vybírat více daní? : role technologií, úředníků finančních správ a politiky

The Journal of economic perspectives, Vol. 38, (2024) No. 1, p. 81-106

Autoři se v příspěvku zabývají efektivitou vybírání daní v nízkopříjmových ekonomikách. Poměr daní vůči HDP činí v nízkopříjmových ekonomikách pouhých 12 %, ve srovnání s 30 % v rozvinutých zemích. Podle některých odborníků souvisí výběr daní s rozvinutostí ekonomiky, v posledních třiceti letech je ale ve zkoumaných nízkopříjmových zemích zmíněný poměr stále stejný, zdá se proto, že hospodářský růst automaticky neznamená zvýšené daňové příjmy. Autoři v této souvislosti zkoumají vliv technologií, zaměstnanců finančních správ a politiky na výběr daní (včetně společného vlivu různých faktorů). - Poznámky.

Erwan Loquet

The impact of artificial intelligence tools on the professional life of a VAT adviser
Vliv nástrojů umělé inteligence na profesní život poradce pro DPH

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 1, p. 5

Autor v odlehčeném duchu diskutuje o vlivu umělé inteligence (nástroj Genius) na budoucnost a kompetence daňových poradců pro DPH. Umělá inteligence může nahradit rutinní činnosti, čímž by poradcům mělo zbýt více času na navazování silnějších vztahů s klienty a zkvalitnění poradenství. Text je proložen ukázkami komunikace s nástrojem Genius.

Reuven S. Avi-Yonah

Klaus Vogel Lecture 2023 : the past, present and future of destination-based income taxation
Přednáška na počest Klause Vogela, ročník 2023 : minulost, současnost a budoucnost zdanění příjmů na základě místa určení

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 2, p. 63-69

Autor se v příspěvku zamýšlí nad tím, zda je reálné, aby byl jednostranně přijat Pilíř 1 dvoupilířového systému OECD. V rámci Pilíře 1 by mělo dojít k odstranění překážek, které brání zdanění na základě místa určení (destination principle) u daně z příjmů. Nejprve je popsán vývoj mezinárodního zdanění příjmů právnických osob od r. 1923 včetně vzniku pravidla pro stálé provozovny (permanent establishments, PE) a principu tržního odstupu (arm's length standards) i kritik těchto pravidel. Dále jsou shrnuty historie zdanění příjmů podniků v USA během 20. století, rozmach digitální ekonomiky a vznik pravidel proti erozi daňového základu a přesouvání zisků. V závěru jsou uvedeny důvody, proč si autor myslí, že jednostranné přijetí Pilíře 1 není příliš reálné: část změn by vyžadovala přijetí mnohostranné úmluvy, což bývá v praxi obtížné; úmluvu by pravděpodobně neschválil americký Senát; úmluva by musela měnit více než tři tisíce bilaterálních smluv a státy by musely zrušit digitální daně, což by bylo politicky obtížně prosaditelné. - Poznámky. -- Viz i komentář k této přednášce na s. 70-73.

Christian Ramthun

Können wir die Steuern noch rumreißen?
Můžeme ještě zvrátit vývoj daní?

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 10, S. 34-37

Spor o zákon k podpoře růstu (Wachstumschancengesetz) prohlubuje krizi německé ekonomiky, zatímco projekt globální minimální daně se ukazuje jako bezzubý. Článek se zabývá návrhy, které by měly německé ekonomice rychle pomoci: úplně zrušit solidární přírážku, snížit nebo úplně zrušit daň z převodu nemovitostí, trvale snížit daň z elektřiny na 0,05 centu za kilowatthodinu i zajistit podnikům po investicích rychleji více peněz v pokladně, a to díky velkorysejším pravidlům pro odpisy.

Václav Benda

Kontrolní hlášení

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 25, (2024) č. 4-5, s. 7-12

V r. 2024 mají plátcí nadále za stanovených podmínek povinnost podávat kontrolní hlášení k DPH. Novelou č. 366/2022 Sb. zákona o DPH byly s účinností od 1.1.2023 provedeny změny některých ustanovení upravujících podávání kontrolních hlášení. V článku jsou shrnuta aktuálně platná pravidla

pro podávání kontrolních hlášení. Autor nejprve vymezuje, komu vzniká povinnost podat kontrolní hlášení, a vysvětluje, v jaké formě a jakým způsobem je třeba ho podávat. Dále popisuje náležitosti kontrolního hlášení a v souladu s metodikou GFŘ i postup při vyplňování platného tiskopisu. Přibližuje lhůty pro podání kontrolního hlášení, včetně opravného a následného kontrolního hlášení, a rovněž postupy správce daně při zjištění, že plátce nesplnil některou z povinností, a to včetně ukládání sankcí a možnosti jejich prominutí.

Alena Wágner Dugová

Možnost promíjení penále

Účetnictví v praxi, Sv. 28, (2024) č. 3, s. 4-8

Článek seznamuje s podmínkami prominutí penále v rámci daňového řízení a informuje o několika rozhodnutích Nejvyššího správního soudu k dané problematice (sp. zn. 1 Afs 236/2019; sp. zn. 4 Afs 95/2022; sp. zn. 6 Afs 189/2022). Autor uvádí, že k promíjení příslušenství daně byl vydán pokyn GFŘ-D-58. Správce daně může prominout až 75 % penále, a to na základě posouzení rozsahu součinnosti daňového subjektu v rámci postupu vedoucího k doměření daně z moci úřední. Jako hlavní podmínky žádosti o prominutí penále jsou uvedeny uhrazení daně daňovým subjektem, včasné podání žádosti, nutnost uvedení všech náležitostí podání, uhrazení správního poplatku a nesmí se objevit důvody, které vylučují možnost promíjení. Dále je zvažováno poskytování požadované součinnosti daňového subjektu během postupu vedoucího k doměření daně a četnost porušování povinností při správě daní. Problematika je doplněna řadou praktických příkladů.

Zdeněk Burda

Nezákonná kontrola - judikatura správních soudů

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 3, s. 35-44

Výběr komentované judikatury Nejvyššího správního soudu ČR ve sporech o zákonnost kontroly prováděné správcem daně z období 2022-2023. V úvodu autor stručně shrnuje závěry starší judikatury týkající se nezákonných daňových kontrol. Dále se zabývá kontrolou prováděnou jiným územním pracovištěm v rámci finančního úřadu příslušného k sídlu firmy; tím, kdo může vystupovat jménem správce daně při zahájení kontroly; podnětem od policie jako důvodem k nutnosti podat výzvu k podání dodatečného daňového přiznání; zahájením kontroly s jednatelem ve vazbě bez jeho zástupce. Přibližuje též spor o nemožnost podat žalobu proti oznámení o zahájení daňové kontroly; o tom, kdy nastává nezákonný zásah v případě, že není kontrola nezákonná jako celek, a o včasnosti podání žaloby; zda je další kontrola prováděná poté, co pokračování první kontroly zakázal soud, kontrolou opakovanou.

Markéta Mlčúchová

Novel configuration of formulary apportionment using the correlated random effect approach

Nová konfigurace rozdělení podle vzorce za pomoci metody korelujících náhodných efektů

Politická ekonomie, Vol. 72 (2024), No. 1, p. 73-101

Autorka zkoumá různé konfigurace vzorce v metodologii rozdělení podle vzorce (formulary apportionment, FA) s ohledem na vysvětlující sílu variability v ziskovosti nadnárodních společností. Na základě panelu mikroekonomických dat z let 2011-2020 o mateřských a dceřiných společnostech působících v Evropě se snaží identifikovat nejlepší vzorec sloužící k rozdělení konsolidovaných zisků nadnárodních společností v EU pro kvantitativní alokační mechanismus (v návrhu BEFIT). Použitím přístupu s korelujícími náhodnými efekty, který zohledňuje časově specifické efekty, navrhuje autorka novou konfiguraci vzorce a odhaduje proporcionální váhy faktorů rozdělení. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202401-0004_novel-configuration-of-formulary-apportionment-using-the-correlated-random-effect-approach.php?back=/magno/pol/2024/mn1.php?secid=1

Michal Dvořák

Novinky v oblasti daně z příjmů fyzických osob pro rok 2023 a komplexní příklad s vyplněným daňovým přiznáním

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 3, s. 11-21

Autor shrnuje nejpodstatnější změny v oblasti zdanění příjmů fyzických osob, které se promítnou do zdaňovacího období r. 2023. Jedná se o úpravu výše minimální mzdy (17.300 Kč); povinnost elektronického daňového přiznání a možnost změny lhůt pro daňové přiznání související se zřízením

datových schránek pro všechny OSVČ; změnu daňové uznatelnosti nákladů na pořízení automobilů; úpravy progresivního zdanění příjmů fyzických osob. Poté vytváří komplexní příklad zdanění příjmů fyzické osoby za r. 2023, který přímo aplikuje do formuláře daňového priznání.

Ludmila Dvořáčková

Odpočet na podporu výzkumu a vývoje se změnami s účinností od 1.1.2024

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 32, (2024) č. 1, s. 18-21

Autorka informuje o změně v oblasti daňové podpory výzkumu a vývoje v ČR v souvislosti s přijetím zákona č. 462/2023 Sb. Týká se projektové dokumentace VaV předkládané v souvislosti s odpočtem na podporu výzkumu a vývoje dle zákona o daních z příjmů. Nová úprava stanoví, že pokud bude mít správce daně pochybnosti ve věci obsahové náplně náležitostí, které poplatník uvede v projektové dokumentaci, bude poplatníkovi umožněno tyto pochybnosti odstranit dalšími důkazními prostředky. I po přijetí této změny nadále trvá povinnost poplatníka vypracovat a schválit projektovou dokumentaci v zákonem stanovené lhůtě a se všemi povinnými náležitostmi. Autorka také rozebírá, na jaké případy může být v praxi nová právní úprava aplikována. -- K vymezení pojmu "výzkum a vývoj" a "ocenitelný prvek novosti" na s. 22-27.

Martin Cordes, Alexander Geißler

Pillar Two: Nationales Umsetzungsgesetz v. 21.12.2023 : ausgewählte Aspekte aus Sicht deutscher, international tätiger Familienunternehmen

Druhý pilíř: národní adaptační zákon z 21.12.2023 : vybrané aspekty z pohledu německých, mezinárodně činných rodinných podniků

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 5, S. 213-222

Rodinné podniky tvoří specifickou kapitolu v rámci mezinárodního zdanění firem. Článek se blíže zabývá zvláštnostmi rodinných podniků v rámci systému minimálního zdanění podle OECD, resp. jeho zohledněním v evropském právu (jmenovitě směrnici č. 2022/2523/EU z 22.12.2022, o zajištění globální minimální úrovně zdanění) a v německém zákonu o zaručení globálního minimálního zdanění podnikatelských uskupení (Gesetz zur Gewährleistung einer globalen Mindestbesteuerung für Unternehmensgruppen, MinStG) z 21.12.2023. Autoři v úvodu stručně popisují systém mezinárodního zdanění OECD a EU, následně analyzují MinStG v aplikaci na společnosti s jednou či více mateřskými firmami. Podrobně se věnují CbCR (Country-by-country reporting, podávání zpráv podle zemí), případům daňových úlev a sankcí. Zohledněna jsou úskalí současného právního stavu, zejm. nejasná terminologie, i nepřehledná situace v případě rodinných podniků při výpočtu výsledné daně vlivem paralelně platných nařízení na úrovni OECD, EU a národních zákonů. - Poznámky.

Fabiola Annacondia

Practical information on European VAT

Praktické informace o evropské DPH

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 1, p. 33-48

V tradičním přehledu publikovaném vždy v prvním čísle daného ročníku autorka shrnuje klíčové prvky systémů DPH v jednotlivých evropských zemích (členských i nečlenských EU). Součástí přehledové tabulky a souvisejících poznámek jsou informace o základních a snížených sazbách DPH, o prahových hodnotách, o formátu identifikačního čísla DPH, o úřadech daňové správy, které vrací DPH obchodníkům-nerezidentům, i o úřadech, které poskytují nerezidentům informace o národních pravidlech DPH. Údaje jsou platné k počátku r. 2024. - Poznámky.

Jiří Pochman

Reforma daní z příjmů a majetku občanů pro blízkou budoucnost [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 19 (2024), č. 1, s. 5-34

Autor v příspěvku navrhuje změny v českém daňovém systému. Cílem navrhované reformy je zjednodušení a zefektivnění daňového systému, zachování sociální citlivosti i vyřešení neudržitelnosti českých veřejných rozpočtů. Nejprve autor informuje o českých veřejných rozpočtech a vybíraných daních, následně srovnává daňový systém ČR s daňovými systémy jiných evropských zemí, formuluje požadavky na dobrý daňový systém a shrnuje dosavadní návrhy na změny českého daňového systému. Stěžejní část článku představuje vlastní návrh reformy - ta zahrnuje mj. modernizaci a zvýšení daně

z nemovitých věcí, snížení zdanění příjmů fyzických osob (zejména s nízkými a středně vysokými příjmy) a zjednodušení daně z příjmů fyzických osob. Rovněž jsou vyčísleny dopady této reformy do veřejných rozpočtů. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/03/Cesky_financi_a_ucetni_casopis_1_2024_str_5-34.pdf

Mohamed Alaradi and Bastiaan Moosdorff

The role of digital platforms in collecting VAT in selected countries in the Middle East
Role digitálních platform při výběru DPH ve vybraných zemích Blízkého východu

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 1, p. 6-10

Digitální platformy usnadňují obchodování, vymáhání daňové legislativy však může být obtížné (prodejci sídlí v jiném státě, než je místo spotřeby; náklady na správu daní převyšují daňové příjmy). Z tohoto důvodu některé regiony ukládají povinnost výběru DPH právě digitálním platformám. Příspěvek v této souvislosti popisuje roli platform při výběru DPH v několika vybraných zemích Blízkého východu: v Saúdské Arábii, Bahrajnu, Spojených arabských emirátech, Ománu a Egyptě. Součástí článku jsou i okrajové odkazy na příslušnou legislativní úpravu v EU. - Poznámky.

Laura de la Motte

So setzen Sie den Umzug von der Steuer ab : Steuererklärung
Takto si odepíšete stěhování z daní : daňové přiznání

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 46 (5.3.2024), S. 35

Od 1. března 2024 byl navýšen limit pro odečitatelné náklady související se stěhováním při změně místa výkonu práce. Navýšen byl i paušál „ostatních nákladů“ z 886 na 964 eur na osobu v případě stěhování z osobních důvodů. Článek dále shrnuje konkrétní příklady a případy služeb, které lze v různých případech stěhování zahrnout do odečitatelných položek.

Vincent Ooi

A strict test for economic reality : the concept of VAT supply in Airtours

Přísný test pro posouzení hospodářské reality : koncept dodání pro účely DPH v případě Airtours

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 1, p. 27-31

Autor v příspěvku rozebírá rozhodnutí britského Nejvyššího soudu v případě Airtours. Případ se týkal práva na odpočet DPH na vstupu a souvisejícího testu "ekonomické reality" v situaci, kdy došlo k transakci mezi více než dvěma stranami. Výklad britských soudů je hodnocen jako příliš přísný. - Poznámky.

Pierre Bachas, Anders Jensen, Lucie Gadenne

Tax equity in low- and middle-income countries

Daňová spravedlnost v nízkopříjmových a středněpříjmových ekonomikách

The Journal of economic perspectives, Vol. 38, (2024) No. 1, p. 55-80

Příjmová nerovnost v posledních třiceti letech v rozvojových zemích stagnuje, popř. roste (na "horních" 10 % obyvatel připadá 55 % nezdaněných příjmů). Pro porovnání - u Spojených států, které bývají rovněž prezentovány jako země s vysokou mírou nerovností, činí tento podíl pouze 46 %. Autoři v této souvislosti diskutují o tom, jakou roli může hrát při snižování příjmové nerovnosti zdanění - zda jsou v rozvojových zemích různé daně (daň z příjmů fyzických osob, DPH) využívány stejně jako v zemích rozvinutých, nebo zda existují faktory, které účinky těchto daní určitým způsobem mění. - Poznámky.

Agustín Mario Trevisiol

VAT on cross-border digital services in Latin America

DPH u přeshraničních digitálních služeb v Latinské Americe

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 1, p. 19-25

Autor v příspěvku srovnává vybrané prvky zdanění digitálních služeb v sedmi státech Latinské Ameriky (Argentina, Chile, Kolumbie, Kostarika, Ekvádor, Mexiko, Paraguay). Popsány jsou konkrétně následující prvky zdanění digitálních služeb: povinnost vybírat DPH u digitálních služeb (tři možné přístupy - tzv. klasický, hybridní a přístup OECD), definice digitálních služeb pro účely DPH, místo zdanění, rozsah, povinnosti tržišť (zprostředkovatelů), daňové doklady, daňové přiznání, platba daně. Je zjištěno, že úprava digitálních služeb není v latinskoamerických zemích (na rozdíl např. od EU) jednotná, což může představovat překážku v podnikání. - Poznámky.

Petimat Muzaeva

Vliv směrnice ATAD na výnosy korporátní daně v EU [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 19 (2024), č. 1, s. 35-46

Autorka analyzuje vliv evropské směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem (ATAD) na výnosy daně z příjmů právnických osob v EU. Použita byla statistická metoda shody středních hodnot za roky 2018 a 2021. Dále autorka pracovala s ukazateli "korporátní daňová kvóta" a "podíl korporátní daně na celkových daňových výnosech". Vliv směrnice ATAD na daňové výnosy na úrovni EU se však neprokázal. Součástí článku je rovněž stručný přehled klíčových oblastí, které upravuje zmíněná směrnice. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/03/Cesky_finančni_a_ucetni_casopis_1_2024_str_35-46.pdf

Hans Nieskens

Vorsteuerabzug aus Erschließungskosten - wie geht es weiter?

Odpočet daně na vstupu u nákladů na kultivaci a zasítování pozemku - jak to pokračuje?

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 73, (2024) Nr. 5, S. 153-157

Německá spolková finanční správa ve svém přípisu z 24.1.2024 blíže vysvětluje sporné otázky ohledně možnosti odpočtu daně na vstupu u nákladů na kultivaci a zasítování pozemku. Článek se blíže věnuje podmínkám odpočtu daně na vstupu zejména v případech, kdy podnikatel se záměrem využít pozemek k výdělečné činnosti upraví pozemek tak, aby úpravy měly možnost veřejného využití (zejm. cesty a silnice), a kdy daň z přidané hodnoty plyne z nákladů na tyto úpravy. Autor rekapituluje současný právní stav věci s odkazem na případ firmy Mitteldeutsche Hartstein-Industrie a související soudní rozhodnutí, nahlíží současný stav v kontextu přípisu Spolkového ministerstva financí z 24.1.2024, verdiktu Finančního soudu v Münsteru (rozsudek z 29.8.2023 – 15 K 871/22 U) a usnesení o předloze Spolkového finančního soudního dvora z 22.11.2022 (XI R 17/20) ve vztahu k působnosti § 3 odst. 1b věty 1 č. 3 zákona o DPH. - Poznámky. -- Viz též článek o původním případě v Umsatzsteuer-Rundschau č. 24/2018, s. 940-944.

Aniko Emese Boros

Warehouses in the VAT system of the European Union

Sklady v systému DPH Evropské unie

International VAT monitor, Vol. 35, (2024) No. 1, p. 11-18

O DPH v souvislosti s režimem skladu v EU. Většina ustanovení, která se týkají skladů, je v evropské směrnici o DPH dobrovolná, konkrétní úprava se tedy může mezi členskými státy lišit. Autorka uvádí různé typy skladů z pohledu DPH a jejich znaky, které směrnice uvádí, a srovnává i maďarskou a německou legislativní úpravu. Předloženy jsou rovněž praktické příklady. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi: měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 29, (2024) č. 3

Změny ve zdanění manažerského vozidla v roce 2024 (s. 2-7); Komunikace zaměstnavatele se zaměstnancem v podmínkách zdravotního pojištění a úřadu práce (s. 8-10); Novinky v oblasti daně z příjmů fyzických osob pro rok 2023 a komplexní příklad s vyplněným daňovým přiznáním (s. 11-21); Technické aspekty reportingu o udržitelnosti podle CSRD (s. 22-26); K živnostenskému zákonu po stovce jeho novel (s. 27-30); Aktuálně k náhradě škody - judikatura NS ČR (s. 31-34); Nezákonná kontrola - judikatura správních soudů (s. 35-44).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 25, (2024) č. 1

Oprava poměrného odpočtu daně: skončení kalendářního roku (s. 3-6); Zákoník práce - změny po novele (s. 7-10); Přehled a zálohy OSVČ v roce 2024 (s. 11-13); Zákon o dani z příjmů: novely schválené v roce 2023 (s. 16-17); Uplatňování daňových odpisů HM: specifické případy (s. 20-22); Sazba DPH u bytové výstavby - změna (s. 23-27); Žádosti o vrácení DPH (s. 28-31); Kategorizace účetních jednotek (s. 32-33); Druhy účetních závěrek (s. 34-36); Delší dovolená nebo příspěvek na stravování? - benefity a zdaňování (s. 59-61); Soulad rodinného a pracovního života - dle směrnice č. 2019/1158/EU (s. 62-64); Práce na dálku - po novele ZP (s. 69-71); Konec roku ve mzdové účtárně (s. 74-77).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále**Sv. 25, (2024) č. 2**

Daňové přiznání FO (s. 3-6); Zálohy na daň z příjmů (s. 7-8); OSVČ a zúčtování roku 2023 ve zdravotním pojištění (s. 9-12); Poplatník s příjmy ze samostatné činnosti a z nájmu (s. 13-14); Sleva na dani na manželku za rok 2023 - změny v roce 2024 (s. 15-18); Kdo z rozhádaných manželů má zdanit nájemné? (s. 19-23); Nezdanitelné části základu daně (s. 24-27); Silniční daň (s. 30-34); Přeshraniční platby a jejich příjemci - evidence (s. 35-37); Časové rozlišení, dohadná položka a rezerva (s. 44-47); Pohledávky z hlediska daně z příjmů v daňové evidenci (s. 48-49); Příprava účetní závěrky (s. 50-54); Novela zákoníku práce: problémy a jejich řešení (s. 63-66); Zákon o zaměstnanosti: konsolidační balíček (s. 67-70); Kdy a jak změnit dohody o práci na pracovní poměr? (s. 71-73); Výdělečná činnost důchodce - odpočet od dosaženého příjmu zaměstnance (s. 74-75).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále**Sv. 25, (2024) č. 3**

Zákon o DPH - změny v souvislosti s přijetím stavebního zákona (s. 3-5); Progresivní daň u FO - změny (s. 6-9); Předpisy vydávané zaměstnavatelem - novela ZP (s. 10-13); Uplatnění mimořádných odpisů (s. 14-16); Příjmy z darování z hlediska daně z příjmů FO (s. 17-18); Příjmy z dědění z hlediska daně z příjmů FO (s. 19-20); Osvobození příjmů na straně poplatníků daně z příjmů FO - změny (s. 21-22); Nakládání s odpady a DPH (s. 25-28); Omezení odpočtu daně - vybrané osobní automobily (s. 29-31); Sport a DPH - změny (s. 32-35); Přijaté a poskytnuté zálohy v cizí měně (s. 40-43); Informační povinnosti zaměstnavatele (s. 46-48); Náhrady cestovních výdajů - změny (s. 56-57); Zdravotní pojištění a právní předpisy EU (s. 58-60); Ochrana zaměstnavatele - konkurenční jednání, shodná činnost (s. 61-64); Konkurenční jednání zaměstnance - ochrana zaměstnavatele (s. 68-71); Zvýšení minimální mzdy a přelom let 2023/2024 (s. 72-75).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále**Sv. 25, (2024) č. 4-5**

Slevy na dani z příjmů FO (s. 3-6); Kontrolní hlášení (s. 7-12); Stravování zaměstnanců (s. 13-16); Nezdanitelné části základu daně (s. 17-22); Benefitní karty - vznik nepeněžního příjmu (s. 31-33); Daňové zvýhodnění na děti (s. 34-36); Cenné papíry z pohledu daní z příjmů (s. 37-39); Dodání vody a tepla a DPH (s. 41-44); Jízdy auta a záznamy policie (s. 45-49); Zdravotní a sociální služby a DPH (s. 50-53); Zákon o účetnictví - novela č. 349/2023 Sb. (s. 54-58); Účtování o rezervách (s. 59-61); Cenné papíry z pohledu účetnictví (s. 62-64); Pracovněprávní nárok - uplynutí doby (s. 65-67); Pracovní doba - nerovnoměrné rozvržení (s. 68-72); Zaměstnavatelé - platby pojistného zdravotní pojišťovně (s. 73-75); Pracovní neschopnost - náhrada za ztrátu na výděleku (s. 76-80); Částečné pracovní úvazky a flexibilní formy práce (s. 81-84); Pracovní volno - změny (s. 85-87); Výpověď ze zdravotních důvodů (s. 88-91); Skončení zaměstnání z pohledu ZP (s. 95-97); Srážky ze mzdy v roce 2024 (s. 98-100); Zákon o zaměstnanosti (s. 101-104).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2024, č. 6**

Návrh nového zákona o účetnictví od 1.1.2025 (s. 1-3); Ocenění bezúplatného převodu obchodního podílu pro potřeby Oznamení o osvobozených příjmech - dotazy a odpovědi (s. 4); Uplatnění DPH na vstupu při pořízení občerstvení poskytnutého zaměstnanci - dotazy a odpovědi (s. 4); Zdanění pojistného plnění - dotazy a odpovědi (s. 5); Přestavba nemovitosti a DPH - dotazy a odpovědi (s. 6-8); Odpočet DPH a škoda na vozidle - dotazy a odpovědi (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2024, č. 7**

Odpisování hmotného majetku v podmínkách roku 2024 (s. 1-5); Akcie pro zaměstnance od zahraniční firmy: zdanění - dotazy a odpovědi (s. 5-6); Odpočet DPH u nového plátce - dotazy a odpovědi (s. 6); Fakturace člena představenstva akciové společnosti - dotazy a odpovědi (s. 6); Kurz pro vyúčtování náhrady stravného v rámci cestovních náhrad - dotazy a odpovědi (s. 7); Účetní a daňové odpisy majetku pořízeného z příplatku dle § 163 ZOK - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2024, č. 1-2**

Odpočet daně u vybraného osobního automobilu od 1.1.2024 (s. 1-3); Rozsudky SDEU ve 2. polovině roku 2023: C-532/22, C-505/22, C-288/22, C-461/21 (s. 4-6); Často kladené dotazy v uplynulém roce -

1. část (s. 7-11); Poskytnutí služby odštěpným závodem české firmy na Slovensku do ČR - dotazy a odpovědi (s. 11); OSVČ a služby do EU - dotazy a odpovědi (s. 11-12).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2024, č. 3

Často kladené dotazy v uplynulém roce - 2. část (s. 1-3); Aktuality z oblasti DPH za II. pol. 2023 (s. 3-5); DPH u elektronicky poskytovaných služeb (s. 5-8); Stavebně-montážní práce v režimu přenesení daňové povinnosti - dotazy a odpovědi (s. 8); Sazba DPH u užitkové vody od 1.1.2024 - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2024, č. 4

Specifika DPH u sportovních činností - osvobození od DPH bez nároku na odpočet DPH, místo plnění, počítání a překročení obratu, další specifika pro sportovní činnosti obsažené v ZDPH (s. 1-5); Povinnost poskytovatelů platebních služeb vést evidenci o přeshraničních platbách a jejich příjemcích od 1.1.2024 - zákon č. 417/2023 Sb. (s. 5); Fakturace vodného a stočného a DPH - dotazy a odpovědi (s. 5-6); Sazba DPH pro obrátové bonusy - dotazy a odpovědi (s. 6); Služby k nemovitosti do EU a DPH - dotazy a odpovědi (s. 6); Výcvik pilotů třetí země v ČR a DPH - dotazy a odpovědi (s. 7); Změna v uplatňování DPH v průběhu poskytování nájmu nemovité věci (s. 7-8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2024, č. 5

Poskytování služeb v rámci EU a třetích zemí pohledem ZDPH na praktických příkladech (s. 1-8); Povinnost přiznat daň - dotazy a odpovědi (s. 8); Nápojový automat, káva jako zboží, jako nápoj a DPH - dotazy a odpovědi (s. 8).

Finanční, daňový a účetní bulletin

Sv. 32, (2024) č. 1

Novely zákona o daních z příjmů ve vztahu k dani z příjmů fyzických osob přijaté v roce 2023 (s. 2-14); Práce na dálku v roce 2024 (s. 15-17); Odpočet na podporu výzkumu a vývoje se změnami s účinností od 1.1.2024 (s. 18-21); Vymezení pojmu "výzkum a vývoj" pro účely odpočtu na podporu výzkumu a vývoje a vymezení pojmu "ocenitelný prvek novosti" (s. 22-27); DPH u služeb v oblasti kultury a sportu a změny od 1.1.2024 (s. 28-32); Novela účetních a dalších souvisejících předpisů pro podnikatele od 1.1.2024 (s. 33-40); Inventarizace u vybraných účetních jednotek (s. 41-52).

Účetnictví v praxi

Sv. 28, (2024) č. 3

Možnost promíjení penále - podle daňového řádu (s. 4-8); Využití interpretací NÚR u poplatníků daně z příjmů fyzických osob (s. 9-12); Změny sazeb DPH - informace GFŘ (s. 13-16); Účetní dopady pořízení nadlimitních automobilů kategorie M1 (s. 17-19); Poznámky k novému návrhu nového zákona o účetnictví (s. 20-24); Leasing z hlediska daní a účetnictví - 1. část (s. 25-31); OSVČ - roční zúčtování a následné kroky zdravotní pojišťovny (s. 32-34).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Franz Jürgen Marx

Betriebswirtschaftliche Steuerlehre: Einheit in der Vielheit : Entwicklungsperspektiven und Herausforderungen für Forschung und Lehre

Podnikohospodářská daňová teorie: jednota v mnohosti : vývojové perspektivy a výzvy pro výzkum a nauku

Finanz-Rundschau, Jg. 106, (2024) Nr. 3, S. 101-110

Esejistický pohled na význam podnikohospodářské daňové teorie nejen jako svébytné odborné disciplíny, ale i vysokoškolského oboru a nedílnou součást praxe. Autor shrnuje tematická těžiště pro teorii i akademické pojetí (analýza působnosti a efektu daní, daňové plánování, normativně-analytický výzkum), metodologii a typika vědecké disciplíny. Článek uzavírá úvahou nad faktory, které ovlivní budoucí podobu podnikohospodářské teorie. - Poznámky.

Yunus Karaömer, Arif Eser Guzel

Effect of economic policy uncertainty on stock returns: analysing the moderating role of government size

Vliv nejistoty hospodářské politiky na výnosy akcií: analýza zmírňující úlohy velikosti vlády

Politická ekonomie, Vol. 72 (2024), No. 1, p. 50-72

Studie zkoumá, jak reakce výnosů z akcií na nejistotu hospodářské politiky závisí na velikosti vlády v ekonomice. Využívá data z 18 zemí z období 1997–2021 a zjišťuje, že nejistota ekonomické politiky negativně ovlivňuje výnosy z akcií a že negativní reakce výnosů z akcií na nejistotu roste s narůstající velikostí vlády. Citlivostní analýza ukázala, že zjištění nejsou citlivá na alternativní přístupy odhadu a jsou tedy robustní. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202401-0003_effect-of-economic-policy-uncertainty-on-stock-returns-analysing-the-moderating-role-of-government-size.php?back=/magno/pol/2024/mn1.php?secid=1

By Olivier Coibion, Dimitris Georgarakos, Yuriy Gorodnichenko, Geoff Kenny, and Michael Weber

The effect of macroeconomic uncertainty on household spending

Vliv makroekonomické nejistoty na výdaje domácností

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 3, p. 645-677

To, že makroekonomická nejistota vede k poklesu výdajů domácností, není nijak nová myšlenka, podle autorů však chybí empirické důkazy, které by toto dokládaly. V článku pracují s daty z evropského průzkumu spotřebitelských očekávání a s metodou tzv. randomizovaných kontrolovaných pokusů (randomized controlled trials, RCTs). Zahrnuty byly tisíce domácností ze šesti největších zemí eurozóny. Části domácností byla sdělena průměrná očekávání budoucího růstu HDP podle odborníků, částí bylo řečeno, že je budoucí úroveň růstu podle odborníků nejistá a část domácností měla k dispozici obě informace. Využita byla přitom nejistota prognóz ze září 2020. Ze závěrů vyplývá, že makroekonomická nejistota skutečně zásadně snižuje výdaje domácností. - Poznámky.

Gang warfare

Válka gangů

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9389, p. 70

Steven Levitt, odborník na oblast "ekonomie zločinu" a autor knihy "Freakonomics", jež se stala hitem, oznámil svůj odchod z akademické sféry. Levitt v r. 2003 pro New York Times uvedl, že "ekonomie je věda, která disponuje vynikajícími nástroji pro získání odpovědí na své otázky, ale zoufale jí chybí zajímavé otázky, na které by šlo odpovědět". Neotřelé otázky si Levitt kladl právě ve své knize Freakonomics. Článek k příležitosti Levittova odchodu z akademické sféry shrnuje autorovu práci i její kritiky (pozdější odhalení některých zkreslení, problémy s replikací závěrů). Určité problémy mají však i metody, které upřednostňují Levittovi kritici, jako např. v článku diskutovaný James Heckmann, nositel Nobelovy ceny za ekonomii z r. 2000. Otázky, kterými se ekonomie zabývá po staletí, zůstávají stále aktuální, bylo by ale potřeba vyvinout dokonalejší nástroje pro jejich analýzu.

By Richard Blundell, Margherita Borella, Jeanne Commault, and Mariacristina de Nardi

Old age risks, consumption, and insurance

Rizika spojená s vysokým věkem, spotřeba a pojištění

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 2, p. 575-613

Autoři v příspěvku analyzují spotřebu domácností osob vyššího věku v USA v souvislosti s příjmovými a zdravotními šoky, které u osob starších 65 let hrozí. Je zjištěno, že spotřeba reaguje na přechodné příjmové šoky, ale výdaje na léčbu hrazené z vlastních zdrojů těchto osob na přechodné příjmové šoky nereagují. U přechodných zdravotních šoků dochází ke změnám spotřeby i výdajů na léčbu. Tato zjištění jsou v článku detailně okomentována a vysvětlena z pohledu ekonomie. - Poznámky.

By Tim Bollerslev, Jia Li, and Yuexuan Ren

Optimal inference for spot regressions

Optimální odvozování pro bodové regrese

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 3, p. 678-708

Indikátor beta se obvykle využívá při měření systémových rizik na finančním trhu. Autoři v příspěvku prezentují nový ekonometrický rámec pro neparametrický odhad časově proměnlivé bety s vysokofrekvenčními daty. Na dvou příkladech (trh ETF, reakce finančních trhů na nové informace) je ukázána aplikace této metody v praxi. - Poznámky.

Pavel Sirůček, Zuzana Džbánková

Winner of the 2023 Nobel Prize for Economics

Nositelka Nobelovy ceny za ekonomii pro rok 2023

Politická ekonomie, Vol. 72 (2024), No. 1, p. 142-150

Profesorka ekonomie Claudia Goldin z Harvardovy univerzity získala jako třetí žena v historii Nobelovu cenu za ekonomii pro r. 2023. Byla oceněna za svůj přínos v prohloubení znalostí o uplatnění žen na trhu práce a za analýzu genderových rozdílů a jejich příčin na pracovním trhu. Upozornila na trvalé rozdíly v odměňování mezi pohlavími a přispěla k lepšímu pochopení postavení žen v zaměstnání. Článek přináší základní biografické údaje o C. Goldin, její profesní kariéře a charakterizuje témata její vědecko-výzkumné práce na poli ekonomické historie a historie práce. Text je doplněn výběrem jejich odborných prací. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202401-0007_winner-of-the-2023-nobel-prize-for-economics.php?back=/magno/pol/2024/mn1.php?secid=2

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

David Tercero-Lucas

Central bank digital currencies and financial stability in a modern monetary system

Digitální měny centrálních bank a finanční stabilita v moderním měnovém systému

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 69 (December), 13 p.

Příspěvek se z teoretického pohledu zabývá vlivem zavedení úročené digitální měny centrální banky (CBDC) na finanční stabilitu s využitím modelu Diamonda a Dybviga z r. 1983 za předpokladu, že se ke směně používají veřejné digitální peníze i vklady soukromých bank. Dalším předpokladem je endogenní tvorba likvidity (peněz) a neexistence hotovosti. Rovněž se předpokládá možnost otevřít si bezplatně účet u centrální banky. Model prezentovaný v článku umožňuje analyzovat vliv CBDC na výši úrokových sazeb komerčních bank i riziko digitálních bankovních runů. Dále je díky modelu možné určit podmínky finanční stability. - Poznámky.

Miia Chabot, Jean-Louis Bertrand

Climate risks and financial stability : evidence from the European financial system

Klimatická rizika a finanční stabilita : zjištění z evropského finančního systému

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 69 (December), 14 p.

Klimatická rizika mohou být významným zdrojem finanční nestability. Autoři v příspěvku navrhuji teoretický rámec přenášení klimatických rizik na finanční instituce a dále odhadují vliv různých typů rizik na finanční systém prostřednictvím měřítek finanční stability. Konkrétně bylo použito členění rizik podle Carneyho z r. 2015 (přechodná, fyzická a odpovědnostní rizika). Přechodné riziko představuje finanční riziko spojené se zaváděním politik a předpisů, fyzické riziko pak vyjadřuje dopady na ekonomickou aktivitu. Chronické riziko vychází z klimatických změn, akutní riziko je spojeno s extrémním počasím. V empirické části byl použit soubor dat ze 130 evropských finančních institucí. Jak fyzická, tak přechodná rizika podle výrazně ovlivňují finanční stabilitu. Podle autorů by podniky měly povinně zveřejňovat hodnocení klimatických rizik a finanční instituce by poté měly příslušným způsobem upravit svá úvěrová a investiční portfolia. - Poznámky.

Burkhard Balz, Alexandra Hachmeister ; rozhovor vedli Yasmin Osman, Stefan Reccius, Elisabeth Atzler
"Der digitale Euro hat für die Bundesbank Top-Priorität"

"Digitální euro má pro Bundesbank nejvyšší prioritu"

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 42 (28.2.2024), S. 28-29

Rozhovor se členem výkonné rady Deutsche Bundesbank Burghardem Balzem a s Alexandrou Hachmeister, generální ředitelkou projektu digitálního eura tamtéž. Mezi probíraná témata patří uživatelská poptávka po digitální měně, její místo v mezinárodní strategii platebních transakcí a kritické infrastruktury, celkové náklady na projekt, problematika bankovních a transakčních poplatků, ochrana dat a postoj bankovního sektoru v rámci eurozóny i EU k digitální podobě společné evropské měny.

L. Exuzidis, S. Reccius, F. Wiebe

EZB sieht sich 2025 am Ziel : Geldpolitik

ECB se vidí u cíle v roce 2025 : měnová politika

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 49 (8.3.2024), S. 30-31

Evropská centrální banka bude v období od dubna do června 2024 vyhodnocovat další postup při úpravě výše úrokových sazeb. Očekává se, že rozhodnutí o případném postupném snižování sazeb bude přijato nejdříve na červnovém jednání bankovní rady. Očekávané snižování sazeb podporuje i inflační výhled ECB, který v současnosti předpokládá 0,4% pokles v letošním roce, a s cílenou hladinou v r. 2025. Tlak na ECB ke snížení sazeb zvyšuje i zhoršující se ekonomický výhled, kdy bylo 0,8% očekávání růstu z loňského prosince upraveno na současných 0,6 % pro r. 2024. Konkrétní harmonogram snižování ECB zatím nezveřejnila. -- Viz též komentář na s. 17.

Andrew Metrick

The failure of Silicon Valley Bank and the panic of 2023

Pád Silicon Valley Bank a panika, která vypukla v roce 2023

The Journal of economic perspectives, Vol. 38, (2024) No. 1, p. 133-151

V březnu 2023 došlo v USA k runu na banku Silicon Valley Bank (SVB), pád SVB pak následovalo několik obdobných situací s jinými bankami. Od r. 1934, kdy došlo v USA ke vzniku pojištění vkladů (FDIC), dochází k runům pouze zřídka. Případ SVB však byl specifický vysokým podílem nepojištěných vkladů a nerealizovanými ztrátami. Autor v příspěvku popisuje situaci SVB před pandemií covid-19, model podnikání banky SVB, paniku, ke které došlo na jaře 2023 i regulaci a dohled nad bankou. - Poznámky.

Lucy Chernykh, Denis Davydov, Jukka Sihvonon

Financial stability and public confidence in banks

Finanční stabilita a důvěra veřejnosti v banky

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 69 (December), 15 p.

Autoři na datech z velkých ruských bank z let 2010-2019 analyzují faktory na úrovni bank i celého odvětví, které ovlivňují důvěru veřejnosti v tyto instituce. Je zjištěno, že rozhodující úlohu pro důvěru veřejnosti v banku má právě stabilita celého sektoru. Pro určení stability finančního sektoru byly použity tyto indikátory: kapitálová přiměřenost; poměr špatných půjček (non-performing loans) v celém odvětví; celkový počet bank, které selhaly v posledních šesti měsících; celkový počet střadatelů v bankách, které selhaly; vývoj měnového kurzu rublu vůči americkému dolaru. Dále bylo mj. zjištěno, že prostřednictvím důvěry veřejnosti v banku nelze příliš predikovat selhání banky. - Poznámky.

Carsten Volkery, Julian Olk, Frank Specht

Eine Förderbank für Aufrüstung?

Podpůrná banka pro zbrojení?

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 40 (26.2.2024), S. 6-7

Někteří ministři financí států EU se na setkání v Gentu vyjádřili pro zjednodušení podmínek financování projektů, které souvisejí s obranou, Evropskou investiční bankou. Vyšší investice EIB do obrany a zdrojního průmyslu podporuje i německý spolkový ministr financí Ch. Lindner. EIB však nesmí přímo investovat do zbrojení, ale pouze do projektů v širší souvislosti s bezpečností, a změna stanov by mohla negativně ovlivnit ESG rating. V rámci Unie je projednávána i možnost tzv. společných půjček, které by při financování bezpečnostních projektů EIB zastoupily.

Frank Wiebe

Geldpolitik wird überschätzt : EZB

Peněžní politika je přeceňovaná : ECB

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 48 (7.3.2024), S. 16

Komentář se zamýšlí nad současnou rolí Evropské centrální banky, potažmo její peněžní politiky. Poukazuje na příčiny současné inflace a srovnává odlišnou situaci i roli centrální banky v USA a eurozóně: zatímco jednou ze stěžejních příčin inflace v USA je uvolněná finanční politika tamní vlády, evropský měnový prostor spíše ovlivňují vnější faktory, které ECB ovlivní méně, než její americký protějšek. Zamýšlí se také nad vztahem mezinárodní, vnitrostátní a měnové politiky.

Enisse Kharroubi

Global lending conditions and international coordination of financial regulation policies

Globální úvěrové podmínky a mezinárodní koordinace opatření v oblasti finanční regulace

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 69 (December), 10 p.

Článek se z teoretického pohledu zabývá celosvětovými úvěrovými podmínkami a koordinací finanční regulace mezi různými zeměmi. Je ukázáno, že pro dva zkoumané regiony, z nichž jeden ("jádro") nastavuje úvěrové podmínky, je vhodným řešením spolupráce. Tzv. "kooperativní bod rovnováhy" zmírňuje přeshraniční externalitu, kdy úvěrové podmínky nastavené jádrem nejsou optimální pro druhý region ("periferii"). Pokud si periferie nastaví své přísnější podmínky, dojde k poklesu přeshraničních půjček, což v konečném důsledku opět poškodí periferii. Řešením je tedy právě koordinace. - Poznámky.

Alena Andrejovská, Jozef Glova, Martina Regasková, Natalia Slyvkanyc

The impact of the effective tax rate change on financial assets of commercial banks : the case of Visegrad group countries

Dopad změny efektivní daňové sazby na finanční aktiva komerčních bank : případ zemí Visegrádské skupiny

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 27 (2024), No. 1, p. 175-191

Autoři zkoumají vliv změny efektivní sazby daně z příjmů právnických osob na finanční aktiva komerčních bank ve státech Visegrádské skupiny. Výzkum využívá regresní analýzu k posouzení dopadu efektivní sazby daně na finanční aktiva bank a testuje jejich vliv na hospodaření. Zjištění potvrzují, že efektivní sazba daně z příjmů má sice vliv na bankovní sektor, zejména na kapitálové a vlastní financování, ale výsledky neodpovídají výzkumné hypotéze, že zvýšení efektivní sazby daně by vedlo ke zvýšení finančních aktiv. Na základě výsledků dochází k nárůstu vlastních aktiv (7,34 %) a k poklesu dluhových aktiv (16,83 %). Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2024-1-011>

Christoph Basten, Mike Mariathan

Interest rate pass-through and bank risk-taking under negative-rate policies with tiered remuneration of central bank reserves

Přenos úrokových sazeb a podstupování bankovního rizika v rámci politiky záporných sazeb s odstupňovaným úročením rezerv centrální banky

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 68 (October), 17 p.

Autoři na datech ze Švýcarska zkoumají transmisní mechanismus měnové politiky v prostředí záporných úrokových sazeb. Banky váhají záporné sazby přenášet na střadatele, vlivem záporných sazeb pak vzniká tlak na provozní zisk bank. Autoři zjišťují, zda se banky podobně chovají i u úvěrů (což by brzdilo přenos měnové politiky do reálné ekonomiky) a následně se zabývají i tím, zda záporné úrokové sazby nepodněcují banky k vyššímu riskování (to by mohlo ovlivnit finanční stabilitu). Tyto předpoklady se v příspěvku potvrdily, oba jevy (vyšší riskování i narušený přenos měnové politiky do reálné ekonomiky) by však šlo zmírnit prostřednictvím odstupňovaného úročení rezerv. - Poznámky.

Martin Arnold, Valentina Romei, James Politi

Investors predict ECB will beat Fed to interest rates cut

Investoři předpovídají, že ECB předběhne Fed ve snižování úrokových sazeb

Financial Times, Vol. 2024, No. 41599 (5.4.2024), p. 2

Inflace v Evropě klesá rychleji, než se předpokládalo, což vede investory k předpovědím, že by ECB mohla snížit úrokové sazby dříve než Fed. Inflace v eurozóně se v období do března snížila na 2,4 % a blíží se k 2% cíli. ECB však zůstává opatrná ve snaze vyhnout se divergenci s Fedem, což by mohlo způsobit pohyby na devizových a dluhopisových trzích.

John Taylor ; rozhovor vedla Malte Fischer

"Der Kampf ist noch nicht gewonnen"

"Bitva ještě není vyhraná"

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 11, S. 40-41

Rozhovor s americkým ekonomem J. Taylorem, který chce podřídit měnovou politiku v USA a Evropě přísným pravidlům - i proto, aby byly centrální banky chráněny před vlivem politiků. Tématem rozhovoru jsou nástroje pro tlumení inflace, především úrokové sazby.

Andreas Kröner

Kryptobörse für Profi-Anleger gestartet

Kryptoburza pro profesionální investory spuštěna

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 47 (6.3.2024), S. 37

Burza DBDX (Deutsche Börse Digital Exchange) umožňuje bankám, asset managerům a pojišťovnám přímý nákup a prodej bitcoinu a etherea, na rozdíl od dosavadních transakcí s deriváty, umožněných např. platformou Bison. DBDX byla spuštěna jako součást skupiny Deutsche Börse.

Brooke Masters, Will Schmitt, Madison Darbyshire, Harriet Agnew

The mutual fund at 100: is it becoming obsolete?

Podílový fond ve věku 100 let: zastarává?

Financial Times, Vol. 2024, No. 41588 (22.3.2024), p. 15

Podílové fondy, které dříve dominovaly trhu, čelí konkurenci od ETF a dalších produktů s nižšími poplatky. I přes velké odlivy kapitálu v USA zůstávají důležité pro penzijní spoření a mají výhody v některých segmentech trhu. Manažeři aktiv se přizpůsobují novým trendům a rozšiřují své nabídky.

Anežka Karpjáková

Nařízení DORA: dopady nové regulace kybernetické bezpečnosti na finanční a pojišťovací sektor v České republice

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 16, (2024) č. 1, s. 32-38

S rozvojem digitalizace finančních služeb roste zranitelnost daného odvětví vůči kybernetickým hrozbám. Evropská unie v prosinci 2022 přijala nařízení o digitální provozní odolnosti finančního sektoru (DORA). Jeho cílem je snížit rizika v rámci užívání informačních a komunikačních technologií a zvýšit digitální odolnost finančního systému, a to zavedením komplexního rámce pravidel pro harmonizaci procesů a standardů v oblasti digitální odolnosti ve finančním sektoru. Článek se zabývá otázkou, jaké hlavní změny v rámci zákonných povinností nařízení DORA přinese vůči finančním subjektům oproti současné právní úpravě. Blíže se zaměřuje na danou problematiku ve vztahu k subjektům poskytujícím pojišťovací služby. - Poznámky. -- Více ke směrnici NIS 2 a DORA viz Obchodněprávní revue č. 4/2022, s. 257-262.

Jakub Vyskočil

Neefektivní úprava internetového hazardu v souvislosti s modelem "Play-to-Earn"

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 5, s. 144-151

Autor upozorňuje na neefektivní právní úpravu hazardu v oblasti moderních videoher se zaměřením na model "play-to-earn" (P2E) v ČR a v Evropské unii. Neefektivita je zapříčiněna neflexibilními národními definicemi, jež neodrážejí behaviorální (psychologickou) definici hazardních her. Odborníci dospěli k závěru, že mikrotransakce ve formě loot-boxů mnoha populárních videoher splňují jak psychologickou, tak v určitých jurisdikcích i legální definici hazardní hry. Autor dále rozebírá definici hazardní hry podle české právní úpravy v zákoně č. 186/2016 Sb. a zaměřuje se na chování regulátorů

v případě nelegálního provozování hazardních her prostřednictvím internetu. Návazně shrnuje výskyt hazardu v oblasti P2E, informuje o diskusích o harmonizaci práva v oblasti hazardních her na unijní úrovni a volá po přenesení pravomocí k regulaci online hazardních her na Evropskou unii. - Poznámky.

Beau Soederhuizen, Gerrit Hugo van Heuvelen, Rob Luginbuhl, Bert van Stiphout-Kramer

Optimal capital ratios for banks in the euro area

Optimální kapitálové poměry u bank v eurozóně

Journal of financial stability, Vol. 2023, No. 69 (December), 22 p.

Autoři v příspěvku odhadují optimální výši kapitálu bank v eurozóně. Optimum je chápáno jako snaha vyvážit náklady a přínosy spojené s vyšší mírou kapitálu. Vyšší kapitálové požadavky vedou ke snížení pravděpodobnosti bankovní krize, ale zároveň ke zvýšení úrokových sazeb u půjček. Z výpočtů prezentovaných v článku vychází optimální výše kapitálu na úrovni 23 %, v případě úpravy předpokladů se pak optimum může pohybovat mezi 16-31 % (s dalšími rozdíly mezi jednotlivými členskými státy). - Poznámky.

Problems on the horizon : share prices

Problémy na obzoru : ceny akcií

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9386, p. 57-58

Akciové trhy, i přes dvě "epizody" propadu v r. 2022 a 2023, nyní procházejí boomem a dosahují rekordních výsledků. Je nárůst akciového trhu udržitelný, nebo hrozí korekce? Odborníci se domnívají, že pokračování období vysokých zisků a vysoké návratnosti akcií je do budoucna spíše nepravděpodobné. Článek cituje k tomuto tématu sdělení různých odborníků a závěry výzkumů, součástí jsou rovněž závěry vlastních propočtů a analýz redakce. -- Viz i příspěvek "From bull market to bubble" v č. 9388/2024 na s. 61-62.

Jan Pivoda

Příležitost roku 2024 aneb (nejen) DIP v praxi : velký přehled produktových novinek

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 2, s. 22-24

Shrnutí aktuálních změn právní úpravy, které se dotýkají osobních financí napříč jednotlivými segmenty. Autor přibližuje změny ve spoření na penzi a vznik dlouhodobého investičního produktu (DIP), jenž byl zaveden zákonem č. 462/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem finančního trhu a s podporou zajištění na stáří. Dále se věnuje zlepšení dostupnosti hypoték, poplatku za předčasné splacení hypotéky a změnám v provizích; změnám ve stavebním spoření souvisejícím se snížením státní podpory i vyšším limitům a rozšíření povinného ručení na více typů vozidel. Tabulka ilustruje daňovou úsporu u různě vysokých úložek u DIP. -- Další články s tematikou DIP viz s. 25-33.

Astrid Dörner, Stefan Reccius

Reagiert die EZB schon wieder zu spät? : deutsche Inflation

Reaguje ECB opět příliš pozdě? : inflace v Německu

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 44 (1.3.2024), S. 32-33

Evropská centrální banka podle představitelů finančního sektoru příliš pomalu snižuje úrokové sazby. Článek se zaměřuje na vybrané indikátory německé ekonomiky (klesající inflace, která k únoru 2024 činila 2,5 % oproti 2,9 % předpokládaným koncem r. 2023, růst indexu DAX až na 17 742 bodů). Představitelé bankovní rady však považují riziko předčasného snížení sazeb a opětovného růstu inflace za vážnější, než dopad zvýšených sazeb na hospodářský růst. Článek poukazuje na obdobnou situaci v USA, kde Fed drží hlavní úrokovou sazbu mezi 5,25-5,5 %, oproti 4,5 % ECB.

By Alan D. Crane, Andrew Koch, and Leming Lin

Real effects of markets on politics : evidence from US presidential elections

Reálný vliv trhů na politiku : zjištění z amerických prezidentských voleb

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 1 (Insights), p. 73-88

Příspěvek se zabývá vlivem akciového trhu v USA na politiku (výsledky prezidentských voleb). Je zjištěno, že voliči v okresech s vysokou účastí na akciovém trhu častěji volí vládnoucí kandidáty či strany, pokud se situace na akciovém trhu vyvíjí příznivě. Fluktuace na akciovém trhu se tak může promítnout do reálné ekonomiky. - Poznámky.

Jaroslav Daňhel, Eva Ducháčková, Jarmila Radová

Restart finančního trhu v „devadesátkách“ provázely problémy na hraně kriminality i dílčí vládní selhání [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 19 (2024), č. 1, s. 91-97

Autoři v příspěvku kriticky posuzují ekonomickou transformaci v bankovníctví a pojišťovnictví, která v ČR proběhla během 90. let. 20. století. Popsány jsou procesy privatizace, nastolování standardních vlastnických práv v bankovním sektoru i obnova pojistného trhu. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/03/Cesky_financni_a_ucetni_casopis_1_2024_str_91-97.pdf

Unijní spolunormotvůrci se dohodli na přísnější unijní úpravě proti praní peněz

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 4, příl. Legislativa, s. i-ii

Informace o dosažení předběžné dohody o unijní právní úpravě pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT), kterou Evropská komise předložila formou čtyř legislativních návrhů. Jedná se o návrhy: nařízení o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu; směrnice o mechanismech, které mají zavést členské státy pro předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a o zrušení směrnice č. 2015/849/EU; nařízení, kterým se zřizuje Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu; a nařízení o informacích doprovázejících převody peněžních prostředků a některých kryptoaktiv. Je zdůrazněno, že všechna ustanovení vztahující se na soukromý sektor budou převedena do nového přímo použitelného nařízení o boji proti praní špinavých peněz, zatímco směrnice upraví organizaci institucionálních systémů boje na vnitrostátní úrovni. Článek podrobněji přibližuje tuto navrhovanou právní úpravu.

Laura Noonan, Claire Jones, Joshua Franklin

US banks' bitter fight over capital rules

Nelítostný boj amerických bank o kapitálová pravidla

Financial Times, Vol. 2024, No. 41586 (20.3.2024), p. 15

Američtí regulátoři navrhují přísnější kapitálová pravidla pro banky, než jsou globální standardy, což vyvolává odpor v odvětví. Bankéři a politici kritizují navrhovaná opatření, obávají se o konkurenceschopnost a půjčky pro občany a firmy.

Elisabeth Atzler, Dennis Schwarz

Viele Banken zaudern bei Kryptoangeboten : Bitcoin-Handel

Mnohé banky váhají s nabídkami kryptoměn obchodování s bitcoinem

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 58 (21.3.2024), S. 44

Navzdory rostoucímu trhu s kryptoměnami a růstu nabídky souvisejících služeb německých obchodních bank stojí nabídky souvisejících služeb mimo zájem spořitelů. Družstevní banky však v rámci konkurence se spořitelny vesměs chystají zavedení nabídky investičních a spořicíh produktů, založených na kryptoměnách.

Frank Wiebe

Wie die Fed die Kurse treibt

Jak Fed žene kurzy vzhůru

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 59 (22.3.2024), S. 64

Komentář se zamýšlí nad silícími kurzy předních amerických akciových indexů ve vztahu k peněžní politice Fedu. Všimá si dopadů odkupu státních dluhopisů centrální bankou (kde poukazuje na analogii s ECB), výsledného poklesu rentity dluhopisů a poukazuje na skutečnost, že postup Fedu (nenechat dluhopisy dojít jejich termínu splatnosti bez odkupu, a tím regulovat jejich výnosy) lze chápat jako projev uvolňování peněžní politiky. Všimá si také vztahu rovnovážné úrokové sazby k současným výzvám evropského hospodářství, zejm. ekologických investic a rostoucích nákladů na obranu.

Martin Kölling

Zeitenwende in der Geldpolitik : Bank of Japan

Nová éra v peněžní politice : japonská centrální banka

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 57 (20.3.2024), S. 28-29

Bank of Japan oznámila, že zvýší úrokovou sazbu z dosavadních -0,1 % (od r. 2016) na rozpětí 0-0,1 %. Jedná se o první zvýšení sazeb od r. 2007 a současně o ukončení dosavadní politiky namířené proti deflaci. Rozhodnutí

způsobilo dočasný výkyv kurzu jenu. Článek rekapituluje kontext dosavadní měnové politiky vč. vysokého státního zadlužení (250 % HDP) a poukazuje na skutečnost, že BoJ drží 50 % japonských státních dluhopisů.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 32, (2024) č. 3

Hypoteční sazby stagnují. Další zlevnění hypoték přijde na jaře (s. 8); Ačkoli poboček bude méně, zaměstnanců ubývat nemusí (s. 10-11); Nasazení ChatGPT v bankovníctví je dnes nereálné - rozhovor s P. Kucharským, generálním ředitelem mBank (s. 16-19); Fintech mapa 2024: prozkoumejte dynamiku českého fintechu (s. 20-21); Když AI vstupuje do hry: etika a vzdělávání jako klíčové faktory úspěchu (s. 24-27); S dostupným bydlením pomůže EIB. Do budoucna možná také s obranou (s. 30-31); Integrace NRB a ČEB zvýší efektivitu financování tuzemské ekonomiky (s. 32-33); Dotace, nebo finanční nástroje? Z hlediska veřejných financí je to jasné! (s. 34-35); SVB rok poté: pád, který odšpuntoval diskusi o bankovních investičních portfoliích (s. 36-37); Změny v penzích aneb co nového v regulaci (s. 43); Základem v boji proti podvodům jsou technologie (s. 48-49).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Gary Hufbauer ; rozhovor vedl Julian Heißler

"Sanktionen, solange Putin lebt"

"Sankce, dokud Putin žije"

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 9, S. 36-37

Kdy fungují ekonomická donucovací opatření? Rozhovor s americkým ekonomem G. Hufbauerem o poučení z historie a chybách, kterých se Západ dopustil vůči Rusku.

Daniel Delhaes, Martin Greive, Dietmar Neuerer, Julian Olk

Auf der Suche nach dem großen Wumms : Wirtschaftspolitik

Hledání velkého "třesku" : hospodářská politika

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 48 (7.3.2024), S. 8-9

Blíže k současné debatě německé spolkové vládní koalice o možnostech podpory domácího hospodářského růstu. Článek zmiňuje nízkou míru názorové shody na vládní i zemské úrovni, zejm. v případě otázek podpory poptávky či nabídky, energetických subvencí, úpravy daňového mixu zejm. pro podnikatele a návrhu na zlepšení integrace imigrantů na trh práce. Zmíněn je i dlouhodobě projednávaný růstový balíček (Wachstumspaket), který kvůli nutnosti zohlednění v rozpočtu musí dojít výsledné podoby do července letošního roku.

Myles McCormick, Jamie Smyth, Amanda Chu

Big Oil calls for realism on green transition

Velké ropné společnosti vyzývají k realismu v otázce ekologického přechodu

Financial Times, Vol. 2024, No. 41590 (25.3.2024), p. 8

Autoři v článku pokrývají diskusi o tématu globálního oteplování a přechodu na zelenou energetiku v kontextu současné politicko-ekonomické situace. Lídři ropného průmyslu vystoupili na konferenci v Houstonu proti rychlému přechodu na zelenou energii. Navzdory dohodě z COP28 věří tomu, že spotřeba fosilních paliv bude nadále růst. Podle průzkumů nejsou největší ropné a plynárenské společnosti v souladu s cíli Pařížské dohody o řešení změny klimatu, navzdory propagaci nízkouhlíkové budoucnosti.

Philip Georgiadis, Alice Hancock

Can Europe's trains compete with flying?

Mohou evropské vlaky konkurovat letadlům?

Financial Times, Vol. 2024, No. 41576 (8.3.2024), p. 15

Přes velké investice zůstávají vlaky v Evropě dražší a pomalejší než letadla. Ekologové chtějí vyšší daně pro leteckou dopravu, aby se tento rozdíl snížil. Zatímco letecký průmysl se snaží o dekarbonizaci, vlaková doprava čelí problémům s rychlostí a dostupností spojů.

Hanging in there**Zatím se drží**

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9388, p. 24

Srovnání dlouhodobé hospodářské situace v EU a USA - z hlediska HDP Evropa za Spojenými státy stále zaostává, a to po několik desetiletí přibližně stejně (evropský HDP činí cca 97 % amerického HDP), pohledem na jiné ukazatele (na příjmy na obyvatele) se ale rozdíl snižuje. Podle některých odborníků či politiků se nicméně Evropa nachází v "krizi konkurenceschopnosti". I když je EU oproti USA mj. ve fiskálně příznivější situaci, důvody k obavám (nikoli však k panice) existují. Firmy málo inovují a společnost si zvykla na sociální výhody, není ale jisté, zda je bude možné v době mizivého hospodářského růstu udržet.

By Robert Clark, Ig Horstmann, and Jean-François Houde

Hub-and-spoke cartels : theory and evidence from the grocery industry**Kartely "hub-and-spoke" : teorie a zjištění z potravinářského průmyslu**

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 3, p. 783-814

Autoři v příspěvku analyzují případ tzv. "hub-and-spoke" kartelu na trhu s potravinami v Kanadě. Jedná se o typ kartelu, v rámci kterého dochází ke koluzi podél dodavatelského řetězce (mezi odběrateli a dodavateli). Je zjištěno, že koluze přispěla k růstu inflace a že se objevila na obou koncích řetězce. Předložen je rovněž model, který vysvětluje, proč k tomuto typu koluze dochází. - Poznámky.

Joe Leahy

China economy at critical stage, says IMF**Čínská ekonomika se nachází v kritické fázi, tvrdí MMF**

Financial Times, Vol. 2024, No. 41590 (25.3.2024), p. 4

Podle MMF čelí Čína volbě mezi dosavadními politikami a pro-tržními reformami pro růst ekonomiky. Situaci ovlivňuje demografický pokles a krize na realitním trhu. MMF navrhuje posílit investice do lidského kapitálu a zdravotní péče, což by mohlo zvýšit produktivitu práce k posílení čínského rozpočtu.

Martin Benninghoff, Sabine Gusbeth, Dana Heide, Frank Wiebe

China exportiert seine Krise**Čína vyvází svou krizi**

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 56 (19.3.2024), S. 1, 4-5

Čínská ekonomika se vedle setrvalé stagnace realitního sektoru potýká i se stagnací vnitřního trhu a s deflací, zčásti způsobenou zhoršující se exportní bilancí. Článek blíže zkoumá souvislost mezi deflací, faktory ovlivňujícími odbyt v zahraničí (včetně politických důvodů), způsoby ochrany a stabilizace bankovního sektoru a čínskou politikou subvencí vybraných odvětví. Zkoumá také možnou souvislost mezi poklesem inflace a indexem exportních cen, kdy oba jevy lze souběžně sledovat od konce r. 2022.

Andrzej Rybak

Kriegsdienst**Ve službě válce**

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 9, S. 44-49

Ruská invaze zcela změnila ukrajinskou ekonomiku. Článek popisuje, jak celá země přešla na výrobykky směřující na frontu a ukrajinské společnosti na válečné hospodářství.

Vijay Vaitheeswaran

The long goodbye : special report: the oil industry**Dlouhé loučení : zvláštní zpráva: ropný průmysl**

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9388, centr. sect. (12 p.)

V posledních padesáti letech se v ropném průmyslu nabídka snažila vyrovnávat neustále se zvyšující poptávce. Jak bude ropný průmysl vypadat v příštích padesáti letech? Zvláštní příloha rozebírá vývoj nabídky i poptávky v průběhu let, postavení OPEC i budoucnost ropných společností, pokud klesne poptávka po ropě.

Ondřej Svoboda, Lukáš Melecký, Michaela Staníčková

The nexus of a regional competitiveness and economic resilience : the evidence-based on V4+4 NUTS 2 regions

Propojení regionální konkurenceschopnosti a hospodářské odolnosti : na základě důkazů o regionech V4+4 a NUTS 2

E+M *Economie a Management = Economics and Management*, Vol. 27 (2024), No. 1, p. 6-23

Článek se zabývá vztahem mezi regionální konkurenceschopností a ekonomickou odolností v kontextu ekonomických šoků, jako je krize covid-19. Autoři zkoumají, proč jsou některé regiony více náchylné k ekonomickým šokům než jiné, a jaké jsou konkurenční výhody a nevýhody zemí V4 + 4 (V4 + Chorvatsko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko) a dalších vybraných regionů NUTS. Studie zdůrazňuje rostoucí význam konceptu odolnosti v důsledku krize covid-19 a rostoucí důležitost odolnosti v oblasti výzkumu a ekonomického politického rozhodování. Klíčovým tématem článku jsou strategie zaměřené na odolnost, s důrazem na současnou strategii Evropské unie. Autoři navrhuje, že by EU měla posílit svou odolnost vzhledem k problému covidové krize a politické agendě zaměřené na přechod, aby mohla pokročit dále a zotavit se. Pokud mají být politiky účinné na dlouhodobé bázi, je vyžadován přístup reagující na systémové příčiny a dopady velkých šoků. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2024-1-001>

Pumped up : economic growth

Napumpovaný : hospodářský růst

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9388, p. 8

Zhodnocení americké hospodářské situace v polovině března 2024. I přes nedávné obavy z recese se ekonomika USA nachází v překvapivě dobré situaci: hospodářský růst v prvním čtvrtletí předčil prognózy, míra nezaměstnanosti se pohybuje pod úrovní 4 % již po 25 měsících (nejdelší období za posledních 50 let), reálný růst je dvakrát vyšší než v eurozóně a desetkrát vyšší než v Japonsku. Rizika, která mohla ekonomiku zasáhnout, se neprojevila. Je situace udržitelná do budoucna? Určité hrozby přetrvávají, největší obavy vyvolávají možné výsledky podzimních prezidentských voleb. Na faktory, které k síle ekonomiky přispěly, se nelze spolehnout, s dalšími půjčkami by pro vysoce zadlužené Spojené státy byla spojena finanční rizika. Ekonomiku by kromě jiného také mohly poškodit protekcionistické snahy, ke kterým se oba prezidentští kandidáti hlásí. -- Viz i rozsáhlejší příspěvek na s. 15-17.

Triple shock

Trojí šok

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9390, p. 11

Po energetické krizi čelí Evropa dalším vnějším hrozbám ze Západu i Východu: přílivu levného čínského zboží a riziku, že prezidentské volby v USA vyhraje na podzim r. 2024 Donald Trump. Hospodářský růst je nyní slabší, Evropa přitom potřebuje financovat pomoc Ukrajině i zelenou ekonomiku. Co v této chvíli dělat? Článek upozorňuje na hrozící "pasti": chybou by tak například bylo udržovat měnovou politiku přísnou příliš dlouho v době zranitelnosti, vhodné zároveň není kopírovat americká a čínská protekcionistická opatření. Místo toho by Evropa měla posílit infrastrukturu a vydávat prostředky na vzdělávání a výzkum a vývoj. Hospodářství by také pomohlo sjednocení trhu služeb, kapitálových trhů a propojení elektrické sítě. -- Viz i další článek na s. 59-61.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Irina-Marilena Ban, Valentina Ioana Cheregi

Winning at home and abroad: a generalized double diamond framework for selected CEE countries

Vítězství doma i v zahraničí: zobecněný rámec dvojitého diamantového modelu pro vybrané země střední a východní Evropy

Politická ekonomie, Vol. 72 (2024), No. 1, p. 1-23

Studie zjišťuje, jaký vliv měl vstup do Evropské unie na národní konkurenceschopnost v jedenácti zemích střední a východní Evropy, které se staly členy EU po r. 2004. Autorky hodnotí úroveň konkurenceschopnosti na základě ukazatelů vybraných z literatury a rovněž navrhuje některé specifické indikátory, které dokládají přínosy evropské integrace pro tento region. Výsledky ukazují, že přijetí do EU přineslo většině zemí jak domácí, tak mezinárodní výhody. Výraznější pozitivní změny byly

dosaženy v oblasti jejich mezinárodní situace. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://polek.vse.cz/artkey/pol-202401-0001_winning-at-home-and-abroad-a-generalized-double-diamond-framework-for-selected-cee-countries.php?back=/magno/pol/2024/mn1.php?secid=1

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Ian Johnston, Amy Borrett

The broken market for medicines

Rozbitý trh s léčivý

Financial Times, Vol. 2024, No. 41593 (28.3.2024), p. 15

Problémy v dodavatelském řetězci s léčivý způsobují rekordní nedostatky běžných léků. Generické léky, které tvoří většinu léčiv, mají nestabilní trh kvůli výrobě, slabým zdrojovým řetězcům a nízkým cenám. Problémy se dotýkají především onkologických pacientů. Nedostatky jsou často spojeny se závadami výroby, zákazem výrobků nebo vysokým poptávkovým tlakem.

James J. Nedumpara

Friendshoring, nearshoring, greenshoring and resshoring : changing faces of global supply chains and its impact on international economic law - introduction to the special issue

Friendshoring, nearshoring, greenshoring and reshoring : měnící se tvář globálních dodavatelských řetězců a vliv tohoto trendu na mezinárodní hospodářské právo - úvodník ke zvláštnímu číslu

Global trade and customs journal, Vol. 19, (2024) No. 3, p. 125-128

Globalizace a liberalizace obchodu jsou obecně ekonomicky prospěšné, ale související vzájemná závislost mezi různými státy může představovat problém v napjatých časech. V souvislosti s geopolitickými krizemi posledních let i s pandemií nemoci covid-19 se objevily v zahraničním obchodu a dodavatelských řetězcích nové trendy - tzv. reshoring (přesun výroby ze zahraničí zpět domů) a friendshoring (upřednostňování spřátelených a důvěryhodných zemí v zahraničním obchodu). Úvodní příspěvek k monotematickému číslu časopisu o změnách v dodavatelských řetězcích představuje obsah čísla. - Poznámky. -- Viz i další články z monotematického čísla o změnách v dodavatelských řetězcích na s. 129-207.

Albert Veenstra, Frank Heijmann

The future role of customs [elektronický zdroj]

Budoucí role celních úřadů

World customs journal, Vol. 17 (2023), No. 2, p. 13-30

Celní úřady mají obecně k dispozici silné nástroje pro správu informací o přeshraničním pohybu zboží. Z dosavadních výzkumů však vyplývá, že tyto nástroje nelze jednoduše aplikovat v situacích, pro jejichž řešení tyto nástroje nebyly určeny. Autoři v příspěvku posuzují tři evropské předpisy, kde je překročení hranice spouštěcím bodem pro vymáhání, z pohledu role a kompetencí celníků při dohledu nad dodržováním těchto předpisů. Jedná se o: nařízení o fluorovaných skleníkových plynech, CBAM a nařízení, které zakazuje výrobky vyrobené s pomocí nucené práce. Zjišťují například, že všechny tři předpisy vyžadují nejen dohled na hranicích, ale také dohled nad chováním podniků či dohled na úrovni výrobku, což bude mj. vyžadovat navázání spolupráce s jinými úřady či rozvoj nových nástrojů. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/04/WCJ_2_2024.pdf

James Kynge, Keith Fray

China's plan to reshape world trade

Čínský plán na přetvoření světového obchodu

Financial Times, Vol. 2024, No. 41567 (27.2.2024), p. 15

Čína reaguje na napětí se Západem vytvářením alternativní obchodní struktury zaměřené na rozvojové země, nezávislé na USA. Tento plán vychází z programu "Belt and Road Initiative" a zahrnuje dvoustranné a regionální dohody o volném obchodu mimo vliv USA a EU. Cílem je diverzifikace mezinárodního obchodu a minimalizace dopadů globálního obchodního napětí.

David Kubenz

Konsolidační balíček mění i celnické agendy

Clo-douane, Sv. 58, (2024) č. 2, s. 12-13

Článek stručně shrnuje změny, které v souvislosti s tzv. konsolidačním balíčkem z r. 2023 čekají Celní správu ČR. Celkově opatření ovlivnilo 65 zákonů, z nichž některé se Celní správy přímo týkají. Konkrétně se autor vyjadřuje k: zvýšení daně z lihu a změně u tabákových výrobků, nárůstu daně z hazardních her, ceně elektronických dálničních známek a jejich valorizaci či k vymáhání justičních pohledávek.

Sandra Eßer

The reconciliation programme as a role model to resolve complex customs valuation cases?

[elektronický zdroj]

Program rekonciliace jako vzor pro řešení složitých případů stanovení celní hodnoty?

World customs journal, Vol. 17 (2023), No. 2, p. 31-41

Autorka se v článku zabývá stanovením celní hodnoty v situaci, kdy dovozce zatím nemůže celním orgánům v rámci celní deklarace poskytnout úplné informace potřebné pro stanovení celní hodnoty. Konkrétně se např. může stát, že některé náklady, které by se měly připočítat k ceně, nejsou ještě známy (např. licenční poplatky). Nejprve je v příspěvku nastíněno několik možných situací, ke kterým v praxi může dojít, a následně autorka uvádí možnosti řešení těchto situací dle evropského práva a při tzv. rekonciliální proceduře v USA. Rekonciliální program je dobrovolným programem, který umožňuje dovozcům v USA opravit některé skutečnosti, které při vyplňování celní deklarace ještě nejsou známy, v pozdější době. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2024/04/WCJ_2_2024.pdf

Radek Kréda

Společná rybářská politika EU : dlouhý zápas o udržitelnost

Clo-douane, Sv. 58, (2024) č. 3, s. 14-16

Informace o společné rybářské politice (SRP) v EU. Historický pohled na vývoj rybářské politiky od 50. let 20. století, vývoj od 70. let; regulace rybolovu ze strany OSN; změny SRP z let 1983 a 2002. Pojem akvakultura. Dovoz mořských ryb z pohledu celního úřadu.

Treasure hunters

Lovci pokladů

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9386, p. 63

O zmrazených ruských aktivech. Západní politici uvažují o využití zmrazených ruských aktiv na pomoc Ukrajině. Otázkou ale je, jaký postup zvolit po právní stránce. Článek popisuje úskalí mezinárodního práva i praktické problémy, které je nutné řešit (např. geografický nesoulad, kdy Ukrajina sama o sobě nedisponuje zmrazenými ruskými aktivy, ale může vznášet vůči Rusku nároky; Západ naopak disponuje zmrazenými aktivy, ale nemá nároky vůči Rusku). Zmíněn je článek L. Buchheita z University of Edinburgh, který určitý postup navrhl, avšak ani tento návrh není bezproblémový a jednoduchý. V závěru příspěvku je zmíněno, že zabavovat ruská aktiva možná nebude vzhledem k navržené dani z neočekávaných zisků ze strany EU vůbec potřeba. -- Viz i článek na s. 10.

Podnik a podnikání

Fabian Klein

Green Claims: Die neuen Regelungen der EU zur umweltbezogenen Werbung : neue Prozess- und Reputationsrisiken durch Greenwashing

Zelená tvrzení: nová pravidla EU pro ekologickou reklamu : nové postupy a rizika poškození pověsti v důsledku greenwashingu

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 10, S. 575-580

Nová směrnice EU o posílení postavení spotřebitelů pro ekologickou transformaci prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a lepšími informacemi výrazně zpřísní požadavky na ekologickou reklamu. Očekávané soudní spory a reputační rizika v případě porušení předpisů by neměly být podceňovány. Článek ukazuje, jaké konkrétní požadavky musí splňovat reklama s environmentálními aspekty a na co by měly společnosti myslet již nyní. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M9.

Gratiela Georgiana Noja, Bianca Raluca Baditoiu, Alexandru Buglea, Valentin Partenie Munteanu, Diana Corina Gligor Cimpoieru

The impact of environmental, social and governance policies on companies' financial and economic performance : a comprehensive approach and new empirical evidence

Vliv environmentálních, sociálních a správních politik na finanční a ekonomickou výkonnost firem : komplexní přístup a nové empirické důkazy

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 27 (2024), No. 1, p. 121–144

Studie se zabývá vlivem politik v oblasti životního prostředí, sociální oblasti a správy a řízení (ESG) na finanční a ekonomický výkon podniků z různých zemí celého světa. Analyzována byla finanční a nefinanční data 2 400 podniků (získaná z databáze Refinitiv Eikon) pomocí kvantitativních metod, včetně vícečetných lineárních regresních modelů a modelování strukturálních rovnic. Hlavní zjištění ukazují, že ukazatele ESG mají silný a střední vliv na výkon podniku, avšak efekty se liší v závislosti na různých dimenzích, což vyžaduje specifický přístup k začlenění ESG faktorů do firemní strategie pro zlepšení celkového výkonu. Autoři vnášejí nový pohled na současný a potenciální vliv ESG reportingu na základě teoretických a empirických analýz s důsledky pro oblast podnikového řízení a managementu. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.15240/tul/001/2024-1-008>

Michal Žižlavský

Legalita a legitimita restrukturalizace podniku

Bulletin advokacie, Sv. 2024, č. 1-2, s. 9-14

Nový zákon o preventivní restrukturalizaci č. 284/2023 Sb., účinný od 23. září 2023, přinesl jasně definovaný právní rámec pro řešení finančních potíží podniků mimo insolvenční řízení. Změnil pohled na pravidla péče řádného hospodáře. Dal manažerům do rukou silné nástroje na řešení podnikové krize. Nastavil také pravidla na ochranu dotčených stran. Článek se zaměřuje na základní podmínky legálního a legitimního vstupu podnikatele do preventivní restrukturalizace. - Poznámky. -- Viz i další články k tématu preventivní restrukturalizace v tomto čísle.

Oliver Rieckers

Nachlese zur Hauptversammlungssaison 2023 und Ausblick auf 2024. (Teil 1)

Přezkum sezóny valných hromad v roce 2023 a výhled na rok 2024. (1. část)

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 8, S. 439-445

Článek analyzuje praktické trendy uplynulé sezóny valných hromad r. 2023. Tato část se zaměřuje na zkušenosti s virtuální valnou hromadou. Přestože se značný počet společností vrátil k osobním valným hromadám, online formát stále převažuje, alespoň u větších kótovaných společností. Pozornost byla věnována také kampaním aktivistických akcionářů, usnesením "Say on Climate" a praxi poradců s hlasovacím právem. - Poznámky.

Oliver Rieckers

Nachlese zur Hauptversammlungssaison 2023 und Ausblick auf 2024. (Teil 2)

Přezkum sezóny valných hromad v roce 2023 a výhled na rok 2024. (2. část)

Der Betrieb, Jg. 77, (2024) Nr. 9, S. 506-512

Článek analyzuje praktické trendy uplynulé sezóny valných hromad r. 2023. První část se zaměřila na zkušenosti s virtuální valnou hromadou. Tento díl článku se zabývá nedávnými soudními rozhodnutími, která jsou relevantní pro praxi valných hromad (oprávnění vyloučit práva na úpis, kompenzace za tržní cenu, platnost a napadnutelnost usnesení valné hromady). Je zde rovněž uveden výhled na nadcházející období valných hromad v roce 2024. - Poznámky.

Jiří Rahm

Preventivní restrukturalizace: když se smlouvy nemusí dodržovat

Právní rádce, Sv. 32, (2024) č. 3, s. 20-21

Seriál článků věnovaných novému zákonu o preventivní restrukturalizaci č. 284/2023 Sb. V této části autor rozebírá restrukturalizační opatření, která může obsahovat restrukturalizační plán (restrukturalizace majetku, závazků, vlastního kapitálu a provozní změny). V plánu musí být výslovně uvedeno, jakým způsobem navrhované opatření přispívá k naplnění účelu preventivní restrukturalizace a jaké má dopady na provoz závodu a na právní postavení dotčené strany. Autor zdůrazňuje, že prostřednictvím

restrukturalizačních opatření lze docílit takových změn v právních vztazích, které by jinými postupy nebyly možné. Za splnění přísných podmínek bude možné založit nová práva a povinnosti i vůči dotčené straně, která s takovými změnami nesouhlasí.

Radomír Daňhel

Systém včasného varování

Bulletin advokacie, Sv. 2024, č. 1-2, s. 58-59

Ministerstvo spravedlnosti v červenci 2023 spustilo interaktivní webovou aplikaci Finanční zdraví. Ta nabízí podnikatelům nástroj k ověření své finanční situace a varování před nastávající podnikovou krizí nebo hrozícím úpadkem. Tento unikátní nástroj se zařadil mezi existující evropské systémy včasného varování, které poskytují podnikatelům klíčové informace o jejich finanční kondici. Legislativně se opírá o § 117 odst. 1 nového zákona č. 284/2023 Sb., o preventivní restrukturalizaci. Příspěvek shrnuje podstatu a účel nástrojů včasného varování, model české implementace i detaily fungování aplikace Finanční zdraví. - Poznámky.

Hana Kubcová, Václav Tittelbach

Technické aspekty reportingu o udržitelnosti podle CSRD

Daně a právo v praxi, Sv. 29, (2024) č. 3, s. 22-26

Přijetím evropské směrnice o podávání zpráv o udržitelnosti (CSRD) došlo nejen ke standardizaci informací, které má podnik povinnost uvádět, ale i k určité formalizaci formátu zprávy o udržitelnosti. Požadavky na formát nesouvisejí pouze s rozvojem digitalizace, ale také s vazbou na dostupnost informací, neboť snadný přístup k nim je důležitý pro přijímání kvalifikovaných rozhodnutí. Autoři představují nařízení ESEF č. 2018/815, které se týká regulačních technických norem specifikace jednotného elektronického formátu pro podávání zpráv (formát XHTML, značkovací jazyk XBRL). Dále se zabývají vytvořením jednotného evropského přístupového místa (ESAP), na základě přijetí nařízení č. 2023/2859 z prosince 2023, kterým se zřizuje jednotné evropské přístupové místo poskytující centralizovaný přístup k veřejně dostupným informacím o finančních službách, kapitálových trzích a udržitelnosti. Charakterizují důvod vzniku ESAP, jeho fungování, funkcionality a osvětlují výhody jednotného kontaktního místa pro uživatele informací i subjekty poskytující data. Stručně shrnují změny ve směrnici č. 2013/34/EU v souvislosti s vytvořením ESAP. - Poznámky.

Javier Espinoza, Richard Waters

Will Big Tech agree to play by Europe's rules?

Budou velké technologické společnosti souhlasit s tím, že budou hrát podle evropských pravidel?

Financial Times, Vol. 2024, No. 41574 (6.3.2024), p. 17

Velké technologické firmy čelí novým pravidlům EU k omezení jejich tržní dominance. Kritici tvrdí, že desetiletí regulací málo změnilo a že nová opatření nemusí zvýšit konkurenci. Obavy vyvolává to, zda firmy jako Google skutečně omezí svou převahu na trhu.

Veronika Bernardinová

Zavádění vnitřního oznamovacího systému v praxi obchodních společností

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 5, s. 151-156

Zákon o ochraně oznamovatelů přináší řadu povinností pro obchodní společnosti, které mají 50 a více zaměstnanců, případně působí ve vybraných odvětvích finančních služeb. Hlavní povinností je zavést vnitřní oznamovací systém (VOS), který slouží k bezpečnému a efektivnímu podávání oznámení o možném protiprávním jednání. Autorka v článku nastiňuje jednotlivé možnosti, které mohou obchodní společnosti při plnění svých zákonných povinností využít, upozorňuje na nejdůležitější aspekty problematiky, na které se při zavádění vnitřního oznamovacího systému zaměřit, a poskytuje praktické informace týkající se zpracování dokumentace související s řádným fungováním vnitřního oznamovacího systému. Rozebírá pověření třetí osoby vedením oznamovacího systému, sdílení VOS s jiným povinným subjektem a zajištění vedení VOS prostřednictvím vlastních zaměstnanců. - Poznámky.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Kristián Červinka

Dlouhodobý investiční produkt poslouží i k daňové optimalizaci

Právní rádce, Sv. 32, (2024) č. 3, s. 24-25

Mezi možnosti, jak se finančně zabezpečit na penzi, přibyl od ledna 2024 tzv. dlouhodobý investiční produkt (DIP), který slouží k přímému investování do cenných papírů. Toto investování přináší daňovou úlevu v podobě odčitatelné položky od základu daně (do celkové výše až 48 tisíc korun za rok) a možnosti příspěvku od zaměstnavatele. Oproti penzijnímu připojištění by měl DIP umožňovat vyšší zhodnocení; základním rozdílem je absence státní podpory v případě DIP. Autor podrobně vysvětluje problematiku daňového zvýhodnění a zdanění výnosů z dlouhodobého investičního produktu.

Branislav Slobodník

Factors influencing technological adoption in the Slovak insurance market

Jaké faktory ovlivňují zavádění nových technologií ve slovenském pojišťovnictví

Ekonomické rozhľady, Vol. 52, (2023) No. 4, p. 232-251

Zapojení digitálních technologií přináší výraznou transformaci pojišťovacího sektoru a poskytování pojištění a souvisejících finančních služeb prostřednictvím digitálních platforem (e-pojištění) představuje v tomto kontextu výrazný pokrok. Studie přináší identifikaci a analýzu určujících faktorů zavádění inovativních technologických řešení na slovenském pojišťovacím trhu v období 2011-2021. Autor faktory člení do tří skupin: technologické, organizační a okolního prostředí, a testuje výzkumné hypotézy na vzorku 17 pojišťovacích společností působících na Slovensku. Výsledky analýzy ukázaly, že zejména faktory okolního prostředí (např. podmínky na trhu, regulace, konkurenční tlaky) významně ovlivňují míru zavádění digitálních služeb pojišťovnami.

Jaroslav Urban

Jak si vedl pojistný trh v roce 2022?

Pojistný obzor, Sv. 100, (2023) č. 4, s. 21-23

Článek informuje o nejdůležitějších závěrech vyplývajících z výroční zprávy České asociace pojišťoven (ČAP) o situaci na českém pojistném trhu v r. 2022. Zaměřuje se na celkové výsledky pojistného trhu dle statistik ČNB; na situaci členských pojišťoven ČAP v oblasti celkové výše vlastního kapitálu, technických rezerv, aktiv, výsledků neživotního i životního pojištění; i na souhrnné výsledky členů ČAP. Autor rovněž charakterizuje hlavní trendy v životním i neživotním pojištění. Grafy dokládají vývoj celotržního předepsaného pojistného a HDP v období 2013-2022, upravené předepsané pojistné v životním pojištění a předepsané pojistné v neživotním pojištění v letech 2013-2022.

Ondřej Šimpach

Life expectancy changes and their consequences for pension system in Finland and the Czech Republic

Změny očekávané délky života a jejich důsledky pro penzijní systém ve Finsku a České republice

Statistika, Vol. 103 (2023), No. 4, p. 427-444

Analýza zvyšování očekávané délky života v kontextu systému důchodového pojištění srovnává situaci ve Finsku a v České republice. Data o míře úmrtnosti pro populaci ve věku 0-100 let byla čerpána z Human Mortality Database pro r. 1950-2021 a predikována do r. 2050. Autor srovnává tři vytvořené stochastické modely (Lee-Carter s prvky Li-Lee-Gerlandova modelu), na rozdíl od ČSÚ a Eurostatu, kde využívají deterministické modely. Dochází mj. k závěru, že stárnutí populace bude v absolutních hodnotách postupovat rychlejším tempem v ČR než ve Finsku, v relativních naopak ve Finsku. V závěru poukazuje na rozdílný přístup ve stanovení věku odchodu do důchodu, kdy ve Finsku je hranice svázána s průměrnou délkou života, a mohla by rychle dosáhnout příliš vysoké hodnoty; v případě ČR také očekává její zvýšení. Odkazuje rovněž na dřívější podobné studie. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.20>

Penzijní fondy loni zářily

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 1, s. 44-45

Blíže k rekordnímu zhodnocení fondů doplňkového penzijního spoření (DPS) v r. 2023. Dlouhodobě kvalitní výkonnost především dynamických a vyvážených fondů může být pro účastníky starého

penzijního připojištění impulzem k přechodu do nových fondů. V příspěvku jsou též shrnuty novinky a změny důchodového spoření platné od r. 2024 (výhodnější sazba pro daňové odpočty, usnadnění přechodu starého penzija do nového DPS, změna výše státních příspěvků). Tabulka ukazuje zhodnocení typů fondů DPS (výkonnost účastnických fondů) za období 2018-2023. -- K přístupu k zajištění na stáří viz s. 46-47. -- K tématu viz také Profi poradenství & finance č. 2/2024, s. 46-47.

Jana Maláčová

Proč je zvyšování věku odchodu do důchodu odfláknutý alibismus

Sondy, Sv. 2024, č. 1-2, s. 6-7

Kritický pohled na vládní návrh zvýšení věku odchodu do důchodu v ČR nad 65 let. Autorka za zásadní nedostatek návrhu považuje absenci vyčíslení dopadů na výdaje státního rozpočtu, které zvyšování způsobí v jiných dávkách. Na základě změny věku odchodu do důchodu by se mohly snížit náklady důchodového systému, finančně a administrativně by se ale podobnou měrou zatížily jiné systémy v gesci MPSV. Dále autorka považuje spojení věku odchodu do důchodu s růstem střední délky života za nespravedlivé a nepředvídatelné, protože střední délka života je ovlivňována krátkodobými faktory (např. epidemie).

Jürgen Klöckner, Frank Specht

So will die Ampel die Rente absichern

Tak chce spolková koalice zajistit důchody

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 47 (6.3.2024), S. 4-5

Německý spolkový ministr financí Ch. Lindner se shodl s ministrem práce H. Heilem na budoucí podobě výpočtu výše starobních důchodů. Výsledná částka je definována jako poměr průměrného výdělku za 45 let přispívání do fondu sociálního s důchodového pojištění a průměrné mzdy. Do budoucna by měla být částka garantována na 48 %. Článek podrobněji rozebírá zákonné úpravy odvodů do fondů zdravotního a sociálního pojištění, včetně výhledů na postupné zvyšování do r. 2035, a fond tzv. „generačního kapitálu“. -- Viz také s. 1 a související rozhovor s B. Rürupem na s. 5.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Pojistný obzor : časopis českého pojišťovnictví

Sv. 100, (2023) č. 4

Daňová podpora pojištění dlouhodobé péče má zelenou (s. 10-11); Ozdravné plánování a řešení krize pojišťoven (s. 12-14); Liberace z odpovědnosti za škodu způsobenou provozem - rozhodnutí NS (s. 15); Pojišťovny ověřily více než 4 miliony osob přes ČKP (s. 19-20); Jak si vedl pojišťovací trh v roce 2022? (s. 21-23); Být "phygital" - rozhovor s generálním ředitelem Generali České pojišťovny Romanem Jurášem (s. 24-27); Povinné ručení zůstává pod tlakem vysoké škodní inflace (s. 28-31); Portál nehod: konec roku je kritický pro chodce, zejména školáky (s. 32-33); Když roboti určují cenu pojištění (s. 34-37); Jak zkonstruovat zelený produkt podle ESG? (s. 38-41); Zájem o práci v pojišťovnictví mírně poklesl (s. 48-49); 5 let součástí evropského jednotného trhu - ČAP po r. 2004 (s. 54-58).

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Klara Geywitz ; rozhovor vedli Max Biederbeck, Philipp Frohn, Clara Thier

"Nicht jeder will nach Berlin"

"Ne každý chce do Berlína"

WirtschaftsWoche, Jg. 2024, Nr. 9, S. 26-29

Rozhovor s německou ministryní pro výstavbu K. Geywitzovou o prohlubující se krizi bydlení. Ministryně se však navzdory šoku z úrokových sazeb a vlnám insolvenčí drží ambiciózních cílů nové výstavby a doufá v renesanci vesnic.

Martin Arnold

European house prices decline for first time in a decade

Ceny nemovitostí v Evropě poprvé za desetiletí klesly

Financial Times, Vol. 2024, No. 41599 (5.4.2024), p. 2

Zatímco v jižní a východní Evropě ceny nemovitostí rostou, v mnoha severovýchodních zemích klesají. Ceny nemovitostí v EU poklesly o 0,3 procenta jak na čtvrtletní, tak na roční bázi. Článek rozebírá konkrétní faktory ovlivňující ceny nemovitostí ve vybraných částech Evropy.

By Francisco Amaral, Martin Dohmen, Sebastian Kohl, and Moritz Schularick

Interest rates and the spatial polarization of housing markets

Úrokové sazby a prostorová polarizace trhů s bydlením

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 1 (Insights), p. 89-104

V USA i dalších vyspělých zemích dochází k tomu, že se zvyšují rozdíly v cenách nemovitostí v rámci jednoho státu. Rostoucí rozptyl cen bývá dáván do souvislosti s rozptylem nájmu, ten však roste výrazně pomaleji než rozptyl cen, autoři proto hledají alternativní vysvětlení. Příčinou je podle nich vývoj úrokových sazeb bezpečných aktiv (pokles úrokových sazeb dopadá na ceny nemovitostí nerovnoměrně, disproporčně ceny rostou ve velkých aglomeracích). - Poznámky.

Realitní trendy začátku roku 2024

Profi poradenství & finance, Sv. 12, (2024) č. 2, s. 12-15

Úvaha nad vývojem cen na trhu s nemovitostmi v Česku v r. 2024 a identifikace faktorů, které stojí za predikovanými trendy. S růstem počtu zájemců o koupi by se do nabídky mohly vrátit nedostatkové byty v centrálních lokalitách velkých měst a některé rodinné domy. Zásadní změny se očekávají i na nájemním trhu. Zajímavé příležitosti se mohou otevírat na trhu s rekreačními objekty, kde již nabídka neklesá takovým tempem, jako v případě domů nebo bytů. Grafy ukazují vývoj cen bytů a domů v jednotlivých krajích i ve vzájemném porovnání od konce r. 2022 do konce r. 2023, vývoj cen nájemního bydlení i počty zájemců o nájemní byty.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Lada Jouzová

Částečné pracovní úvazky a flexibilní formy práce

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 25, (2024) č. 4-5, s. 81-84

Bližší pohled na flexibilní pracovní úvazky v ČR. Legislativní podmínky pro tyto způsoby zaměstnávání byly s účinností od 1.10.2023 rozšířeny novelou č. 281/2023 Sb. Autorka přibližuje ochranu zaměstnance při kratší a zkrácené pracovní době, možnost úpravy pracovní doby na žádost zaměstnance i různé formy flexibilního zaměstnávání (sdílené pracovní místo, částečné pracovní úvazky), u kterých zvažuje i případné nevýhody. Za významnou formu flexibility pracovněprávního vztahu autorka považuje pružnou pracovní dobu. Zdůrazňuje rovněž důležitost požadavku jistoty v rámci flexibilního pracovního úvazku, tzv. flexijistoty.

Zoë Cullen

Is pay transparency good?

Je transparentnost v odměňování přínosná?

The Journal of economic perspectives, Vol. 38, (2024) No. 1, p. 153-179

Článek se věnuje ekonomickým důsledkům transparentnosti v odměňování. Transparentnost je členěna na transparentnost horizontální (zaměstnanci stejné firmy jsou informováni o platech či mzdách svých kolegů), vertikální (zaměstnanci mají informace o platech svých nadřízených) a transparentnost napříč firmami. Uvedeny jsou příčiny mzdových rozdílů mezi pracovníky, opatření na podporu transparentnosti v různých zemích i např. dopady transparentnosti v odměňování mimo pracovní trh (neplacení daní, štěstí, názor na přerozdělování). Nežádoucím efektem horizontální transparentnosti může být celkové snížení vyjednávací síly pracovníka a snížení mezd. Vertikální transparentnost a transparentnost napříč firmami mohou posílit motivaci, zlepšit přerozdělení talentů, posílit konkurenci a v konečném důsledku zvýšit mzdy, produktivitu a rovnost. - Poznámky.

Ladislav Jouza, Eva Dandová, Jaroslav Stránský

Kam spěje pracovní právo po velké novele?

Účetnictví, Sv. 2024, č. 3, s. 3-35

Speciální číslo časopisu se věnuje novele zákoníku práce č. 281/2023 Sb., resp. úpravě účinné od 1.10.2023. Články se týkají: dohod o práci a švarcsystému, důsledků novely pro zaměstnavatele, změn v doručování pracovněprávních písemností, sladování rodinného a pracovního života, přestávek v práci a odpočinku.

Tomáš Palla

Ochrana osobních údajů v pracovněprávních vztazích

Sondy, Sv. 2024, č. 1-2, s. 18-23

Přehledné shrnutí problematiky ochrany osobních údajů zaměstnanců v rámci pracovněprávních vztahů. Autor charakterizuje právní rámec a základní principy ochrany osobních údajů podle GDPR, dále se zaměřuje na zpracování údajů uchazečů o pracovní pozici, zpracování osobních údajů zaměstnanců v pracovním poměru i při kontrole práce zaměstnanců (kontrolování emailů a telefonátů, používání kamer, monitorování polohy). Rozebírá rovněž zpracování osobních údajů po skončení pracovního poměru a práva subjektu údajů. Autor zdůrazňuje, že souhlas se zpracováním osobních údajů je jedním, nikoliv však jediným právním titulem ke zpracování osobních údajů.

Michal Smejka

Ochrana zaměstnance při skončení zaměstnání skrze podporu v nezaměstnanosti

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 4, s. 102-107

Ochrana zaměstnance při skončení pracovního poměru je koncentrována v ustanoveních zákoníku práce, avšak rovněž je obsažena v jednom z nástrojů pasivní politiky zaměstnanosti, a to v podpoře v nezaměstnanosti. Autor za užití analýzy právní úpravy a relevantní judikatury zkoumá institut podpory v nezaměstnanosti. Rozebírá podmínky pro přiznání podpory v nezaměstnanosti (vedení uchazeče o zaměstnání v evidenci, potřebná doba zaměstnání a rozhodné období pro posuzování nároku) a zvláště se věnuje negativním podmínkám podpory v nezaměstnanosti. Zvažuje také souběh odstupného a podpory v nezaměstnanosti. Autor na základě komparativní analýzy zjišťuje, že jednotlivé (dílčí) podmínky podpory lze nastavit tak, aby realizace ochrany zaměstnance při skončení zaměstnání byla více efektivní a motivace osob na trhu práce vyšší. - Poznámky.

Ladislav Jouza

Práce na dálku - po novele ZP

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 25, (2024) č. 1, s. 69-71

Přehledné shrnutí právní úpravy práce na dálku (homeoffice) v zákoníku práce. Problematika byla s účinností od 1.10.2023 novelizována zákonem č. 281/2023 Sb. Autor se zabývá písemnou dohodou zaměstnance se zaměstnavatelem, která je předpokladem práce na dálku, změnami v rozvrhu pracovní doby a povinností hradit náklady, které vzniknou zaměstnanci při výkonu práce (úhrada paušální částkou, náhrada za opotřebení náradí a zařízení). Dále rozebírá otázky související s pracovním úrazem, uplatňováním náhrady škody a povinnostmi zaměstnavatele, u něhož k pracovnímu úrazu došlo. -- Viz také Finanční, daňový a účetní bulletin č. 1/2024, s. 15-17 a Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 6-7/2024, s. 25-29.

Eva Dandová

Pracovní doba : nerovnoměrné rozvržení

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 25, (2024) č. 4-5, s. 68-72

Právní úprava pracovní doby je v zákoníku práce obsažena v části čtvrté, tj. v § 78 až 100. Článek rozebírá problematiku délky týdenní pracovní doby a jejích limitů, fondu pracovní doby a rozvržení pracovní doby. Autorka uvádí, že novela zákoníku práce v r. 2012 vedle definování rovnoměrného rozvržení pracovní doby upravila také definici nerovnoměrného rozvržení (pracovní doba je rozvržena nerovnoměrně na jednotlivé týdny). Rozebírá využití nerovnoměrného rozvržení a jeho výhody i význam pracovních režimů (jednosměnný, dvousměnný, třisměnný) pro rozvrh pracovní doby. Jednou z hlavních podmínek pro nerovnoměrné rozvržení pracovní doby je, že délka směny nesmí překročit 12 hodin.

Jan Březina

Výpověď daná zaměstnavatelem bez udání důvodu

Bulletin advokacie, Sv. 2024, č. 3, s. 20-22

Národní ekonomická rada vlády (NERV) předložila v lednu 2024 vládě návrh 37 prorůstových opatření. Společenský ohlas a diskusi vyvolalo především opatření č. 10, kterým je navrhována celková modernizace zákoníku práce, mimo jiné i zavedení možnosti propuštění zaměstnance bez udání důvodu. Cílem článku je analyzovat právní úpravy vybraných zahraničních států (Švýcarsko, Rakousko), které zaměstnavateli vypovědět pracovní poměr bez udání důvodu umožňují, porovnat je se současnou českou právní úpravou a případně nalézt inspiraci pro citlivou implementaci výpovědi bez udání důvodu do českého právního prostředí. - Poznámky. -- Plný text Návrhů NERV k vyššímu dlouhodobě udržitelnému ekonomickému růstu na <https://vlada.gov.cz/assets/ppov/NERV/aktuality/navrhy-NERV.pdf>.

By Anthony A. DeFusco, Brandon Enriquez, and Maggie Yellen

Wage garnishment in the United States : new facts from administrative payroll records

Srážky ze mzdy ve Spojených státech : nová zjištění z úředních záznamů o mzdách

The American Economic Review, Vol. 114, (2024) No. 1 (Insights), p. 38-54

Autoři v článku analyzují data o srážkách ze mzdy u zaměstnanců, kteří nesplácejí své dluhy. Součástí studie byl rozsáhlý vzorek dat získaných od zpracovatele mezd v USA z let 2014-2019. Je zjištěno, že ke srážkám ze mzdy dochází přibližně u 1 % zaměstnanců, srážky ze mzdy trvají průměrně 5 měsíců a věřitelům je odvedeno zhruba 11 % hrubé mzdy zaměstnance. Počet odpracovaných hodin se v souvislosti se srážkami nemění. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 72, (2024) č. 3

Lékařské prohlídky žáků a studentů SŠ a VOŠ v souvislosti s praktickou výukou na pracovišti (s. 5-8); Informační povinnosti zaměstnavatele (s. 9-13); Efektivní motivační programy (s. 14-19); Nabídková povinnost v rámci organizační složky státu - judikát NS sp. zn. 21 Cdo 2532/2022 (s. 20-22); Konsolidační balíček a mzdy (s. 23-25); Jak vysoké pojistné se odvádí z hrubé mzdy v zemích OECD? (s. 26-27); Cestovní náhrady 2024 (s. 28-32); Výkladová stanoviska AKV (XXXII.) - nařízení práce na dálku a úhrada nákladů; zrušení závazku z dohody o práci na dálku; souhlas zaměstnance s doručováním písemností prostřednictvím sítě nebo služby elektronických komunikací; doručování písemností zaměstnanci do "nesprávné" datové schránky; poskytování kompenzace (příplatků) k odměně z dohody; prokázání překážky v práci v podobě vyšetření nebo ošetření zaměstnance ve zdravotnickém zařízení (s. 33-37); Celodenní osobní a řádná péče a výkon výdělečné činnosti ve zdravotním pojištění (s. 38-41); Zdravotní pojištění - povinnosti, nápravná opatření a lhůty (s. 42-45); Pracovní situace po novele zákoníku práce - aktualizováno (s. 46-48).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 19, (2024) č. 6-7

Firemní školky jako benefit (s. 3-6); Zaměstnanec s ostatními příjmy (§ 10 ZDP) - změny (s. 11-15); Kdy skončit pracovní poměr ze zdravotních důvodů? (s. 18-21); Osobní spis zaměstnance a pracovní posudek (s. 22-25); Zdraví škodlivé pracovní prostředí (s. 26-29); Porušení léčebného režimu a jeho důsledky (s. 35-39); Nesplnění předpokladů nebo požadavků pro výkon sjednané práce jako výpovědní důvod (s. 40-43); Překážky v práci - právní dopady na vznik a průběh pracovního poměru (s. 44-45); Příjmy a výdaje spolupracujících osob (s. 51-53); Nárok na odstupné (s. 54-57); Mzdy z hlediska daní a účetnictví (s. 58-60); Poplatník v paušálním režimu (s. 61-64); Pokračování pracovněprávních vztahů ve zdravotním pojištění (s. 74-76); Slevy zaměstnancům (s. 92-94); Přechnodné ubytování zaměstnanců - výdaje zaměstnavatele (s. 85-88); Příjmací řízení ke střednímu vzdělávání - změny (s. 95-99); Příjmy z nájmu veřejně prospěšných poplatníků a jejich zdanění (s. 100-102).

Právo

Petr Prchal

Generativní umělá inteligence a porušování autorských práv

Bulletin advokacie, Sv. 2024, č. 3, s. 9-14

Článek pojednává o některých významných otázkách autorského práva z hlediska soudobého způsobu používání umělé inteligence, který je zaměřen na sběr chráněného obsahu a reprodukci stávajících výtvorů do nově vzniklých výtvorů. Blíže se zaměřuje na problematiku napodobování uměleckých stylů. Autor prezentuje možná řešení několika modelových situací. Vychází přitom z premisy ochrany vstupního obsahu do procesu strojového učení umělou inteligencí, jakož i ochrany před následným rozšiřováním takto produkovaných děl a jiných výtvorů z hlediska autorského práva a práva proti nekalé soutěži, při zohlednění ochrany tvůrčí investice. - Poznámky.

Petr Průcha

Ke správnímu soudnictví po dvaceti letech jeho existence

Správní právo, Sv. 57, (2024) č. 1-2, s. 119-128

Ohlédnutí za revitalizovaným správním soudnictvím v České republice za uplynulých dvacet let. Článek přináší retrospektivní shrnutí významnějších novelizací, resp. aktualizací, soudního řádu správního při příležitosti jeho dvacetileté účinnosti. Poukazuje rovněž na některé vybrané otázky, které by měly být předmětem dalších úvah a diskusí o případné novelizaci (dualismus soudní kontroly veřejné správy, úprava přezkumu tzv. jiných právních předpisů, širě důvodů kasační stížnosti). - Poznámky. -- Viz i další příspěvky čísla věnovaného výročí narození JUDr. Josefa Staši.

Nařízení o digitálních službách je přímo použitelné pro všechny online platformy v EU

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 5, příl. Legislativa s. iii-iv

Nařízení o digitálních službách (č. 2022/2065/EU, Digital Services Act), které je prvním souborem regulačních nástrojů pro zprostředkovatele obsahu online na globální úrovni, je přímo použitelné a vymahatelné od 17.2.2024. V článku jsou shrnuty povinnosti, které nový právní rámec ukládá všem online zprostředkovatelům, kteří nabízejí své služby na jednotném trhu, bez ohledu na to, zda jsou usazeni v EU nebo mimo ni. Autor uvádí, na koho se nařízení obecně vztahuje, a rovněž vyjmenovává velmi velké online platformy (VLOP), které již pod nařízení spadají. Nařízení mj. zakazuje reklamu zacílenou na uživatele na základě citlivých osobních údajů.

Marek Antoš, Filip Horák

Nepsaná pravidla v ústavním systému : ústavní obyčej, ustálená ústavní praxe a ústavní zvyklost

Právník, Sv. 163, (2024) č. 2, s. 120-136

Autoři prostřednictvím funkcionální analýzy identifikují tři samostatné konstrukty, konkrétně ústavní obyčej, ustálenou ústavní praxi a ústavní zvyklost, které společně označují jako nepsaná pravidla v ústavním systému. Jedná se o ustálená pravidla chování utvořená v důsledku dlouhodobého a opakovaného užívání, jež vyvolávají přesvědčení o potřebě jejich následování. Na rozdíl od ústavních tradic disponují dostatečnou mírou relevance pro fungování ústavního systému. Funkcionální analýza ukazuje, že každý z těchto konstruktů hraje v ústavním systému jinou roli, z níž vyplývají charakteristické znaky (vyjádřené proměnnými normativní síla, obsahová šíře a aplikovatelnost před soudem). Ústavní obyčej mají funkci normotvornou, ustálená praxe relevantní pro výklad ústavy zastává funkci interpretační a argumentační a slouží jako nástroj k výkladu. Ústavní zvyklosti mají díky schopnosti podporovat hladký a efektivní průběh ústavních procesů funkci preventivní a moderační. - Poznámky.

Matthias Lehmann, Danny Busch ; přeložil Luboš Tichý

Plaidoyer za změnu unijněprávní úpravy zneužívajících ujednání ve spotřebitelských smlouvách

Právník, Sv. 163, (2024) č. 3, s. 205-218

Autoři analyzují a hodnotí působení evropské směrnice o zneužívajících ujednáních č. 93/13/EHS (directive on unfair terms in consumer contracts). Zdůrazňují, že i přes množství rozhodnutí o předběžných otázkách ohledně směrnice se Soudnímu dvoru EU nepodařilo vnést do výkladu jednotu. Hlavním důvodem je zvolená legislativní forma směrnice, jež umožňuje členským státům velmi široký prostor pro uvážení při transpozici jejích pravidel do vnitrostátního práva. To vedlo k velkým rozdílům mezi

právními předpisy členských států. Výsledkem je právní nejistota, roztržitost a nerovné podmínky hospodářské soutěže v EU. Autoři v té souvislosti navrhuji přepracování směrnice o zneužívajících ujednáních a její přeměnu na nařízení. Rozebírají výhody se změnou spojené. Uvádějí, že nahrazení směrnice nařízením by výrazně podpořilo dokončení vnitřního trhu, zlepšilo hospodářskou soutěž a rozšířilo výběr pro spotřebitele. Usnadnilo by rovněž kontrolu všeobecných obchodních podmínek v Unii a jednotně by definovalo pojem a důsledky zneužívajících ujednání. Došlo by k jasnému vymezení legislativních pravomocí mezi EU a jejími členskými státy. - Poznámky.

Stefan Greil and Madeleine Kockrow

Shaping the UN's future role in international tax cooperation : resolution A/RES/77/244 and the options raised in Tax Report 2023 as an opening for legally binding tax-norm setting by the UN
Formování budoucí role OSN v oblasti mezinárodní daňové spolupráce : rezoluce A/RES/77/244 a možnosti uvedené ve zprávě Tax Report 2023 jako zahájení právně závazného určování daňových norem ze strany OSN

Bulletin for international taxation, Vol. 78, (2024) No. 2, p. 75-87

Valné shromáždění OSN přijalo v prosinci r. 2022 rezoluci o podpoře inkluzivní a efektivní mezinárodní daňové spolupráce. Příspěvek nejprve stručně shrnuje obsah této rezoluce, následně jsou představeny možné podoby daňové spolupráce podle dokumentu OSN "Tax Report 2023" a je nastíněn návrh sítě Eurodad (European network of debt and development) a koalice GATJ (Global alliance for tax justice) na vytvoření mezinárodního daňového orgánu, který by poskytoval právně závazné daňové pokyny národním daňovým systémům. - Poznámky.

Vilém Anzenbacher

Speciální režim podnikající fyzické osoby v oddlužení v kontextu principů soukromého práva

Obchodní právo, Sv. 33, (2024) č. 2, s. 18-28

Článek se zabývá otázkou, zda je odlišná právní úprava institutu oddlužení pro spotřebitele než pro podnikající fyzickou osobu v souladu s principy soukromého práva (princip právní jistoty a předvídatelnosti; princip spravedlnosti; princip autonomie vůle subjektů soukromého práva). Autor zvažuje, zda je v souladu s principy soukromého práva, aby podnikatelé a nepodnikatelé měli odlišné podmínky pro oddlužení. Uvádí, že v současnosti projednávaná novelizace insolvenčního zákona je z pohledu principů soukromého práva v obecné rovině přijatelná ve variantě se stejnou i odlišnou délkou oddlužení pro podnikající a nepodnikající osoby. Autor považuje za lepší variantu sjednocenou, tedy tříletou, dobu oddlužení. - Poznámky.

Změna unijní právní úpravy posiluje ochranu před zavádějícími ekologickými tvrzeními a nekalými obchodními praktikami

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 5, příl. Legislativa s. i-ii

Informace o přijetí evropské směrnice č. 2024/825/EU o posílení postavení spotřebitelů v rámci zelené transformace prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a prostřednictvím poskytování lepších informací. Nová směrnice je součástí Nové agendy pro spotřebitele a je změnou dvou platných unijních směrnic (č. 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a č. 2011/83/EU o právech spotřebitelů). Cílí proti praktikám tzv. greenwashingu ("lakování na zeleno"), nově definuje pojem environmentální tvrzení a zakazuje uvádět obecná environmentální tvrzení bez uznaného vynikajícího environmentálního profilu. Článek přináší podrobnosti o nové regulaci EU na ochranu spotřebitele.

Luboš Brim

Zpětné počítání lhůt a dob v občanském právu

Právník, Sv. 163, (2024) č. 2, s. 101-119

Autor formuluje koherentní soubor normativních závěrů pro počítání zpětně plynoucích lhůt v občanském právu. Vychází z předpokladu, že smyslem lhůt běžících nazpět je vytvořit osobě, jež je lhůtou chráněna, dostatečný časový úsek pro reakci na jednání jiného subjektu. Dovojuje, že je-li počátek zpětně plynoucí lhůty počítané podle dní (nebo delších časových jednotek) vázán na určitou událost, začíná tato lhůta plynout chronologickým koncem dne předcházejícího dni, kdy k rozhodné události došlo. V závěru článku autor přehledně shrnuje platné teze pro lhůty a doby běžící zpětně. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Martina Košíková, Erik Šoltés

Comparison of (quasi-)joblessness in Slovakia and the Czech Republic through the marginal means based on logit models

Porovnání (kvazi)nezaměstnanosti na Slovensku a v Česku prostřednictvím logitových modelů s mezními efekty

Statistika, Vol. 103 (2023), No. 4, p. 393-410

Studie se zaměřuje na rizika domácností s nízkou pracovní intenzitou. Data z výchozího statistického průzkumu EU-SILC 2021 pro Českou republiku a Slovensko jsou využita pro metody logistické regrese a obecných lineárních modelů. Autoři docházejí k závěru, že tzv. kvazi-nezaměstnanost je spojena s ekonomickou aktivitou a typem domácnosti (nukleární rodina či samoživitelé), následně pak věkem (v případě ČR) a vzděláním (v případě SR), s manželským stavem a urbanizací jako minoritními, ale nezanedbatelnými dalšími faktory. Dále analyzují vliv zdravotních postižení a počtu dětí, věku a manželského stavu a srovnávají míru rizika uvedených faktorů mezi ČR a SR, dále pak s celoevropskými daty s odkazem na příslušné statistické průzkumy. Výsledky analýzy jsou zasazeny do širšího kontextu problematiky sociální exkluze, jejího odrazu v současné odborné literatuře a jejího měření v rámci strategie Evropy 2030. Plný text dostupný z: <https://www.czso.cz/csu/czso/comparison-of-quasi-joblessness-in-slovakia-and-the-czech-republic-through-the-marginal-means-based-on-logit-models>

Jaroslav Sixta, Petr Musil

Consumer price index in the Czech Republic : new sources and data processing

Index spotřebitelských cen v České republice : nové zdroje a zpracování dat

Statistika, Vol. 104 (2024), No. 1, p. 89-101

Studie zkoumá možnosti aplikace strojového učení při výpočtu indexu spotřebitelských cen (CPI, consumer price index) Českým statistickým úřadem. Rekapituluje význam a využití CPI, shrnuje specifika evropského prostoru, atypického vysokou úrovní zaznamenaných dat, a dosavadní metody analýz za použití nástrojů typu Python a R. Podrobně se věnuje metodologii, jak stávající, tak při výhledu do budoucna. Shrnuje také dosavadní metody sběru dat a jejich vyhodnocení. Jako perspektivní v kontextu strojového učení při zachování vysoké úrovně kvalifikovaného dozoru a analýzy je zmíněn Laspeyersův index. Závěr článku ale klade důraz na nutnost průběžné aktualizace metodiky. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.37>

China's low-fertility trap

Čínská past nízké porodnosti

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9389, p. 54

K nepříznivé demografické situaci v Číně. Ukazatel celkové plodnosti klesl hluboko pod číslo 2,1 (hranice nutná pro udržení stabilní populace). Politika jednoho dítěte, kterou Čína vyžadovala v letech 1980-2016, situaci sama o sobě nezpůsobila, ale zásadně ji zhoršila. Příčin je více - roli hrála i urbanizace spolu se vzděláváním žen, čínský demografický trend je podobný jako v jiných jihoasijských zemích. Politikou jednoho dítěte ovšem došlo k trvalému zkreslení struktury čínské populace a zároveň se i změnily názory většiny obyvatel na to, jaký počet dětí je vlastně ideální.

Vera Freundl, Elisabeth Grewenig, Franziska Kugler, Philipp Lergetporer, Ruth Schüler, Katharina Wedel, Katharina Werner, Olivia Wirth, Ludger Woessmann

The ifo Education Survey 2014-2021 : a new dataset on public preferences for education policy in Germany

Vzdělávací průzkum ifo 2014-2021. nový dataset o veřejných preferencích vzdělávací politiky v Německu

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Jg. 243, (2023) Nr. 6, S. 699-710

Shrnutí výzkumu Ifo Institute, který mapuje názory německého obyvatelstva voličského věku na školství, vzdělávání obecně, celoživotní a univerzitní vzdělávání. Výzkum probíhal v letech 2014-2021. Článek obsahuje odkazy na příslušné datové sady. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/jbnst-2022-0051/html>

Pavla Šedivá, Jiří Trexler

Inflace zpomalila

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 2, s. 43

Bližší pohled na mezičtvrtletní a meziroční vývoj spotřebitelských cen ve čtvrtém čtvrtletí r. 2023 v Česku. Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny o 7,6 %, tedy o 0,4 procentního bodu méně než v předchozím čtvrtletí. Tento vývoj ovlivnilo zejména zpomalení cenového růstu v oddíle potravin a nealkoholické nápoje. Zrychlení růstu cen zaznamenaly především položky v oddíle bydlení (ceny elektřiny, nájemné, aj.). Průměrná míra inflace v r. 2023 dosáhla 10,7 %, což bylo o 4,4 procentního bodu méně než v r. 2022. Graf znázorňuje dynamiku meziroční míry inflace za období 1993-2023, v tabulce je zachycen rozklad meziroční změny indexu spotřebitelských cen v r. 2023.

The me-first school of diplomacy

Škola sobecké diplomacie

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9390, p. 25

O přístupu EU k migraci i k zahraniční rozvojové spolupráci. Na jednu stranu vnímá ilegální migraci jako problém, na stranu druhou se Evropa dlouhodobě prezentovala jako "síla dobra" a obchodovala a navazovala diplomatické vztahy s různými zeměmi po celém světě, včetně států, z nichž ilegální uprchlíci přicházeli. Dlouhou dobu byla obě témata oddělena, vznikem migračního paktu však budou obchod, udělování víz i zahraniční pomoc podmíněny ochotou daných států přijímat zpět své ilegální uprchlíky. Článek popisuje vývoj postoje EU k migraci i zahraniční pomoci a poukazuje na některé problematické aspekty nového přístupu. O migračním paktu by měl Evropský parlament hlasovat v dubnu 2024.

Francesco Lissoni and Ernest Miguelez

Migration and innovation : learning from patent and inventor data

Migrace a inovace : zjišťování skutečností z dat o patentech a vynálezcích

The Journal of economic perspectives, Vol. 38, (2024) No. 1, p. 27-53

Migrace a inovace spolu úzce souvisí - šíření nápadů pomáhá jak migrace z více do méně rozvinutých zemí, tak stěhování se opačným směrem. Autoři v příspěvku popisují, jak z patentových dat získat informace o vynálezcích obecně i data o vynálezcích-migrantech. Data jsou následně analyzována. Autoři připomínají, že vynálezci z řad migrantů tvoří různorodou skupinu (od vysoce zkušených vědců po méně zkušené, kteří však mohou být přesto velmi přínosní pro výzkumné týmy). Rovněž jsou uvedeny kanály, prostřednictvím kterých mohou vynálezci z řad migrantů přispět k šíření znalostí. - Poznámky. -- K tématu "Global Market for Talent" viz i další článek na s. 3-26. -- K imigraci v jiném kontextu viz i článek na s. 181-200.

Ludmila Vebrová, Václav Rybáček

Non-profit institutions in national accounts

Neziskové organizace v národních účtech

Statistika, Vol. 104 (2024), No. 1, p. 102-111

Článek zkoumá specifika neziskových organizací v systému národních účtů. Rekapituluje vývoj legislativy, která upravuje fungování neziskových organizací (zákony č. 424/1991 Sb., č. 3/2002 Sb. a č. 89/2012 Sb.), uvádí, že kategorie neziskových organizací je definována v evropském nařízení č. 549/2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů EU (European system of national and regional accounts in the European Union). Autoři shrnují základní rysy neziskových organizací, jejich vztah s institucionálními sektory a metody vyhodnocení jejich ekonomické aktivity. Soustředí se na problematiku a nedostatky v klasifikaci. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.25>

Účetnictví

Jaromír Klaban

Konsolidovaná účetní závěrka České republiky : výhled nové legislativy a zhodnocení roku 2022

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí, Sv. 2024, č. 1, s. 21-31

Autor v příspěvku shrnuje vybrané údaje z osmých konsolidovaných výkazů České republiky a zároveň informuje o přípravě nového zákona o účetnictví a jeho dopadech na účetní konsolidaci státu. Předložené údaje se vztahují k r. 2022. Vedle zmíněných legislativních změn, které se teprve připravují, autor

rovněž informuje o již proběhlých metodických změnách v konsolidaci. Dále předkládá informace o konsolidačním celku Česká republika, jenž zahrnuje více než 18 tis. subjektů, o majetku a závazcích ČR a o výsledku hospodaření státu. - Poznámky.

Jan Huleš

Poznámky k novému návrhu nového zákona o účetnictví

Účetnictví v praxi, Sv. 28, (2024) č. 3, s. 20-24

Příspěvek se zaměřuje na návrh nového zákona o účetnictví ze začátku r. 2024 a porovnává ho s návrhem nového zákona o účetnictví, který byl představen již dříve, v r. 2023. Autor nejprve formuluje obecné poznámky, dále se věnuje předmětu úpravy, účinnosti, požadavkům na kvalitu účetních informací, prvkům účetních výkazů, zásadám účetního výkaznictví, účetní jednotce a subjektu konsolidace, účetnímu výkaznictví, vedení účetnictví, použití mezinárodních účetních standardů, hotovostnímu účetnictví, přestupkům, aj. Uvádí, že formulace ustanovení v novém návrhu z r. 2024 jsou většinou preciznější a vedení účetnictví je navržena dobrá úprava průkaznosti účetního záznamu. - Poznámky.

Vladimír Hruška

Zákon o účetnictví - novela

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 25, (2024) č. 4-5, s. 54-58

Článek se zabývá změnami zákona o účetnictví provedenými v souvislosti s přijetím konsolidačního balíčku (zákon č. 349/2023 Sb.). Spočívají zejména v zavedení institutu funkční měny do českého právního řádu (od 1.1.2024), zavedení nové povinnosti vykazovat zprávy o udržitelnosti a konsolidovanou zprávou o udržitelnosti (v důsledku transpozice směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti, CSRD) a v povinnosti vykazovat zprávu o daních z příjmů a konsolidovanou zprávu o daních z příjmů (tzv. tCBCR). Dochází rovněž k rozdělení pojmů "čistý obrat" a "roční úhrn čistého obratu". -- Viz také Finanční, daňový a účetní bulletin č. 1/2024, s. 33-40.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditing : časopis Komory auditorů České republiky

Sv. 1, (2024) č. 1

Zásoby vlastní činnosti a jejich ověřování (s. 3-16); Zásoby v účetních závěrkách sestavených dle IFRS (s. 17-30); Práva a povinnosti účetní jednotky při provádění inventarizací (s. 31-36); Zásoby pod datovou kontrolou: nové přístupy k inventarizaci zásob v éře digitalizace (s. 37-39); Moderní formy inventarizace z pohledu auditu (s. 40-41); Principy a metody alokace nepřímých nákladů z pohledu ocenění zásob vytvořených vlastní činností (s. 43-49); Developerské projekty: evidence a aktivace nákladů (s. 50-54); Zásoby z pohledu DPH a daně z příjmů (s. 55-60).

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí

Sv. 2024, č. 1

Účetní závěrka nestátních neziskových organizací (s. 2-13); Funkční měna u nestátních neziskových účetních jednotek (s. 14-15); Konsolidovaná účetní závěrka České republiky - výhled nové legislativy a zhodnocení roku 2022 (s. 21-31); Akceptace zakázky klienta - sjednávání podmínek auditních zakázek (s. 32-40).

Veřejná správa

Jan Nešpor

Bič na orgány veřejné správy aneb once only zásada v české i zahraniční právní úpravě

Správní právo, Sv. 57, (2024) č. 1-2, s. 78-84

Příspěvek představuje zásadu "once only" jako jednu ze základních zásad spojených s právní úpravou eGovernmentu v ČR a hodnotí její aplikaci v praxi. Hlavním úkolem once only zásady je zajistit, aby jednou sdílené údaje vůči veřejné správě nebyly opakovaně po adresátovi vyžadovány, pokud k nim má veřejná správa přístup. Autor přináší přehled o obsahu a různých podobách "once only" zásady v zahraničí (Estonsko, Malta, Rakousko, Slovensko) a v evropských předpisech. Přibližuje rovněž zakotvení zmíněné zásady v českém právním řádu (digitální ústava). - Poznámky. -- Viz i další příspěvky čísla věnovaného výročí narození JUDr. Josefa Staši.

Eva Pavelková, Jiří Votrubec

Dopad novely ZZVZ na změnu závazku ze smlouvy v případě sektorových veřejných zakázek

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 1, s. 38-42

Zákon č. 166/2023 Sb., kterým se mění zákon o zadávání veřejných zakázek, mj. stanovil volnější podmínky pro změny smluv, které byly uzavřeny při zadávání sektorových veřejných zakázek. Zadavatel není povinen v případě změny závazku ze smlouvy na sektorovou veřejnou zakázku zkoumat hodnotu změny a cenový nárůst, který s ní souvisí. Ostatní podmínky, které jsou s realizací změny závazku dle § 222 odst. 5 a 6 ZZVZ spjaty, musí zadavatel posuzovat vždy. Dále je rozebráno využití § 173 ZZVZ v případě podlimitní sektorové veřejné zakázky, aplikace novely na již uzavřené smluvní vztahy i dopady pravidla přednosti pozdější příznivější právní úpravy na zadavatele. Zároveň autoři upozorňují na změnu finančních limitů od 1.1.2024 a jejich dopad na změnu dle § 222 odst. 4 ZZVZ (de minimis). - Poznámky.

The importance of leadership

Význam vůdcovství

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9390, p. 65

Indické tempo hospodářského růstu je vysoké, ale v porovnání s růstem Číny, Indie či Jižní Koreje v dřívějších dobách zaostává. Kromě útlu globalizace se nabízejí i jiné příčiny, jak uvádí K. Muralidharan z University of California ve své nové knize "Accelerating India's Development" (Urychlení rozvoje Indie). Problémem Indie jsou především nedostatky v řízení, které se projevují v nízké kvalitě veřejných služeb, jako např. školství či zdravotnictví. Financování až tak velkým problémem není. Konkrétně ve školství či ve státní správě např. dochází ke značné fluktuaci učitelů, chybí tak prostor získat dostatečné zkušenosti. Muralidharan zároveň poukazuje na chybějící data či federativní státní zřízení, kde se rovněž nabízí prostor pro reformu.

Jan Vašek, Olga Lukešová

Kde jsou v nákupní kategorii peníze : tři jednoduché analytické metody

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 1, s. 46-51

Příspěvek ukazuje, jak využít nákupní data k identifikaci potenciálních krátkodobých a střednědobých úspor na konkrétní nákupní kategorii, aniž by bylo zapotřebí rozsáhlých datových řad a speciálního softwaru. Autoři nejprve rozebírají metodu category managementu, jejíž podstatou je segmentace nakupovaných položek do typově podobných skupin, nazývaných "nákupní kategorie", pro které se vytváří specifická komoditní strategie zohledňující specifika tohoto plnění (dodavatelský trh, potřeby uživatelů vyjádřené v zadávacích podmínkách, klíčové cenové faktory a cenový vývoj, tempo a povaha inovací aj.). Postupně přibližují tři metody analýzy dat, které umožňují plnit základní role veřejného zadávání. Jedná se o analýzu cenové řady, jež umožňuje pochopit zásadní rozdíly mezi cenami plnění a identifikovat smysluplná nápravná opatření; o analýzu cenového rozkladu, sloužící jako podklad pro srovnání nabídek dodavatelů a v kombinaci s informacemi z trhu pomáhá definovat férovou cenu a zjednodušovat jednací fázi zadávacího řízení. Analýza cenového trendu pak pomáhá prognózovat cenový vývoj a na základě této prognózy definovat krátkodobá i dlouhodobá opatření. - Poznámky.

Tomáš Ščerba

Navzdory zdání Česko míří k digitální budoucnosti

Právní rádce, Sv. 32, (2024) č. 3, s. 16-17

Zákon o právu na digitální služby č. 12/2020 Sb. byl v době přijetí před čtyřmi lety významným krokem ve směru digitalizace úkonů prováděných státní správou v ČR. Článek přináší shrnutí dosavadního působení tohoto zákona a postupu elektronizace státní správy za dobu jeho účinnosti. Autor upozorňuje, že zákon mj. zavádí princip "jednou a dost", tedy povinnost orgánu veřejné moci využívat již existující data v registrech a znovu je po uživatelích služeb nevyžadovat. Harmonogram počítá s postupnou elektronizací agend orgánů veřejné moci až do 1. února 2025. Je zdůrazněno, že zákon o právu na digitální služby přinesl slibované změny šetřící čas i náklady, a to jak státním orgánům, tak uživatelům služeb.

Aleš Havránek

Novinky v elektronizaci veřejných zakázek v roce 2024

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 1, s. 56-57

Příspěvek shrnuje nejvýznamnější změny v oblasti elektronizace veřejných zakázek pro r. 2024. Představuje změnu podoby uveřejňovacích elektronických formulářů ve Věstníku veřejných zakázek formou přechodu na eForms dle prováděcího nařízení č. 2019/1780/EU, změnu způsobu uveřejnění změny již uveřejněného formuláře a přechodné provozní období Věstníku VZ. Informuje rovněž o nové vyhlášce č. 345/2023 Sb., o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele, účinné od 1.2.2024. Další významnou změnou bude spuštění nové podoby Seznamu kvalifikovaných dodavatelů (SKD). Výpisem ze SKD může dodavatel v zadávacím řízení nahradit doklady prokazující splnění základních podmínek a profesní způsobilosti. Rovněž je zmíněna jednotná registrace autorizace a autentizace do všech modulů NIPEZ.

Aneta Hourová

Zákonné podmínky vyloučení účastníka zadávacího řízení dle § 48 odst. 5 písm. d) ZVZ a jejich podrobný rozbor

Právní rozhledy, Sv. 32, (2024) č. 4, s. 115-120

Autorka provádí analýzu úskalí a specifík fakultativního důvodu vyloučení účastníka zadávacího řízení uvedeného v § 48 odst. 5 písm. d) zákona o zadávání veřejných zakázek č. 134/2016 Sb. Na jeho základě může veřejný zadavatel vyloučit účastníka zadávacího řízení pro jeho předchozí pochybení při plnění veřejných zakázek. Zaměřuje se na rozbor jednotlivých zákonných podmínek vyloučení (časový aspekt, intenzita pochybení, kvalifikovaný následek, subjekt smluvního vztahu a prokazatelnost tvrzení zadavatele), také s ohledem na rozhodovací praxi ÚOHS a na závěry SDEU. Zamýšlí se nad smyslem důvodu k vyloučení ve vztahu k cíli ochrany i na princip 3E (hospodárnost, efektivnost, účelnost) a hospodaření s veřejnými prostředky. Autorka hodnotí současnou právní úpravu jako složitou a obtížně uchopitelnou ze strany zadavatele, na kterého jsou v souvislosti s úkonem vyloučení účastníka zadávacího řízení kladeny poměrně vysoké nároky a nevyhovění zákonným podmínkám se velmi přísně sankcionuje. - Poznámky. -- Modelový příklad z praxe u vyloučení účastníka pro dřívější pochybení viz Veřejné zakázky v praxi č. 2/2024, s. 50-54. -- K rozhodovací praxi ÚOHS v dané oblasti viz Obchodněprávní revue č. 1/2024, s. 26-31.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 30, (2024) č. 4

Zvládnou menší obce do roku 2035 povinnost mít kompletní kanalizaci a zajištění čištění odpadních vod? (s. 12-16); Daň z nemovitých věcí má velký potenciál a obce by ji měly aktivně používat: Díl 1 – úvod a změny daně (s. 17-19); V letech 2018-2022 růst celkových výdajů obcí mírně nestačil tempu růstu jejich sociálních výdajů (s. 20-21); Národní rozvojová banka umí pomocí finančních nástrojů levně do ekonomiky pouštět levné zdroje (s. 24-27); Strojové učení ve službách infrastrukturního rozvoje (s. 32); Obce a otevřená data – zákon č. 261/2021 Sb. (s. 34); Městské nájemní agentury zabydlují volné byty a pomáhají potřebným (s. 42-43); Participativní bydlení využívá kapacity nájemníků a šetří ty obecní (s. 43-44); Aktuálně k živnostenskému podnikání (5) (s. 48).

Veřejná správa

Sv. 35, (2024) č. 3

Posílený rozpočet, přesto jeho rozpis vyvolal v regionálním školství emotivní reakce (s. 4-5); Karel Kovář: Funkční nástroj nahradí obecně závazné vyhlášky jednotlivých obcí ke spádovosti školského obvodu (s. 6); Střední školy kolem hlavního města pod drobnohledem (s. 7); Bezpečně do školy (s. 8-9); Vznik nových míst pro školáky (s. 10-12); Petr Valdman: Zásadní je stanovit si priority podle stavu budov, nákladů na energie a poradit se s energetickými specialisty - fotovoltaika (s. 14-17); Jak šetrně nastavit energetické hospodářství? (s. 18-20); Obce a města: první kroky k rozvoji energetických společností (s. 21-23); Služební úřady čeká změna v organizaci (s. 24-25); Jindřich Fryč: Vyhlášením akce Úřednický čin roku 2023 chceme ukázat ostatním, že i práce ve veřejném zájmu má konkrétní výsledky (s. 26); Severské školy: nápaditá architektura v souladu s přírodou (s. 32-33); Přehledně z EU: Nástroj pro oživení a

odolnost přináší velmi dobré výsledky (s. 34-35); Nové archivní kulturní památky: Dokumenty o odboji, nacistické perzekuci a okupaci Československa 1968 (s. 36-37); Delší čas na zápisy z jednání a další praktické úpravy pro samosprávy - změny zákona o obcích (s. 38-40).

Veřejné finance. Rozpočet

Bullets v benefits : conflict economics

Náboje vs. výhody : ekonomie konfliktu

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9387, p. 59-60

K nákladům válečného konfliktu v Izraeli. Izraelský premiér Netanjahu doufá ve schválení nouzového válečného rozpočtu a zdá se, že si Izrael bude muset vybrat mezi štedrými sociálními výhodami a financováním válečného konfliktu. Válka je pro Izrael nákladnější, než se předpokládalo, ekonomika klesla o pětinu, trh práce je napjatý, mnoho hospodářských sektorů je v potížích a v nedávné době došlo k poklesu ratingu. Může si Izrael válku dovolit, když se i přes vysoké výdaje zvyšují daně pouze mírně? Dle článku je i přes současnou situaci nepravděpodobné, že by došlo k finanční krizi, jako během jomkipurské války v r. 1973. Pravděpodobně ale utrpí izraelský sociální stát.

Scherie Nicol and Igor Doseni

The emergence of strategic budget initiatives [elektronický zdroj]

Výskyt strategických rozpočtových iniciativ

OECD journal on budgeting, Vol. 23 (2023), No. 3, 17 p.

Příspěvek se zabývá tzv. strategickými rozpočtovými iniciativami (např. green budgeting, gender budgeting) v zemích OECD. Jejich cílem je využít rozpočet k dosažení zásadních transformačních změn u průřezových témat v souladu s prioritami státu. První strategickou rozpočtovou iniciativou byl gender budgeting v 80. letech 20. století. Jako první jej používala Austrálie, v současné době jej zavedlo již více než 60 % zemí OECD. Green budgeting je mladší, i přesto je však mezi státy OECD široce rozšířen. Některé země používají i jiné, méně obvyklé strategické rozpočtové iniciativy. Celkově má alespoň jednu strategickou rozpočtovou iniciativu zavedeno 79 % států OECD. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1787/8053099b-en>

Torsten Riecke

Die englischen Städte sind pleite

Anglická města ve finanční stagnaci

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 56 (19.3.2024), S. 12

Anglická města a místní samosprávy se potýkají s rostoucím zadlužováním. Úsporná politika konzervativců od r. 2010 postupně snižuje jejich příjmy ze státního rozpočtu. Příjmy měst přitom z více než poloviny tvoří právě státní finance. Součástí příčin záporné rozpočtové bilance jsou také často neefektivní investice a zvýšená inflace. Britské ministerstvo financí omezilo růst komunální daně nad 5 %, s výjimkou měst, která se již nacházejí ve stavu insolvence. 25 % příjmů z prodeje veřejného majetku měst a obcí je povinně převedeno do státního rozpočtu, ačkoli ministerstvo financí nepočítá s navyšováním komunálních výdajů o více než 1 %, což zdůvodňuje vyššími prioritami v jiných oblastech (zejm. zdravotnictví a obrana). Článek obsahuje přehled nejzadluženějších anglickým měst na první příčce s Birminghamem, jehož dluh dosahuje výše 2,95 miliardy liber.

Carsten Volkery

EU-Staaten streiten über Euro-Bonds für die Verteidigung

Státy EU se prou o evropské dluhopisy na obranu

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 59 (22.3.2024), S. 8-9

Bliže k debatě o financování evropských výdajů na obranu. Mandát EIB nedovoluje investice do zbrojních a muničních projektů a možnost jeho změny vyvolává obavy z poklesu ratingu. Současná mezinárodní bezpečnostní situace a možné znovuzvolení D. Trumpa americkým prezidentem však zvyšují tlak na nalezení prostředků financování, které by umožnily dosáhnout 2% hranice výdajů na obranu, doporučené NATO. Vedle návrhu estonské premiérky K. Kallas na vytvoření evropského fondu obrany je jako jedna z možností diskutováno vytvoření dalšího evropského dluhopisu; to je varianta finančně schůdná i pro členské země s vysokým zadlužením,

politicky však spíše odmítaná. Dalším zdrojem financí jsou výnosy ze zmrazeného ruského majetku, které by měly být využity prostřednictvím EPF (European Peace Facility).

Jam today, ingredients tomorrow : Britain's budget

Neuskutečnitelné přísliby : rozpočet Velké Británie

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9387, p. 10-11

K britskému státnímu rozpočtu předloženému na počátku března. I přes některé smysluplné návrhy, které napravují nelogičnosti v britském daňovém systému, podléhá rozpočet "politickým instinktům" vládnoucí Konzervativní strany, což se promítlo do snižování daní v době, kdy se veřejné finance ocitají pod tlakem. Britský ministr financí přitom vychází z předpokladu zvýšení produktivity veřejného sektoru, což je dle příspěvku nadměrně optimistický předpoklad. Daňové škrty souvisí také s příštími parlamentními volbami, které se budou konat na počátku r. 2025. -- Viz i příspěvek k tématu na s. 22-23.

Álfrún Tryggvadottir and Indré Bambalaite

OECD Performance Budgeting Framework [elektronický zdroj]

Rámec OECD pro výkonové rozpočtování

OECD journal on budgeting, Vol. 23 (2023), No. 3, 10 p.

Tzv. výkonové rozpočtování (performance budgeting) je definováno jako systematické využívání informací o výkonnosti k informovanému rozhodování o rozpočtu, ať už ve fázi plánování či alokace. Cílem je zajistit vyšší transparentnost a odpovědnost v průběhu rozpočtového procesu. V příspěvku jsou předloženy čtyři "stavební bloky" rámce OECD pro výkonové rozpočtování (OECD Performance Budgeting Framework): nástroje a metody pro vytváření informací o výkonnosti; odpovědnost a transparentnost; prostředí; a využívání informací o výkonnosti k rozhodování o rozpočtu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1787/247e9dcb-en>

Karel Zuska

Průvodce veřejnou podporou : téma: veřejná podpora v oblasti vzdělávání

Veřejné zakázky, Sv. 2024, č. 1, s. 62-64

Článek se věnuje některým otázkám veřejné podpory v oblasti vzdělávání v ČR. Autor zdůrazňuje, že státní finanční intervence má v oblasti vzdělávání naprosto klíčovou úlohu a postavení. Vztahuje se k různým typům vzdělávacích aktivit, jejichž ekonomický charakter má významný vliv na jejich začlenění z hlediska pravidel veřejné podpory (veřejný vzdělávací systém a postgraduální vzdělávání; nadstavbový edukativní systém "šíření a zvyšování vzdělanosti"; "komerční" vzdělávání). V článku jsou představeny obecné principy, ze kterých vychází veřejná podpora v oblasti vzdělávání. Vzdělávání je zařazeno mezi tzv. blokové výjimky, tj. veřejnou podporu slučitelnou s vnitřním trhem bez nutnosti předchozí notifikace na základě evropského Obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER). - Poznámky.

Moritz Kraemer

Schuldenbremse ist kein Garant für ein Spitzenrating

Dluhová brzda není zárukou špičkového ratingu

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 56 (19.3.2024), S. 16

Komentář se zabývá významem německé dluhové brzdy pro rating Německa. Konfrontuje častý argument pro udržení striktní dluhové brzdy – pokles ratingu USA z AA+ na AAA v srpnu 2023 – s významem výše veřejného dluhu a dalších faktorů, zejm. celkového výkonu ekonomiky, pro udílení ratingu. Zdůrazňuje vyjádření agentury Moody's ke snížení ratingu USA, že opětovné zvýšení ratingu se pojí s očekáváním schopnosti vlády zajistit hospodářskou a společenskou stabilitu i při následujících krizových obdobích. V případě Německa cituje analýzu agentury Moody's z února 2024, která spatřuje přední riziko pro snížení ratingu v klesajícím hospodářském výkonu. Za prioritní tak označuje spíše problematiku „investic do budoucnosti“ a dlouhodobý vývoj hospodářství jako celku, než samotnou výši státního dluhu a rozpočtovou zodpovědnost.

Martin Greive, Silke Kersting

So ließe sich die Schuldenbremse reformieren : Staatsverschuldung

Takto lze reformovat dluhovou brzdu : státní zadlužení

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 44 (1.3.2024), S. 14

Německá Strana zelených představila své návrhy na reformu dluhové brzdy. Návrhy jsou součástí dlouhotrvající politické, veřejné i odborné debaty. Článek stručně představuje podobu sedmi návrhů: úplné zrušení dluhové brzdy; zavedení výjimky pro investice; mechanismus nepřímé úměry mezi výší státního zadlužení a širších možností dalšího dluhového financování (při výší dluhu do 90 % 0,5% schodek, 1% při celkovém dluhu do 60 % HDP); zmrazení míry zadlužení při zvýšení limitu deficitu; možnosti vyššího zadlužení spolkových zemí; zaměření na udržitelné náklady na obsluhu dluhu; a založení transformačních fondů (financování investic půjčkami).

Zdravotnictví

Nikola Čermáková

Z veřejných zdrojů téměř 50 tisíc na osobu

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 2, s. 21-23

Statistický pohled na financování zdravotní péče v ČR z veřejných zdrojů (finanční prostředky z povinného zdravotního pojištění a prostředky z veřejných rozpočtů) v letech 2010-2021. Zdravotní pojišťovny dlouhodobě vydávají více než polovinu výdajů za péči léčebnou, druhá nejvyšší částka jde na léky a zdravotnické prostředky. Do r. 2019 se výdaje z veřejných rozpočtů na zdravotní péči podílely v průměru z 11 %, což se změnilo v r. 2020, kdy výrazně vzrostl podíl zdravotní péče financované z rozpočtů (na 17,5 %). Grafy ukazují dynamiku výdajů na zdravotní péči z veřejných zdrojů a výdajů zdravotních pojišťoven na zdravotní péči podle druhu za období 2010-2021, další porovnávají strukturu výdajů ze státního rozpočtu na zdravotní péči podle druhu v r. 2010 s r. 2021. -- Podrobněji k výdajům zdravotních pojišťoven na s. 29-31; dále viz ostatní příspěvky tematické přílohy Zaměřeno na zdraví na s. 19-35.

Životní prostředí

Rebecca Pehlivan and Gooike van Slooten

The CBAM transitional phase : advancing compliance to the next level

Přechodné období uhlíkového vyrovnávacího mechanismu (CBAM) : nová úroveň v dodržování předpisů

European taxation, Vol. 64, (2024) No. 1, p. 9-19

Mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) je evropskou regulací zamezující úniku uhlíku ("carbon leakage"). Únikem uhlíku je označována situace, kdy podniky z odvětví produkujících skleníkové plyny přesouvají výrobu z Evropy do míst, kde nejsou tak přísné environmentální standardy (zvyšující výrobní náklady), nebo když je do EU dováženo zboží určité kategorie, které bylo vyrobeno mimo EU. U mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM) je zavedeno přechodné období od 1.10.2023 do 1.12.2025, v němž zboží dosud nepodléhá uhlíkové dani, nicméně dovozci jsou již povinni čtvrtletně hlásit data o množství importovaného CBAM zboží. Autoři v článku přibližují, která data se sbírají, jak se reportují, a rovněž rozebírají formální stránky nahlašovacího procesu dle implementačního nařízení CBAM. - Poznámky.

Josef Gotvald

Role environmentálních daní a dalších politických nástrojů na cestě za klimatickou neutralitou [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 19 (2024), č. 1, s. 47-76

Příspěvek shrnuje na základě teoretické i empirické literatury informace o politických nástrojích, které lze využít na cestě za klimatickou neutralitou. Jde zejména o uhlíkové daně a emisní povolenky. Různé nástroje politiky životního prostředí by měly být používány ideálně ve vzájemné kombinaci. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2024/03/Cesky_finančni_a_ucetni_casopis_1_2024_str_47-76.pdf

Životní úroveň

Karolína Zábajníková

Konvergence české ekonomiky se zastavila

Statistika & my, Sv. 14, (2024) č. 2, s. 39

Pohled na data srovnávající kupní sílu v zemích EU - hrubý domácí produkt na osobu a individuální spotřebu na osobu v paritě kupní síly - za r. 2022. V Česku dosáhla reálná úroveň HDP na osobu 90 % průměru Evropské unie, druhý rok v řadě došlo k poklesu. Proces konvergence ČR se zdá být zastaven. Ve skupině zemí, které do EU vstoupily společně s ČR, však proces přibližování se průměru EU většinou pokračoval. Reálná úroveň skutečné individuální spotřeby, která lépe vyjadřuje blahobyt domácností, byla v ČR 83 % průměru EU, i v tomto případě došlo k poklesu (z 86 % v r. 2021). Graf dokládá skutečnou individuální spotřebu na osobu v jednotlivých zemích EU.

Katarína Plačková, Oto Hudec

Subjective well-being in Czech and Slovak cities

Subjektivní blahobyt v českých a slovenských městech

Statistika, Vol. 103 (2023), No. 4, p. 411-426

Studie se zabývá faktory, které ovlivňují tzv. subjektivní wellbeing (pocit blahobytu) v českých a slovenských městech (Praha, Ostrava, Bratislava, Košice). V úvahu bere vybranou škálu individuálních a kontextuálních proměnných (mj. lokaci, věk, uplatnitelnost na trhu práce, sociální kapitál, kvalitu veřejné správy či finanční situaci). Navazuje na evropské průzkumy Quality of Life in European Cities Report 2012, 2015 a 2019 a Flash Eurobarometer. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2023.9>

Ostatní

Moritz Koch, Carsten Volkery

EU will russische Gewinne an Kiew weiterleiten : Waffenkäufe für die Ukraine

EU chce převést ruské zisky Kyjevu : nákupy zbraní pro Ukrajinu

Handelsblatt, Jg. 2024, Nr. 57 (20.3.2024), S. 8

Evropská komise chce využít zisky z úroků zabaveného ruského majetku na finanční podporu Ukrajiny. Podle J. Borella by mělo až 90 % prostředků být využito k nákupu zbraní a munice. Zabavený ruský majetek v současné době spravuje společnost Euroclear. První převod by měl proběhnout v červenci letošního roku.

The imperfect alliance

Nedokonalá aliance

The Economist, Vol. 450, (2024) No. 9389, p. 27

O potřebě podpořit Ukrajinu a slabinách aktuální podpory ze strany evropských států a NATO. "Na papíře" by Evropa byla schopná Ukrajině potřebnou pomoc dodat, 30 členských států NATO má dohromady druhý největší rozpočet po USA. Problémem je ale to, že evropské státy, které by Ukrajinu mohly podpořit, jsou buď příliš malé (Estonsko), v horší fiskální situaci (Španělsko, Itálie, Francie) či příliš váhají (Německo). Článek také krátce rozebírá, jak tuto slabinu překonat (mj. možnost společných dluhopisů podobně jako po pandemii, čemuž se ale některé státy brání). Rovněž je okrajově zmíněna i pomoc Ukrajině ze strany ČR (shánění munice).

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 11

Stárnoucí a ubývající Čechům na penze vydělávají cizinci a roboti: náhrada lidské práce stroji a umělou inteligencí povede ke koncentraci bohatství a k požadavkům na větší přerozdělování zisku - téma čísla (s. 10-17); Situace na trhu se mění, se splácením hypoték má problém stále více lidí - rozhovor s předsedou představenstva Moneta Money Bank T. Spurným (s. 18-23); Stát nás brzdí, říkají start-upisté. Po propadu však letos čekají oživení (s. 28-30); Akcie společnosti Apple mohou být

zmasakrovány - padající prodeje, regulace EU a náskok konkurence v oblasti umělé inteligence (s. 34-35); Jak se připravit na důstojné stáří? Zanalyzovali jsme státem podporované nástroje (s. 48-52); Kde se rodí nejvíc dětí - infografika k porodnosti ve světě (s. 58).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 12

Když nás intuice klame a nejsme schopni rozpoznat skutečnou cenu zboží či služeb (s. 8-9); Digitalizace českého zdravotnictví? Stále žijeme v době papírové: v přístupu k elektronickým zdravotním záznamům patří české zdravotnictví k nejhorším v Evropě - téma čísla (s. 12-18); Evropa se musí vyzbrojit, aby se postavila na vlastní nohy - rozhovor s profesorem historie J. Rychlíkem, který se specializuje na česko-slovenské vztahy (s. 20-25); Karel Loevenstein: král českého meziválečného průmyslu - seriál České podnikání (s. 30-33); Česko si problém deficitu vytváří jen ve veřejné debatě - vývoj státního dluhu (s. 34-36); Nová regulace kyberbezpečnosti se dotkne tisícovek firem v Česku (s. 38-39); Štěstí bez peněz. Nejchudší komunity světa patří také k těm nejšťastnějším (s. 46-47); Kde se chodí na úřady online - infografika o komunikaci se státem přes internet (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 13-14

Evropa se zřítí obilí z Ruska a Běloruska (s. 10); Oslavili sedmdesátku a dál řídí miliardové firmy: moderní technika, zkušenosti a dobrá kondice umožňují šéfům v letech, aby úspěšně konkurovali mladším - téma čísla (s. 12-19); Reaktory už neumíme stavět rychle, díky těm českým se to můžeme opět naučit - rozhovor s L. Rémontem, generálním ředitelem francouzské skupiny EDF (s. 20-25); Norman Borlaug: Otec zelené revoluce, která nasýtila svět a dnes dráždí stoupence Green Dealu (s. 32-35); Kvalifikované investice táhnou. Mají sílu rozhybat celou ekonomiku - FKI (s. 36-39); Daně u příjmy: kdy je nutné podat přiznání a jak získat příjmový bonus (s. 46-47); Při dodávkách softwaru jde o miliardy, úřady často uzavírají špatné smlouvy: podniky ani úřady často neumí jasně zformulovat své požadavky na podobu pořizovaného softwarového systému, ačkoliv jde o miliardové zakázky - rozhovor s advokátem Z. Kučerou (s. 58-60); Náboženská mapa Česka - infografika o podílu věřících podle sčítání lidu (s. 66).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 68, (2024) č. 15

Branky, body, bankroty aneb Proč sportovci tak často končí na mizině: malá finanční gramotnost, sázka na riskantní investice či drahé rozvody jsou mezi hlavními důvody finančních potíží sportovců - téma čísla (s. 10-17); Zrádná data o výdělcích. Stát platí většinou hůř než soukromý sektor (s. 24-26); Z Chile je solární supervelmoc. Na jejím úspěchu se podílejí i Češi - spol. Solec (s. 28-31); Hazardujeme s vlivem na významných trzích. Prostor obsadí Čína či Rusko - rozhovor s ministrem průmyslu a obchodu J. Síkelou (s. 32-33); Gutenbergův objev knihtisku zahájil středověkou informační revoluci - seriál Vynálezy, které změnilly svět (s. 34-37); Startuje hlubokomořská zlatá horečka. Rypadla míří na mořské dno: první firmy chystají těžbu kovů a dalších surovin z oceánů (s. 46-47)

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 10

Sazby hypoték stagnují. Další zlevnění přijde na jaře (s. 8); Nové NATO: v plánu to původně nebylo, ale stalo se. Češi jsou dnes už 25 let členy Severoatlantické aliance, zbrojního paktu, proti němuž ještě v roce 1989 bojovali. Co nám toto vojenské čtvrtstoletí dalo, a co naopak vzalo? A kam míříme s novým NATO? - téma čísla (s. 12-23); Explozivně investované miliardy: podfinancovaný státní podnik Explosia zvyšuje produkci hnacích náplní do dělostřeleckých granátů - zbrojní průmysl (s. 24-27); Oslnění Macronem: bude nabídka strategického spojení s Francií důležitější než cena nových reaktorů? (s. 28); Nejdražší bitcoin v dějinách: mánie se po třech letech vrací, investoři jsou ale vyzrálejší - seriál Kované investice (s. 33); Formulí 1 sužují růstové bolesti - ve spolupráci s Financial Times (s. 36-41); Komerční úspěch levicového intelektuála: síla francouzského ekonomy Thomase Pikettyho spočívá v tom, že sice věří v rovnost a vysoké zdanění, ale není aktivista (s. 50-51); Vláda si brousí zuby na další gigafactory: továrna na baterie do elektromobilů má stát na Moravě (s. 52); Bezpečnost země? Ta není zadarmo (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 11

Nejsou digilidi: digitalizace Česka postupuje, ale ne tak rychle, jak se čekalo. Chybí lidé z IT, stát na ně nemá peníze a do českých podniků jich ze škol přichází málo. Tak jako ty nejmodernější vynálezy -

cloudy a AI - téma čísla o digitalizaci státu (s. 12-19); Ring volný, odborový: čeští odboráři stárnou, ubývá jich a prodávají majetek. O jejich šéfa se strhl zákulisní boj (s. 20-24); Bude to tvrdé, měkké či žádné přistání? Inlace a úroky v USA právě rozhodují o bezpečnostní budoucnosti Česka - seriál Kované investice (s. 32-33); Dokážou vlaky v Evropě konkurovat aerolinkám? - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-39); Fordismus vábil i československé průmyslníky: přístup H. Forda a vědeckého managementu k výrobě inspiroval i zdejší podnikatele: slavný Tomáš Baťa šil boty ve velkém a Jan Pála vozil ze Slaného baterie do světa - seriál Byznys první republiky (s. 46-49); Nové zdanění vapingu je nesmyslné - komentář k likvidační dani na náplně do elektronických cigaret (s. 53); Jak najít podhodnocenou firmu na burze (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 12-13

Rekordní daň z hazardu - inkaso daně (s. 8); ČNB dál snižuje sazby, čeká se zlevnění úvěrů (s. 8); Co si Česko počne bez uhlí: elektřina v Česku pochází z více než 40 procent z uhelných zdrojů. Z větru prý můžeme mít třetinu elektřiny. Bez uhlí to však stejně nepůjde, ani když připočítáme hodně rostoucí dotovanou fotovoltaiku - téma čísla (s. 12-20); Zaplat' dluh, zatopíme: neplatiči v bytových domech už dluží půl miliardy korun, často za ně nakonec musejí zaplatit sousedé - pohledávky (s. 22-25); Real Deal: konec Green Dealu, jak jsme ho znali, naznačuje kampaň v boji o nové obsazení Evropského parlamentu (s. 26-28); Mantinely pro algoritmy: díky Aktu o umělé inteligenci můžeme předcházet vývoji nebezpečnému pro společnost (s. 32-33); Energetika pod tlakem: mimořádná daň zásadně snižuje objem zisku ČEZ, jenž se rozdělí mezi akcionáře - seriál Kované investice (s. 34); Jaderné bloky mohou přinést miliardy: pro přínos do českého rozpočtu bude klíčové zapojení tuzemských firem (příl. Průmysl a energetika, s. VI-VII); Proč bude čokoláda čím dál dražší: cenu cukrovinky zvyšují spekulanti, klimatické změny a nedostatečné investice - ve spolupráci s Financial Times (s. 36-40); Export, motor české ekonomiky - rozhovor s generálním ředitelem agentury CzechTrade R. Doležalem (s. 42-47); Vláda startuje dotace na elektromobily: ministerstvo průmyslu nabídlo příspěvky firmám a živnostníkům (s. 54).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2024, č. 14

Co zbylo po čínských investicích: Česko se mělo stát nepotopitelnou letadlovou lodí čínské investiční expanze v Evropě. Ze slíbených investic ale zůstal jen zlomek - téma čísla (12-18); Čínský akciový drak na ústupu: finanční trhy říše středu v uplynulých letech klesaly, proto asijské investory hledali náhradu v Japonsku, Indii, Jižní Koreji i ve Vietnamu (s. 20-23); Pozor na Čínu, pádí vpřed - technologický vývoj v Asii (s. 24-25); Jaderná zpoždění: Evropa neumí dostavět jaderné elektrárny v termínu a bez obřích vícenákladů. Zvládneme to v Česku lépe? (s. 30-31); Čína je pořád lákavá pro zahraniční investory: nemovitostní otřes Čínu nepoloží, Západ ji potřebuje stále víc - seriál Kované investice (s. 40-41); Záhadný vzestup čínského giganta e-shoppingu: Temu - ve spolupráci s Financial Times (s. 42-47); Budování nového světa. Z betonu: nové Československo vsadilo po válečné éře na funkcionalistické stavebnictví - budov, mostů, ale i továren. Mezi stavebníky vynikli inženýři a byznysmeni - seriál Byznys první republiky (s. 52-55); Víc solárů neznamena lépe (s. 66).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 51 (12.3.2024)

Přijde do Česka deflace? Vývoj cen analytiky znovu překvapil - analýza (s. 1) a související komentář na s. 15; Česko trpí dotační obezitou. Chceme hrát větší roli při transformaci ekonomiky - rozhovor s T. Nidetzkým, ředitelem Národní rozvojové banky (s. 4-5); Daňový "deadline" na dohled. Kdo musí odevzdat přiznání nejdřív a kdo musí posílat online (s. 6); Až stotisícové vratky na dani pro postižené mohou skončit - státní podpora a DPH při nákupu auta (s. 6); Elektřina se vrací na ceny před krizí. Jak získat slevy a které nabídky jsou teď opravdu výhodné (s. 9); Bitcoin dělá jeden rekord za druhým. Kam se dostane do Vánoc? - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 54 (15.3.2024)

Hospodaření obcí a krajů skončilo rekordním přebytkem (s. 2); Hypotéky jsou nejlevnější od poloviny roku 2022 a trh postupně ožívá (s. 3); Je Česko opravdu horší než Burundi? Politiky oblíbená zpráva o délce stavebního řízení byla zfalšovaná - zpráva Světové banky Doing Business z r. 2020 (s. 10); Další čínský

developer v problémech. Vláda vybízí banky, aby mu poskytly půjčky - společnost Vanke (s. 11); Skončil čas výhodných nabídek nemovitostí. Díry na trhu ale jsou - komentář (s. 14); Cena za inflaci a opatrnou ČNB - reálné mzdy (s. 16).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 55 (18.3.2024)

Kraje se dohodly na novém dělení peněz z daní. Polepší si, i když jim na účtech leží desítky miliard - majetek samospráv (s. 6); Jen chránit už nestačí. Co přináší průlomové evropské nařízení o obnově přírody - ochrana životního prostředí (s. 11); Výplata věřitelů padlé Sberbank CZ jde do finále. Peněz se dočkají i města a kraje, které musely odložit investice (s. 12); Prokletí dělohy aneb Chceme opravdu řešit mzdovou nerovnost? - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 58 (21.3.2024)

ČNB opět snížila sazby. S další redukcí se nebude pospíchat, naznačil Michl (s. 2) a související komentář na s. 14; Bernák zkouší nové "expertní" odečítání nákladů na vývoj - posuzování nároku na daňové odpočty VaV Technologickou agenturou ČR (s. 3); Stát půjčí developerům i obcím na nové byty pro zdravotníky či mladé rodiny. Pohlíká si ale nájemné (s. 5); Žili jsme si komfortní fosilní a jaderný život. Uhlí ale asi skončí dříve, než se čekalo - rozhovor s ministrem průmyslu J. Síkelou (s. 8-9); Kde se vzaly oves a kroupy? Evropa jedná o clech pro Ukrajinu. Ta se překvapivě netýkají pšenice (s. 11).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 60 (25.3.2024)

EU chce zarazit dovoz ruského obilí. Uvalí na něj vysoké clo (s. 2); Nejdéle se čeká na dávky v Praze, nejkratší dobu ve Zlíně. Práci proto úřad přesune do regionů, kde jsou schopnější - sociální dávky (s. 6); Západ hledá, jak využít zadržené ruské miliardy na pomoc Ukrajině (s. 10); Komunitní energetika se rozjede už za pár měsíců. Ceny ale stále jasné nejsou (s. 12); ČNB hlásí velký zisk. Guvernér ale vládě finanční injekci nenabízí - komentář (s. 14); Proč je diskuse o euru obtížná. Pokládáme si ty správné otázky? - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 64 (2.4.2024)

Dotace na fotovoltaiku jen tak nevyschnou, z Bruselu míří do Česka další miliardy - solární elektrárny (s. 3); Daně už jen online. Které slevy se dají uplatnit naposledy? (s. 3); Americký trh je v bublině, soudí Buffet. Co to znamená? (s. 10); Válka o euro se dávno přežila, aniž by si toho někdo všiml - komentář (s. 14); Společná armáda EU ušetří peníze a posílí Evropu. A Česko z ní může profitovat - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 65 (3.4.2024)

Růst místo regulace. Politici začali chápat, co EU potřebuje: mnoho předpisů EK bylo v uplynulých letech dobrých pro planetu, ale nikoliv pro byznys. Teď se duch doby mění a s ním i evropská politika (s. 1); Chystají se první velká "solární parkoviště". Investoři chtějí vyšší dotace (s. 3); Účet na pár kliků i v cizině. Nová evropská virtuální peněženka má přinést revoluci v digitalizaci EU - eIDAS 2 a EU Digital Identity Wallet (s. 5); Přibývá insolvenčí, problémy mají hlavně domácnosti (s. 11); PPP projekty: ambice i řada rizik - komentář (s. 12); Novela lexu OZE III prošla vládou. Může jít o "game changer" - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 66 (4.4.2024)

Zájemců o domácí fotovoltaiku rapidně ubylo. Pokud se trh neprobudí, část jejich dodavatelů to nepřežije (s. 3); Portál občana míří do mobilu, digitální budou i plně moci - eGovernment (s. 4); Ukážeme Evropě, jak využít zkonfiskovaný ruský majetek pro Ukrajinu, říká estonský ministr (s. 7); Ve světě propukla zlatá horečka. Důvodem je úprk investorů do bezpečí a obava z návratu inflace (s. 12); Euro neznamená zdražení. Proč politici Čechům nevysvětlí ani to? - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 68, (2024) č. 68 (8.4.2024)

Nový návrh výrazně snižuje zdanění zaměstnaneckých akcií - start-upy (s. 1); Drama jménem Fair Credit. V boji o zkrachovalou úvěrovou firmu přitahuje (s. 8-9); USA a Čína se přetahují o čipy. Jejich soupeření jde do dalšího kola (s. 11); Evropa pokulhává za USA. Jaké problémy zatěžují její ekonomiku a proč se

bojí zvolení Trumpa - porovnání hospodářského růstu EU a USA (s. 13); Když skoro desetina lidí potřebuje od státu pomoc, potom ekonomika nefunguje - komentář k novému systému sociálních dávek (s. 14).

Unes - účetnictví neziskového sektoru

Sv. 22, (2024) č. 3

Vybrané aspekty ročního zúčtování záloh (s. 3-7); Praktické (ne)zkušenosti s právní úpravou ochrany oznamovatelů dle zákona č. 171/2023 Sb. (s. 8-13); Hodnocení zaměstnanců veřejné správy (se zaměřením na zaměstnance obce) (s. 14-19); Účetní závěrka neziskových organizací - 2. část (s. 25-29).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	54
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	54
Právo.....	54
Veřejné finance. Rozpočet.....	56

Daně

30312

Zdeněk Kuneš, Pavla Polanská, Oto Paikert, Svatopluk Galočík

DPH 2024 : výklad s příklady

Praha : Grada, 2024, 475 stran

Znění zákona o DPH č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších zákonů (poslední zapracované změny zák. č. 469/2023 Sb.). Komentář k paragrafům zákona i ke všem změnám zákona o DPH, které přinesly novely zákona s účinností od 1.1.2024 včetně tzv. konsolidačního balíčku. Výklad doplňují vysvětlující příklady z praxe a oficiální informace vydané GFŘ. - Dvacáté vydání - ISBN: 978-80-271-5237-7 (brožováno)

30310II

Václav Benda, Jakub Tomšej

Změny zákona o DPH od 1.1.2024. Co přinesla novela zákoníku práce

Praha : Svaz účetních České republiky, 2024, 64 stran

První příspěvek představuje změny zákona o DPH od 1.1.2024 ve vazbě na schválený konsolidační balíček. Účinností nabylo 5 novel zákona o DPH. Jsou popsána základní vymezení sazeb daně, osvobození od daně, evidence o přeshraničních platbách a jejich příjemcích, podávání daňových přiznání, kontrolních hlášení a oznámení CESOP. Druhý příspěvek komentuje novelu zákoníku práce, především změny právní úpravy dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (DPP a DPČ), ale i novelizaci práce na dálku, sladování pracovního a rodinného života, informační povinnosti zaměstnavatele a doručování a elektronické uzavírání smluv aj. Zpracované odpovědi na dotazy z praxe pro inspiraci při řešení daňových a účetních problémů jsou obsahem posledního příspěvku. V tomto čísle např.: účtování a odpisy dlouhodobého majetku, zdanění příjmů z nájmu či pronájmu bytů, úprava odpočtu daně aj. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-044-3 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30313

Zbyněk Revenda

Peníze a zlato

Jesenice : Ekopress, 2023, 259 stran : tabulky

Historie a současnost peněz a peněžních systémů a úloha zlata v peněžním oběhu. Vývoj různých forem peněz od mincí z drahých kovů až po současné papírové a bezhotovostní peníze nekryté zlatem a za zlato nesměnitelné. V teoretické rovině i na konkrétních číselných údajích (především z ČR) analýza možnosti obnovení role zlata v peněžním systému a důkaz její nereálnosti. - Třetí vydání - ISBN: 978-80-87865-91-0 (vázáno)

Právo

30288

editors Stavros Brekoulakis and David Brynmor Thomas

The guide to construction arbitration

Průvodce po stavební arbitráži

London : Law Business Research, ©2023, xi, 502 stran :

Knihla spojuje v jednom svazku hmotněprávní i procesní stránku tématu stavební arbitráže. Ve čtyřech částech postupuje od vysvětlení mechanismů smluv FIDIC a konkrétních procesních otázek, které se objevují ve fázi sporů, až po způsob organizace účinného rozhodčího řízení a končí kapitolou o specifikách některých smluv, klíčových zemí a regionů. Knihu napsali přední odborníci z oblasti občanského i zvykového práva a dalších příslušných profesí. Páté vydání je plně aktualizováno podle nových norem FIDIC a obsahuje kapitoly o soudních znalcích, řešení nároků, sporných komisích, alternativním řešení sporů, rozhodčích smlouvách, rozhodčích smlouvách o investicích a Kanadě. - Fifth edition - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-1-80449-265-9 (vázáno)

30289

editor José Astigarraga

The guide to international arbitration in Latin America**Průvodce mezinárodní arbitráží v Latinské Americe**

London : Law Business Research, ©2023, viii, 318 stran :

Průvodce poskytuje návod pro všechny odborníky na rozhodčí řízení v Latinské Americe, jednom z nejdůležitějších regionů na světě pro mezinárodní rozhodčí řízení. Čerpá ze zkušeností vysoce erudovaných odborníků z praxe, aby nastínil trendy a poskytl odborníkům z praxe nástroje, které potřebují k orientaci na současném rozhodčím trhu v regionu. - Second edition - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-1-80449-251-2 (vázáno)

30290

editors Mark Mangan and Noah Rubins

The guide to investment treaty protection and enforcement**Průvodce ochranou a prosazováním smluv o investicích**

London : Law Business Research, ©2023, lxviii, 504 stran : rámečky

Druhé vydání průvodce praktickou stránkou sporů mezi investorem a státem. Příručka sleduje koncept ochrany investic v celém jeho životním cyklu - od sjednání smlouvy až po výkon nálezu a vše mezi tím. Snaží se přitom čtenáři poradit, co dělat, jak přemýšlet a jak strategicky postupovat v každé fázi sporu. Obsah je dále obohacen o řadu příspěvků od rozhodců k aktuálním tématům. - Second edition - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-1-80449-276-5 (vázáno)

30315

Michal Tomášek

Právo na Hedvábné cestě

Praha : Karolinum, 2022, 359 stran : ilustrace (převážně barevné), mapy, portréty, faksimile

Čínský obchodní projekt z roku 2013, Nová Hedvábná cesta, se hlásí k odkazu legendárních obchodních cest. Po historické Hedvábné cestě proudily po celá staletí do Číny evropské komodity, ale také křesťanské náboženství nebo právní učení. Z Číny se do Evropy dostávalo hedvábí, i jejich další vynálezy: papír, stělný prach, kompas, papírové peníze aj. Výpravná publikace není jen o vzájemném působení právních kultur, ale i duchovních a vědeckých hodnot. Prostřednictvím Hedvábné cesty byla čínská společnost ovlivněna buddhismem, ale také islámem. Číňané na suchozemské Hedvábné cestě působili na Tibet, Střední Asii nebo Mongoly, po námořní trase Hedvábné cesty se později do Číny dostávali Evropané. Autor také sleduje, do jaké míry byly v Číně jednotlivé evropské národy úspěšné, přičemž neopomíjí ani českou stopu. K názornosti díla přispívá množství dobových ilustrací a historických map v publikaci. - První vydání - ISBN: 978-80-246-4970-2

Úplné znění zákonů (ÚZ)

30300/1580

Cenné papíry. Kapitálový trh. Investiční společnosti a fondy : redakční uzávěrka 5.2.2024

30300/1578

České účetní standardy : podnikatelé, nevýdělečné organizace, obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, státní fondy :

30300/1574

Nový stavební zákon : redakční uzávěrka 1.2.2024

30300/1581

Obce, kraje, hl. m. Praha, úředníci obcí a krajů, obecní policie : redakční uzávěrka 12.2.2024

30300/1583

Občanský zákoník : podle stavu k 12.2.2024

30300/1572

Oceňování majetku. Cenové předpisy : redakční uzávěrka 22.1.2024

30300/1582

Pracovněprávní předpisy. Zaměstnanost : redakční uzávěrka 12.2.2024

30300/1577

Rozpočet a financování : redakční uzávěrka 1.2.2024

30300/1570

Sociální pojištění : redakční uzávěrka 22.1.2024

30300/1571

Sociální zabezpečení : redakční uzávěrka 22.1.2024

30300/1579

Spotřební daně. Líh. Energetické daně : redakční uzávěrka 5.2.2024

30300/1575

Účetnictví nevydělečných organizací : redakční uzávěrka 1.2.2024

30300/1576

Účetnictví veřejného sektoru : redakční uzávěrka 1.2.2024

30300/1573

Zákoník práce : redakční uzávěrka 22.1.2024

30300/1569

Zdravotní pojištění : redakční uzávěrka 15.1.2024

Veřejné finance. Rozpočet

30314

František Ochraňa, Milan Jan Půček

Dosahování úspor ve veřejném sektoru

Praha : Karolinum, 2023, 156 stran : ilustrace

Koncepty a návrhy, jak systémově řídit proces dosahování úspor a zeštíhlení administrativy ve veřejném sektoru. Úvodní kapitola vysvětluje východiska zkoumání a klíčové pojmy. Následuje výběr optimalizačních rozpočtových metod, návrh institucionální změny při řízení veřejného sektoru a navržené postupy při řízení úspor. Publikace se zaměřuje na nalezení odpovědí na tyto otázky: podstata plýtvání ve veřejném sektoru a jakými způsoby lze dosahovat racionální úspory, rozpočtové metody vhodné pro optimální alokaci zdrojů a pro dosahování úspor (faktor zvládnutí rizik a faktor využívání příležitostí), optimální nastavení procesu změn vedoucí k racionálním úsporám (řízení rizik a příležitostí) a doporučení vyplývající z provedeného zkoumání. Závěrečné kapitoly představují dvě případové studie. - Vydání první - ISBN: 978-80-246-5761-5

30318

Dagmar Tyšerová, Petr Vácha, Miloslav Kilián

Hospodaření a nakládání se státním majetkem

V Praze : C.H. Beck, 2024, xxi, 279 stran

Úvod se věnuje historickému přehledu právní úpravy této oblasti v letech 1990 až 2018 (období privatizace a restitucí). V další části jsou vymezeni nositelé majetkových práv státu a právní tituly pro nabývání majetku do vlastnictví státu. Následující kapitoly rozebírají hospodaření s majetkem státu, péči řádného hospodáře, právní jednání státu při úplatných a bezúplatných převodech majetku státu, restituce a privatizace státního majetku, postupy předcházející převodům vlastnického práva a změně příslušnosti hospodaření mezi organizačními složkami státu a státními organizacemi, převody na nestátní subjekty, pohledávky a závazky státu, účast státu v jiných právnických osobách, činnost Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, Centrální registr administrativních budov a postupy podle zákona o kontrole. Publikace obsahuje také řadu praktických příkladů a zachycuje právní stav platný k 1.11.2023. - 2. aktualizované a doplněné vydání - Otázky a požadované minimum znalostí k přípravě ke zvláštní části úřednické zkoušky pro odbor státní služby č. 4 - hospodaření s majetkem státu a jeho privatizace. - ISBN: 978-80-7400-952-5 (brožováno)

30317

Ivana Schneiderová

Rozpočtová skladba v roce 2024

[Praha] : Acha obec účtuje, 2024, 289 stran

Rozpočtová skladba v roce 2024 a přehled změn. Znění vyhlášky č. 348/2023 Sb., kterou se mění vyhláška č. 412/2021 Sb., o rozpočtové skladbě. Důvodová zpráva. Pokyny MF - vymezení pojmů, obecné zásady. Úplné znění rozpočtové skladby se zapracováním novelizovaných ustanovení (ta jsou zvýrazněna a okomentována). Rozpočtový proces obcí a dobrovolných svazků obcí. - Odkaz na doplňující materiál na stránkách www.obecuctuje.cz. - ISBN: 978-80-907757-3-2 (brožováno)

30316 *Pouze prezenčně*

Ministerstvo financí

Státní rozpočet České republiky na rok 2024 : schválený Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR dne 29. listopadu 2023

Praha : Ministerstvo financí ČR, leden 2024, 1 svazek (různé číslování) : tabulky, grafy

Státní rozpočet je rozdělen do dvou částí. Část I. obsahuje znění zákona č. 433 ze dne 29. listopadu 2023 o státním rozpočtu ČR na rok 2024. Část II. obsahuje další vybrané dokumenty: usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 831 z 82. schůze ze dne 29. listopadu 2023; Usnesení vlády ČR ze dne 27. září 2023 č. 703; Makroekonomický rámec, fiskální politika a výdajový rámec na rok 2024; Zpráva k zákonu o státním rozpočtu ČR na rok 2024; Rozpočty územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a Tabulková část - Čj. MF-38071/2023/21. - (brožováno)

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>